

دلبر و دلبر

کتابدہ ۵۹۵
جہ میلان ملک مریخی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ديوانى

مهينه تي

(موحه ممدد حه سه ن ره زايى)

كو كردنه وه و پيدا چو ونه وه:
جه ميل زه ند كه ريمى

به شى دووهم

دیوانی مهینه تی

شاعیر: موحه ممه د حه سه ن ره زایی
کو کردنه وه و پید اچوونه وه: جه میل زه ند که ریمی
خانه یی بلآ و کردنه وه: پرته و به یان . سنه
پیتچن: جه مال زه ند که ریمی
جاری چاپ: به که م، ۱۳۸۶
نه ژمار: ۱۵۰۰ دانه / وه زیری
نرخ: ۱۸۰۰ تمه ن

سرشناسه	: زندگ ریمی، محمد حسن
عنوان و پدید آور	: دیوانی مهینه تی / موحه ممه د حه سه ن ره زایی: کو کردنه وه و پید اچوونه وه جه میل زه ند که ریمی.
مشخصات نشر	: سنندج: پرتویان، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	: ج.
شابک	: ISBN: 964-8328-85-8
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: فهرست نویسی براساس بخش دوم: ۱۳۸۵.
موضوع	: شعر کردی - - ایران - - قرن ۱۴.
شناسه افزوده	: زندگ ریمی، جمیل، ۱۳۵۴ - مقدمه نویس.
رده بندی کنگره	: ی ۱۳۸۰ ۱۲۴۳/ز ۲۲۵۶ PIR
رده بندی دیویی	: ۸۹/۲۱ فا
شماره کتابخانه ملی	: ۸۵-۵۰۳۱۳ م

ISBN: 964-8328-85-8

شابک: ۹۶۴-۸۳۲۸-۸۵-۸

ناوهندی بلآ و کردنه وه ی پرته و به یان

۱۵۳

شبه ر

سنه - شه قامی شه هیدان، پاساژ عیز زه تی

تله فوون: ۲۲۵۸۷۵۹ موبایل: ۹۱۸۳۷۱۵۹۳۸

www.kurdbook.com

ناوهندی بلآ و کردنه وه (مرکز پخش) - کتبخانه ی پیتا ه و، سنه، شه قامی شه هیدان،

پاساژ عیز زه تی، تله فوون: ۲۲۵۴۰۷۰ - ۹۱۸۸۷۱۹۴۱۸

پیرست

پیشه کی	۱	ژێرده سی مه که	۵۱
به شی ئایینی و کومه لایه تی		سه گی خویری	۵۱
قه سه م نامه	۵	به یمان	۵۱
پارانه وه	۱۲	هه لزوژان	۵۲
شیعریک بو له دایک بولی هه زره تی	۱۲	که سی چاک	۵۳
موحه ممه د (د.خ)		هیکه ی خه ته ر	۵۳
لالیانه وه	۱۸	ده ردی ئیعتیاد و ده رمان	۵۶
ئیسلا م حه قیقی	۱۸	دل بیناگان	۵۸
پارانه وه له خوای گه وره	۱۹	گریانی قه له م	۶۱
موحه ممه د (د.خ)	۲۴	پاشارو	۶۲
شه وی میعراج	۲۴	له زان	۶۲
خوشه ویستی «محقد» له دلی	۲۶	پاش قول	۶۵
«بوبرک» دا		نماد	۶۵
وه سه وه سه	۲۸	مه ته ل	۶۶
پرسیار له وه ته ن	۲۸	بنچینه ی دونیا	۶۷
وه ته ن شیرینه	۳۰	گوره پانی خه م	۶۷
نازادی	۳۱	وه رن با یه ک بین	۶۸
شه ر بو نه وت	۳۲	خولی چه رخ	۷۰
کورد ه	۳۸	لی نه زانی ن بو ژیان	۷۲
بو تو	۴۰	ژیانی گه ل	۷۳
سلام بو کوردی کوردستان	۴۱	زانا ده بی چون بیت	۷۴
چونه کوی	۴۳	دونیا به مه رامی کیه ؟	۷۵
ئه ده ب	۴۳	دولیا له ژیر ئاسیاوی چه رخ	۷۵
مه که ن	۴۴	ژیان بی خه م لیه	۷۸
وه ته نم	۴۴	بیانو و گرتن	۷۹
به یامی «صلاح الدین»	۴۶	ئه ده ب	۸۰
چاکه و خراپه	۴۹	هه لسه که ی هه تیو	۸۱
وا نه که ین	۵۰	خوت به خوت کرد	۸۲
		داوو نه ریتی کورده واری	۸۴

بۆمەدرەسە	۸۸	دەمەتەقۇ	۱۴۲
مروغ چۈنە	۸۸	قانع و ھەزار	۱۴۲
		شوان	۱۴۲
		پەپ و قز	۱۴۵
سروشتى و نەتەوايەتى	۹۰	تەوبەى پشیلە	۱۴۶
كورد ناوى بەرزە	۹۲	باسى نازاد	۱۴۹
نەلف و بى	۹۴	دەرويشى دل پش	۱۵۱
سۆزى دەروون	۹۴	پەپولەى شەوگەرد	۱۵۴
نالانم نيمشەو	۹۵	نەسكە ناس	۱۵۶
بربا	۹۶	شيعرى كاك خاليد و ولامى	۱۵۷
بۇ مندا لانى كوردستان	۹۸	سەروك كۆمارى مام جەلال	۱۶۱
جەژنى نەوروز و بووكى بەھارى	۱۰۲	بە يادى مەستورەى نەردە لانى	۱۶۲
نەوروزانە	۱۰۶	لەگەل داسەكەم	۱۶۳
بۇ لاوى كوردستان	۱۰۷	شەپرى بەنى ئادەم و ھەنار	۱۶۴
كورتە سەرھات	۱۰۹	بەربەرەكانى دار خورما و بزن	۱۶۶
تىكوشان	۱۰۹	ووت و ويژ لەگەل تونگلى ئاۋ	۱۶۹
سوئندى پاكى	۱۱۱	حەج پروين	۱۷۲
يادى كۈن	۱۱۳	دوستى خراپ	۱۷۴
ھەژارى ھەزار	۱۱۳	دەمەقرە	۱۷۵
بىرەو ھەرىنك بۇ كىۋى ئالانى سەردەشت	۱۱۸	بۇ ولامى سەيىد...	۱۷۶
زستان لە كوردەۋارى	۱۲۲	ناسين	۱۷۷
پىرى بىۋىر	۱۲۴		
رچاۋ	۱۲۵	و ھەرىنك بۇ كىۋى ئالانى سەردەشت	
بەھار و سونعى خودايى	۱۲۶	رەزگارى لە دەس ئەحمەق	۱۸۰
بەھارى شەست و چوار	۱۳۲	فیتنە	۱۸۰
بىرەو ھەرىنك لە سالى ۶۴	۱۳۵	و ھەرىنك بۇ كىۋى ئالانى سەردەشت	۱۸۱
شېنى قەلەم	۱۳۶	حج مقبول	۱۸۲
تارىقى جوانى	۱۳۸	قوم خودبين	۱۸۳
و ھەتەن	۱۳۹	دوستى دورەنگ	۱۸۴
گول	۱۴۰	ھاۋار و ھوميد	۱۸۶
نازادى قودس			

«به نیوی خوای مەزن و دلۆشان»

پیشه‌کی

سوپاسی زۆر بو خولقینه‌ری هەر دو جیهان، تاکه فرمانه‌وای ئینسانه‌کان،
ئه‌و که به‌خشی پیمان ژیان، به‌باوکه‌ ئاده‌می فیر کرد ناوه‌کان. وه‌ سلاوی زۆر
له‌سه‌ر ئاخهرین په‌یامبه‌ران، چه‌زهرتی موچه‌مه‌د ربه‌ری ئیمانداران.

هه‌روه‌ها به‌ ریزلینانی زۆر بو ئه‌وانه‌ی که بو بوژانه‌وه‌ی زمانی کوردی هه‌ر له
سه‌ره‌تاوه‌ تا ئیستا کاریان کردوه‌و نه‌یان هیشتوه‌ ئه‌م «ئایه‌تی» خوائه‌ که بریتیه‌ له
زمانی کوردی بکوژیته‌وه‌.

خۆمان به‌ به‌خته‌وه‌ر ده‌زانین که هه‌رچه‌ند به‌ ناته‌واوی؛ به‌لام خودا یاریده‌ری
داین تاکو بتوانین بو زیندو کردنه‌وه‌ی ناو و شیعی یه‌کی له‌ شاعیره
خودایه‌کانی ئه‌م گه‌له‌ چه‌وساوه‌مان کاری بکه‌ین، وه‌ ئیسته‌ به‌ شانازی وه‌ به‌شی
دووه‌می دیوانی «مامۆستا مه‌ینه‌تی» پیشکه‌ش به‌ هوگرانی ئه‌ده‌بی کوردی بکه‌ین
که‌ هیوادارین خۆینه‌رانی نازیز که‌لکی لی وه‌رگرن، وه‌ دوعاییکی به‌خیرمان بو
بکه‌ن، وه‌ ئه‌گه‌ر هه‌له‌ییک به‌رچاویان که‌وت - که‌ بی‌شک نه‌ یه‌ک، به‌لکه‌
چه‌نده‌ها هه‌له‌یش ده‌بینن - رینمونیمان بکه‌ن تا بتوانین له‌ داها تودا که‌لک له‌و
رینمونیا نه‌یان وه‌ربگرین.

به‌لام داخه‌که‌م کاتی له‌ چاپ ها تنه‌ده‌ری به‌شی یه‌که‌می دیوانه‌که‌، مامۆستا
مه‌ینه‌تی بینایی چاوی له‌ده‌س دا‌بو، وه‌ نه‌یتوانی به‌ چاوی خوی دیوانه‌که‌ی خوی

که سألها به هیوای له چاپ بونی بو، بخوینته وه! وه کاتی له دایک بونی، رو له ی خوی بیینی و چاوی لی گه رینی، وه به چاوپیکه وتنی بگه شیتته وه.

به لام زور جی ی خوشحالیه که خوا مه ودای داین تا به ماموستا بلین: «ئه وه تا به شی دو وه می دیوانه که پشت چاپ ده بی»، وه نه گه ر به چاو ناییینی به بیستی نه وه وه واله بگه شیتته وه!

له م به شی دو وه مه دا تا راده ییک - هه رچهند به ناته واوی - شیعره کانمان له چهند به شدا دهسته به ندی کردوه تا کو خوینهر به پی ناره زوی خوی نه و لاپه رانه ی که ده به وی بیخوینی و به ئاسانی بتوانی شیعره دلخوازی خوی پهیدا بکات. هه روه ها له م به شدا نه و وشانه ی که مانا کردنیان پیوسته مانامان کردوته وه، وه به پی داخوازی زور ییک له نازیزان - که به داخه وه بو تیگه یشتن له زمانی زکماکی خویان پیوستیان به زمانی فارسیه - له نیوی په رانتزدا مانای وشه کانمان به زمانی فارسیش نویسه تا نه وانه ی که زور له زمانه که ی خویان نازانن چاکتر له شیعره کان تی بگهن.

پیوسته بلین لیکولینه وه له ژبانی «ماموستا مه بنه تی» کتییکی تاییه تی ده وی که لیره دا جیگه ی نه و به هیواین نه و مه ودا ده س بدات که نه م کاره بکریت و نه م بلیمه ته زورتر بناسرییت.

هه روه ها له ناخردا به نه رکی سه رشانی خومی ده زانم که له هه موی نه و که سانه ی وا بو جه م کردنه وه ی نه م به شی دو وه مه یارمه تیان داوین سوپاسی زور بکه م، به تاییه ت له کاک شوپش نه ئیا کوپی ماموستا، که به هیوام بتوانی له داهاتودا له خزمه تی گه له کهیدا ییت. وه هه روه ها زور ماندونه بویی ده که یین له

کاک جہ مال کہ بہ زہ حمہ تی زور کاری پیت چینی نہم بہ شہی زور بہ باشی و
ریک و پیکی بہ نہ ستو گرت.

ہر وہا بہ پیویستی دہ زانم لہ کاک «سہ عید کہ ریمی» زور سو پاس بکہ بن
کہ نزیکہی نیوہی پوکی چاپ کردنی نہم بہ شہی دوہمہی داین، وہ تہ نیا
مہ بہ ستیشی پەرہ پیدان بہ کہ لتوری کوردی و دلخوش کردنی ماموستا بووہ، وہ
تہ نیا دہ توانین لہ خودا بلالینہ وہ کہ بہ رہ حمی زوری خوئی پاداشی بداتہ وہ.

لیرہ دا بہ پیویستی دہ زانم ریژی خوم پیشکەش بکہم بہ دوکتور «علی رضا
درویش» یہ کی لہ هوگرانی ویزو نہ دہب، کہ لہ نہ سلدا کوردہ بہ لام ئیستا
دانشتووی شاری تارانه، وہ زوری کار کردوہ بو خزمەت بہ نہ دہ بیات، وہ بہ
زہ حمہ تی زور پیاوانی زوری پی گہ یاندوہ، کہ یہ کی لہ وانہ نہم کاک «سہ عید
کہ ریمی» یہ، کہ ناوا نامادہ یہ مالی خوئی بو پەرہ پیدانی کہ لتوری گہ لہ کہی بہ خت
بکات.

ناخرین وتہ، نہمہی کہ هیوادارین خوینہ ران لہم کارہ مان کہ لک وەر بگرن و
کتیبخانہی خویان بہم دیوانہ برازیننہ وہ. ہمو لایکتان بہ خوای مہ زن دہ سپرم،
خوا یاریدہ رتان بیت.

جہ میل زہ ندکہ ریمی

سنہ ۱۳۸۵/۱۱/۱۷

بەشى يەكەم

ئايىنى و كۈمەلەيەتى

قه سه م نامه

به خاکی پاکی کوردستان قه سه م	به به زم و بادیهی سهرمهستان قه سه م
به ته کیه و بارگهی کوردستان قه سه م	به باخ و باخچه و تاکستان قه سه م
به کیوی مه عروف ئاویه ر قه سه م	به پیاله گای ^۱ توس نه وزه ر قه سه م
به مزگه وت جامع «منور» قه سه م	هم به قه سیده ی له سه ر دهر قه سه م
به گشت هه سی ره ی سه ماوات قه سه م	به دل عاشقان پرئاوات قه سه م
به قوله نگ کاری غار ^۲ کاوات قه سه م	به روژی نه هات کشومات قه سه م
به ئاه و ناله ی عه لیلان قه سه م	به په شیوی حال ^۳ زه لیلان قه سه م
به سه رگه ردانی موغه یلان ^۴ قه سه م	به ئاخرپوچی ره زیلان قه سه م

گهر که ره م نه که ی که ره م بی شو مار

مه حفوزم نه که ی له عه زابی نار

وه رنه به زاتت مه وسووف به سفات

له لای زات خو ت لی ت ده که م شکات

به زولفی پرچین مه هوه شان قه سه م	به پیاله و مه ی سه رخوه شان قه سه م
به «یا هو یا هو» ی ده رویشان قه سه م	به سابتی نه خش که هکه شان قه سه م
به که ژ و کیوو ده ره و دول ^۵ قه سه م	به عیشق عه ودالان ویل ^۶ له چول ^۷ قه سه م
به عه ساو که لپوس به که شکول ^۸ قه سه م	به ئاه به په زای لونگ وه کول ^۹ قه سه م

۱ - نه لیلان له بان نه م کیوه دا جیگایه کی راسانی بووه که جی شهراوخوازده نه ده تی توسی نه وزه ر بووه. (مجله نوشیدن

شراب شاهانه)

۲ - جو ره ده رکی که له بیاوان سه وز ده بی و زیاتر و شتر لی تی ده خوا. (خار مغیلان)

به شیخ و مه‌لاو به ده‌بیر قه‌سه‌م	به تاج شاهی و به سهریر قه‌سه‌م
به توف سهرمای زهمه‌ریر قه‌سه‌م	به مه‌عنای نایه‌ی «قمطیر» ^۱ قه‌سه‌م
به وه‌عه‌ده و وه‌عید بو به‌هشت قه‌سه‌م	به حوروغلان له و گول‌گه‌شت قه‌سه‌م
به به‌حر و به‌پ و کیوو ده‌شت قه‌سه‌م	به وه‌یسی مه‌عروف ماهیده‌شت قه‌سه‌م

گهر کهره‌م نه‌که‌ی کهره‌م بی‌شومار

مه‌حفوزم نه‌که‌ی له‌عه‌زابی نار

وه‌رنه به‌زانت مه‌وسووف به‌سفات

له‌لای زات خوٚت لیٚت ده‌که‌م شکات

به نه‌بوعه‌لاو به رازی قه‌سه‌م	به هر دو شاعیر شیرازی قه‌سه‌م
به نوکته‌سه‌نجی، نه‌یازی ^۲ قه‌سه‌م	به عه‌بدوالقادر شه‌هبازی قه‌سه‌م
به «صلاح‌الدین» شای بابان قه‌سه‌م	به جوان‌مهردی نه‌و سولتان قه‌سه‌م
به «ضرب سکه» ^۳ ی به‌درخان قه‌سه‌م	به زیکرو ته‌سبیح یا «حنان» قه‌سه‌م
به سولتان‌محموی شای غه‌زنه‌ین قه‌سه‌م	به عیشق نه‌سکه‌نده‌ر «ذوالقرنین» قه‌سه‌م
به حیلمی عوسمان «ذی‌النورین» قه‌سه‌م	به مه‌عنای حه‌دیس «کهاتین» قه‌سه‌م
به زولفی کزو لولو دیٚز قه‌سه‌م	به چوز به‌په‌زای پای چه‌کرپٚز ^۴ قه‌سه‌م
به شه‌وق هه‌ساره‌ی سه‌حه‌رخیز قه‌سه‌م	به بانوٚی حه‌ره‌م شای په‌رویز قه‌سه‌م

گهر کهره‌م نه‌که‌ی کهره‌م بی‌شومار

مه‌حفوزم نه‌که‌ی له‌عه‌زابی نار

۱ - مه‌به‌ست نایه‌تی ۱۰ سوره‌ی لیسانه که ده‌فهرموی: «انا نخاف من ربنا یوماً عبساً قمطیراً».

۲ - وه‌زیری خوشه‌ویستی سولتان‌محموی غه‌زنه‌وی. (محمود ایٚاز)

۳ - ضرب سکه توسط بدرخان در شهر بوتان که اعلام استقلال نمود و یک روی آن سکه «لااله‌الاالله و محمد رسول‌الله» و روی دیگر آن «سلطان صاحب‌قران امیر بوتان بدرخان» بود.

۴ - ریخی پای کیوه‌کان. (شن و سنگ‌ریزه)

وهرنه به‌زانت مه‌وسووف به‌سفات
له‌لای زات خؤ لیٔ ده‌که‌م شکات

به‌دهنکی قومری له‌کاوان قه‌سه‌م	به‌هاژده‌ی شه‌تاو به‌فراوان قه‌سه‌م
به‌زولمی زالم پرتاوان قه‌سه‌م	به‌فرمیسکی چاو بی‌باوان قه‌سه‌م
به‌فه‌ره‌یدونی ساحیب‌فه‌ر قه‌سه‌م	به‌زولمی زوحاک وه‌ک نه‌ژده‌ر قه‌سه‌م
به‌نو‌روژی روژ «مقرر» قه‌سه‌م	به‌فه‌تخی کاوه‌ی ئاهه‌نگه‌ر قه‌سه‌م
به‌عیشق شیرین به‌ی فه‌ره‌اد قه‌سه‌م	به‌که‌یخه‌سره‌وو که‌یقوباد قه‌سه‌م
به‌زه‌ربی قوله‌نگ سه‌ر فه‌ره‌اد قه‌سه‌م	به‌و شین و زاری هه‌ی فه‌ریاد قه‌سه‌م
به‌نه‌بویه‌کری یار غار قه‌سه‌م	به‌موحه‌مه‌دو هه‌م چوار یار قه‌سه‌م
به‌خوینی عثمان، ده‌س نه‌شرار قه‌سه‌م	به‌عومه‌ر فاروق شه‌هسه‌وار قه‌سه‌م

که‌ر که‌ره‌م نه‌که‌ی که‌ره‌م بی‌شومار
مه‌حفوزم نه‌که‌ی له‌عه‌زابی نار
وهرنه به‌زانت مه‌وسووف به‌سفات
له‌لای زات خؤ لیٔ ده‌که‌م شکات

هه‌م به‌ساحبی «ذوالفقار» قه‌سه‌م	به‌حه‌یده‌ر مه‌عروف به‌کرار قه‌سه‌م
به‌حه‌ق ئالو هه‌م «اطهار» قه‌سه‌م	دیسان به‌حه‌ققی هه‌شت و چوار قه‌سه‌م
به‌حه‌سه‌ن به‌ژار موبته‌لا قه‌سه‌م	به‌حسین شه‌هید که‌ربه‌لا قه‌سه‌م
به‌و سه‌حرای پر قین پر به‌لا قه‌سه‌م	به‌شین نه‌و روژو واوه‌یلا قه‌سه‌م
به‌ئاوی مه‌عروف به‌زه‌م زه‌م قه‌سه‌م	به‌ته‌وف که‌عبه‌ی «معظم» قه‌سه‌م
به‌گشت نه‌سحابان «مکرم» قه‌سه‌م	به‌شاهی عه‌ره‌ب هه‌م عه‌جه‌م قه‌سه‌م
به‌سه‌بری نه‌یبووب له‌کرمان قه‌سه‌م	به‌ده‌یری مه‌عروف نه‌خته‌رمان قه‌سه‌م
به‌مه‌عنی ئایه‌ی «الرحمن» قه‌سه‌م	به‌«مه‌ده‌د» په‌یکی سوله‌یمان قه‌سه‌م

۱ - له‌شاری وائی تورکیه قه‌شه‌یکی مه‌سپهی له‌وی ده‌یری دروست ده‌کات که‌ئاوی ده‌ین «ده‌یری نه‌خته‌رمان» به‌ئاوی قه‌شه‌که‌. (کلیسای اخترمان)

ګهر ګهره م نه که ی ګهره م بی شو مار
مه حفوزم نه که ی له عه زابی نار
وهر نه به زاتت مه وسووف به سفات
له لای زات خوټ لیټ ده که م شکات

به نوری پر زور کیوی طور قه سه م	به روژی هه ی هات «نفخ صور» قه سه م
به مه عنای نایه ی سوره ی نور قه سه م	به بادی «صبا» هه م «دبور» قه سه م
به په شیوی حال شه یخ صنعان قه سه م	به حق موسی بن عمران قه سه م
به نه شک یه عقووب له کنعان قه سه م	به ناه یوسف له زندان قه سه م
به حق یونس له نیو «یه م» قه سه م	به حق عیسی بن مریه م قه سه م
به سه خی ته بعان وه ک حاتم قه سه م	به خوشی و شادی و به ماتم قه سه م
به رودی نیل و به جه یحون قه سه م	به سه حرا و دهشت و به هامون قه سه م
به ګه نج ګوم بوګ به قارون قه سه م	به عه سای موسی و به هارون قه سه م

ګهر ګهره م نه که ی ګهره م بی شو مار
مه حفوزم نه که ی له عه زابی نار
وهر نه به زاتت مه وسووف به سفات
له لای زات خوټ لیټ ده که م شکات

به ګوئی پر شه وق وه ک هه تاو قه سه م	به نه بروی که مان له سر چاو قه سه م
به بالایی وه ک نه ی ګوئی شه تاو قه سه م	به ددم به وینه ی ګول له ولاو قه سه م
به دهنگ و سه ودای «یا صبح» قه سه م	به ته خته پاره ی که شتی نوڅ قه سه م
به غه زوه ی مه عروف «الفتوح» قه سه م	قه سه م به «مداح» به «ممدوح» قه سه م

به فیکر و هوّشی «مه‌لاحان»^۱ قه‌سه‌م
 به نوکته‌دانی «مداحان» قه‌سه‌م
 به «ملاطیه»ی تورکیه قه‌سه‌م
 به پادشاهان زه‌ندیه قه‌سه‌م
 به رهنج و سه‌ختی سه‌یاخان قه‌سه‌م
 به نه‌وای ته‌کبیر «صباحان» قه‌سه‌م
 به تاریخ مه‌عروّف «زکیّه» قه‌سه‌م
 هم به تاییه‌ی زه‌یدیّه قه‌سه‌م

گهر که‌ره‌م نه‌که‌ی که‌ره‌م بی‌شومار
 مه‌حفوزم نه‌که‌ی له‌عه‌زابی نار
 وهرنه‌ به‌زانت مه‌وسووف به‌سفات
 له‌لای زات خوٚت لیٚت ده‌که‌م شکات

به ده‌نگ نه‌غمه‌ی بولبولان قه‌سه‌م
 به‌شه‌وق شکوٚفه‌ی گشت گولان قه‌سه‌م
 به له‌شی گول‌گول بی‌که‌فه‌ن قه‌سه‌م
 به شه‌یخ مه‌عرووف تاله‌بان قه‌سه‌م
 به نیقتیدای گشت سالکین قه‌سه‌م
 به حق «طه» و به «یس» قه‌سه‌م
 به سه‌فه‌ر ناخر ده‌ماده‌م قه‌سه‌م
 به ناخی دل و ناوی چه‌م^۲ قه‌سه‌م
 به چریکه‌ی مه‌ل سه‌رچالان قه‌سه‌م
 به ناوات پاک، پاک‌دلان قه‌سه‌م
 به گشت شه‌هیدان ری و ه‌ته‌ن قه‌سه‌م
 به بی‌ده‌رمانی زام زوراو قه‌سه‌م
 به نیلتجای گشت «هالکین» قه‌سه‌م
 به سوره‌ی «طسم» به «طاسین» قه‌سه‌م
 به روژی «معاد» هم عه‌ده‌م قه‌سه‌م
 به لی‌نه‌زانین «سی‌نه‌ده‌م»^۳ قه‌سه‌م

گهر که‌ره‌م نه‌که‌ی که‌ره‌م بی‌شومار
 مه‌حفوزم نه‌که‌ی له‌عه‌زابی نار
 وهرنه‌ به‌زانت مه‌وسووف به‌سفات
 له‌لای زات خوٚت لیٚت ده‌که‌م شکات

۱ - مه‌لوان. (غواصان)

۲ - چه‌م: چار. (چشم)

۳ - نیشاره به شیعی ماموستا نالی که ده‌فه‌رموی: نه‌ده‌مت‌بی، نه‌ده‌مت‌بی، نه‌ده‌مت‌بی به مانای: ۱- ده‌می قه‌کردن، ۲- واده‌ی قه‌کردن، ۳- له «ندم» به مانای به‌شیمانی.

به نوڊه ^۱ و نو پیر هه‌ورامان قه‌سه‌م	به زلمی زالم بی‌سامان قه‌سه‌م
به سه‌یلی پر زور بی‌نامان قه‌سه‌م	به بارگهی پر نور نیمامان قه‌سه‌م
به گول ^۲ «سنبیل» و «نسترن» قه‌سه‌م	به گول و نه‌وشه‌و گول ^۲ «سوسن» قه‌سه‌م
به گولی «لاله» و «یاسمن» قه‌سه‌م	به قیزهی مه‌لان له‌چه‌مه‌ن قه‌سه‌م
به سه‌وزه‌ی گولان له‌چه‌مه‌ن قه‌سه‌م	به هه‌فت‌ره‌نگی گول ^۲ «یاسمن» قه‌سه‌م
به نه‌سیم خاک، پاک وه‌ته‌ن قه‌سه‌م	به عه‌تری ئاهوی شار خوته‌ن قه‌سه‌م
به‌سینه‌ی بی‌خه‌وش وه‌ک «صدف» قه‌سه‌م	به گه‌رده‌ن بلور وه‌ک «قرقف» قه‌سه‌م
به ناله‌ی نه‌ی و سه‌دای ده‌ف قه‌سه‌م	به سه‌ره‌په‌رستان له‌سه‌ر «صف» قه‌سه‌م

گه‌ر که‌ره‌م نه‌که‌ی که‌ره‌م بی‌شومار
مه‌حفوزم نه‌که‌ی له‌عه‌زابی نار
وه‌رنه‌ به‌زاتت مه‌وسووف به‌سفات
له‌لای زات خوٚت لیٚت ده‌که‌م شکات

به سوره‌ی «الحمد» به «بقر» قه‌سه‌م	به داری «طوبی» به «شجر» قه‌سه‌م
به تاریخ هیج‌ره‌ت نه‌و سه‌روه‌ر قه‌سه‌م	له‌بو مه‌دینه‌ی «منور» قه‌سه‌م
قه‌سه‌م به «لاهوت» به «ناسوت» قه‌سه‌م	قه‌سه‌م به «هاروت» چای «ماروت» قه‌سه‌م
به حه‌لقه‌ی ته‌وحید «ملکوت» قه‌سه‌م	به بی‌پایانی تاق و جوت قه‌سه‌م
به سوژ سینه‌ی نه‌ده‌روڤ قه‌سه‌م	به ئاو دیده‌ی دل پر هوڤ ^۱ قه‌سه‌م
به وه‌فای له‌یلی په‌ی مه‌جنون قه‌سه‌م	به ناله‌ی کوکه‌ن بیستون قه‌سه‌م
به سافی سینه‌ی «صوفیان» قه‌سه‌م	به دل پر هیوای حاجیان قه‌سه‌م
به ناله‌ی بی‌خه‌وش قاریان قه‌سه‌م	به حیکمه‌ت زانین قازیان قه‌سه‌م

۱ - نوڊه: نوڊانه ده = ۹۰.

۲ - هون: خوڤین. (خون).

ګەر ګه رهم نه ګه ى ګه رهم بى شومان
مه حفوزم نه ګه ى له عه زابى نار
وهرنه به زاتت مه وسووف به سفات
له لای زات خوټ لیت ده ګه م شکات

به ناله ى مه لان به «يا هو» قه سه م	به ذات «ليس الا هو» قه سه م
به شهيدای نازار، به شاهو قه سه م	به عه ترى ناهى ناف ناهو قه سه م
قه سه م به دانه ر «کائنات» قه سه م	به خالق مه وسووف به سفات قه سه م
به کيو ناوبراو نيوخه لات قه سه م ^۱	به شاخى جوډى نارارات قه سه م
قه سه م به ياهو «يا من هو» قه سه م	به «يا من ليس الا هو» قه سه م
به روژى مه حشر هه ياهو قه سه م	به سهر ګه ردانى من و تو قه سه م
به ته ونى به بى تان وپو قه سه م	هيج ګه س نامينى غه ى رى تو قه سه م
به ناخرپو وچى و هات وچو قه سه م	به ګيلا نه وه بو لای تو قه سه م

ګەر ګه رهم نه ګه ى ګه رهم بى شومان
مه حفوزم نه ګه ى له عه زابى نار
وهرنه به زاتت مه وسووف به سفات
له لای زات خوټ لیت ده ګه م شکات

۱۲۵۱ هـ. ش

۱ - لپاره به به کيو «جوډى» له ناراراتى تورکيه ګه له فورلانا «خه لات» ناوى براره و نه فرموى ګه شپه ګه ى نوح
له سهرى پاره ستا. «واسترت على الجودى» (هرود/۱۱).

پارانه وه

خواگیان به هیچ کس نه م ماوه ته ما
 دانه ری نه رزو راگری سه ما
 سه رلی شیواو و ویل و وه یلانم
 «و هو معکم اینما کنتم»
 «و هو معکم» که لامی خوته
 فه رموده ی خوته له نیو که لاما
 هر سات و کاتی نیکادارمی
 خوٚت چاک ده زانی چونه کردارم
 «مه پنه تی» په نای به خوته که ریم

به قودرته زاتی خوٚت هه سم ته ما
 هه سیره کانت کرد به شه ونما
 نازانم چوٚنم له که یف و که مم
 که لامی خوٚته «یا حی» من وتم
 «نحن اقرب» په یامی خوٚته
 به شه وو به روٚ خوٚت وای له لاما
 له خاس و خراو ناگادارمی
 بوٚ رحم و لوتفت ئومیځده وارم
 نه ویٚنم به چه م من ناری جه حیم

شعریک بوٚ له دایک بوونی چه زره تی موچه ممه د (د.خ)

به ناوی خوائیک ناوی «الله» یه
 هه مومان نه ومان پشت و په نایه
 خولقینه ری گشت په یغه مبه رانه
 «محمد» که وره ی ته و او نه وانه
 شه وی له دایک بون ره سول نازدار
 خوشه ویستی زات پاک کردگار
 له شه وی دوانزه ی «ربیع الاول»
 له دایک په یدا بو ره سول مورسه ل

نه‌و شه‌و موعجیزه‌ی رسول، دا دیار
 موعجیز «محمّد» شای بوراق‌سه‌وار
 خه‌وی یه‌زدگورد^۱ نه‌و شه‌و هاته‌دی
 شه‌ق بردن هه‌یوان که‌سرای به‌چاو دی
 هه‌یوانی که‌سرا قلی‌شیا ته‌واو
 وشکی کرد دهریای ساوه بو بی‌ناو
 شه‌وی له‌دایک‌بون خاوه‌نی ئی‌عجاز
 بوتخانه‌ی گه‌وران^۲ ته‌واو بو بی‌ناز
 موسولمان خوشحال^۳ گه‌وران له‌عه‌زا
 پال‌که‌وت، په‌کی که‌وت، لات و هم‌عوزا^۴
 موسولمان دل‌شاد گه‌وران دل به‌غم
 نه‌ما په‌ره‌ستن عوزا و هم «صنم»
 شه‌وی له‌دایک‌بون ره‌سولی خاتهم
 بوتخانه‌ی گه‌وران پر بو له‌ماتهم
 شه‌وی له‌دایک‌بون چه‌زرت په‌یغه‌مبه‌ر
 گه‌وران قورپیوان نیوه‌ی دهر به‌دهر
 شه‌ویکی پر شه‌وق له‌خو‌شی و شادی
 ته‌وه‌لود چه‌زرت موباره‌ک بادی

۱ - یه‌زدگورد خه‌وی دیو که‌وتافه‌کی شه‌تی برده‌

۲ - مه‌به‌ت له‌گه‌وره‌ت په‌ره‌سته‌کان (ت‌پرس‌ت)

۳ - مه‌به‌ت یونی له‌ناوبانگی موشریکانی مه‌که‌به (ت‌عزی).

ته واو مه لايك گشت له خروش بو
 ناور دانه كهي فارسيس خاموش بو
 هه سيزه ي عاسمان كه وتبونه سه ما
 نه وا خوره ه لات تاريكي نه ما
 له دايك بوني ره سولي نه مين
 هه بيب مه حبوب «رب العالمين»
 له دايك بوني هه زره ت موحه ممه
 جيگاي په سه ندي «واحد الأحد»
 جه ژنيكي گه ورهس بو موسو لمانان
 به پيزي بگرن ثامن سه د ثامن
 به پيزي بگرن جه ژني مه ولوده
 له دايك بون هه بيب «حيّ معبود»
 نه م جيژنه ليتان ببيت موباره ك
 بو مه ولود نامه بگرن ته داره ك
 هه ركس كه هه رچي له بو ي دهس نه دا
 بهش يه كي دو كهس يا چهن كهس نه دا
 له ري ي مه ولودي هه زره تا بيدات
 هيواي نه و وابت نه گات به ناوات
 له دايك بون هه بيب، شاه نشاي غه فور
 سه ما و سه رزه وي گشت رهوشه ن به نور
 له نوري پر نور ره سول نازدار
 په يغه مبه ر سه د و بيست و چوار هه زار

خولقاله و نوره به نهمر باری
 سه لوات و سه لام له سه ر بهی جاری
 «با بی و بریژو بدا به همددا
 به روی مه زره عهی روح خاتمه ددا»
 به قه دری زهر رات ته و او سه ر بسات
 سه لوات بیّت له سه ر فه خری کائنات
 هه رکه س که هاته ناو نهم مهیدانه
 تاریفی هه زره ت «حی سبجان»
 قه له می وشک بو، زانینی ته و او
 هه ردوی وشکی کرد وهک چاوکهی بی ناو
 له باسی تاریف فه خری کائنات
 که م که س نه توانی سه ری لی دهرکات
 زانایانی زور لییان کردوه باس
 به زانینی باش وهک دور و نه لماس
 نیتیر زانینی تو نات هه و او
 قهت سه ر دهرناکهی بیژر دواود
 واگه پامه وه به گریان هه وه
 به نهاد و نالهی دل بوریان هه وه
 گوتم یا که ریم کان که ره م دار
 ره حیم و غه فور سرپوش سه تار

يا ره ب به خاتر ئهم په يغه مېره
 تاج نيفتحار ميعراج له سهره
 يا ره ب به خاتر نور موحه ممد
 خوشه ويست خوټه «واحد الأحد»
 رهمي ئيمان كه ي له گشت موسلمين
 به حق حورمهت ره سول ئهمين
 مهينه تيش وه خاك ژير پاي خاسي
 به خاوهن ئيمان بهل بمان ناسي
 تاريف نهو زاته بو كهس ناكري
 شهرح حال نهو بو من نادري
 تاريفي نهو له قورئاني كهريم
 «انك لعلى خلق عظيم»
 موحه ممد گه وره ي ته واو جيهانه
 موحه ممد حبيب «حي سبحان»
 له قهب موحه ممد شاه كه ونه ينه
 مه قام موحه ممد قاب قه وسه ينه
 ريبر موحه ممد وا جو بره ئيله
 موحه ممد مه حبوب ره ب جهليله
 رينوماو ريبر بو دونيا و دينه
 هاوړاز و هاوده رد چيني بي تينه
 موحه ممد به حق خاتم نه نبياس
 سالار سهر ئيل جمع نه سفياس

مهقام موحه ممد له فهورق سه ماس
 سهیرانی ههتا «سدر المنتهی» س
 موحه ممد حه کیم دهرمانی دینه
 موحه ممد شیفای دلای حه زینه
 موحه ممد گهورهی گشت په یغه مبه ره
 بی شک موحه ممد شافع مه حشره
 موحه ممد شه وره و شه وی نه سرایه
 سالار سهر ئیل گشت نه نبیایه
 موحه ممد مه حبوب ذات «الله» یه
 له روز ره سته خیز نه ومان په نایه
 موحه ممد په سه ند ذات «الله» یه
 خه لاتی شه ئنی که لاموللایه
 موحه ممد خاوهن خولقی که ریمه
 موحه ممد دارای لوتفی عه میمه
 موحه ممد باوکی کوپی هه تیمه
 موحه ممد مه حبوب خودای عه زیمه
 «طه» و «یس» ره فعت موحه ممد
 «والیل» و «والتین» حشمت موحه ممد
 پاش سوپاس یه زدان شوکرانه ی بیحه
 سه لوات و سه لام له سهر موحه ممد
 «مهینه تی» لیرا شیعی بو ته واه
 له سهر موحه ممد سه دهزار سه لاه

لایانه وه

یا «رسول الله» په نام دهر، شافیعی روژی جه را
 جی یی ئومیدی عاسیان، نوری هر دو عهینه که م
 رو سیا و شهرمه سارم، روم نیه نیوت ببه م
 توی شه فیعی عاسیان، «سید الکونین» که م
 ریبه ری دینی موبین، شافیعی روی رهسته خیز
 ساحیبی «اسراء» و «معراج» شای قاب قوسهینه که م
 نه ی «قاب قوسین» ت مه قام، نه ی شافیعی کول خاس و عام
 باری عیسیانم له کو له و وا نه ماوه هیزی پام
 تو له دنیا ریبه ری من، وا له عوقبا شافیعی
 جا نه من بوچی بترسم ساحیبی دارهینه که م
 «مهینه تی»، وا ئینتزاری به خششی تویه یا که ریم
 بو «صراط المستقیم»، وا شکا که عبهینه که م

نیسلام چه قیقی

نهر موسولمانین دینمان نیسلامه	بزانین نیسلام چه قیقی کامه
نیسلام چه قیقی پهیره و قورنانه	بی کوسپ و سافه به حق بیزانه
له پاشی قورنان چه دیسی چه زرهت	ریگاییک راسته و بی سهخت و هلهت
جیا له م دو ریگا، هلهت و زهرده	ده که ویت لاشهت پر ئیش و دهرده

جیا له م دو ریگا، هه له ت و سه خته هه ركه س لی لا بات بی شک به دبه خته
دهستوور قورئانه و هه دیسی هه زه ت «مهینه تی» نووسی به دهر د و مهینه ت

پارانه وه له خوا ی گه و ره

ته و به و «استغفار» ته و به و «استغفار»
یا ره ب جه دهر گات ته و به و «استغفار»

جو رمم بی حه دهن گونام بی شو مار
دیسان جه دهر گات ته و به و «استغفار»
ئه من عه لیم توّ ساحیب ده وای
یا ره ب جه دهر گات ته و به و «استغفار»

ئه ر جه ریگه ی راست که چه پوهیم که رده ن
شه رت ئه مر توّم به جا ناوردن
له که چه پوهی خوّم من په شیمانم
ته و به و «استغفار» ته و به و «استغفار»

یا ره ب به حورمه ت خه تم ئه نبیات
جه روژ «رستخیز» بم ده ری نه جات
که ره مت بی شوّن، که ره م بی شو مار
ئه ر که به بۆل که ری ته و به و «استغفار»

نهر که چ رهفتار بم له روی چه یاتم
 نیسه شهرمه ندهی روژی مه ماتم
 عاسی و رو سیام غه فووری غه ففار
 دیسان یا غه فوور تهوبه و «استغفار» x

نهر له نادانی مهردم ئازا بیم
 یاخو دروزن له راس بیزار بیم
 نیسته په شیمان له کردار ویم
 له خه لک ئازادی و لای تو «استغفار»

جه فیتنه ی شهیتان شهیتنه تپیشه
 جه شو می نه وشو م دوور له نه ندیشه
 نهر فیتنه بیم کرد له روی روژگار
 یا ره ب جه دهرگات تهوبه و «استغفار»

بو راس و درو خو من دهمم بی
 بو کشت و کالم بازهم دهمم بی
 نهر کشت و کالم لای تو بوو به خار
 چون نه ما دهمم تهوبه و «استغفار»

من وام دهرانی کیلام رهیحانه
 کاتی سهوزی کرد تهپله ی سهربانه
 له کردهودی خو م مات و چهیرانم
 مات و چهیرانم تهوبه و «استغفار»

باز نومیدم هه ن «رحیم» و «رحمان»

شفا دهه ندهی دورد بی دهرمان

چو ن من عه بدی تو م «حی لامکان»

خو ت لهر مات بیژن ته و به و «استغفار»

دایم دنالم ناله کم تا که ی

هه م «لا اله الا الله» په ی په ی

قه سه مت نه دم به هشت و چوار^۱

قه بول که ی لی مان ته و به و «استغفار»

نه من عه بدی تو م بی شک تو مه عبود

هر توی لایق ته سبیح و سجود

سویندت نه دم به «مقاماً محمود»

له لای زات تو ته و به و «استغفار»

هر چیکم که ردن جه ناله رمانی

نادانیم که ردن تو ویت مه زانی

ده زانی پاکم یا خو نه هل نار

باز هم جه درگات ته و به و «استغفار»

په نام هر به تو ن «حکیم» و «علیم»

نه جاتم بدی له ناری «جحیم»

جه کارم ناگای، کان که‌رم‌دار

سرپوش سه‌تار ته‌وبه و «استغفار»

به عشق نه‌حمه‌د شای «خیرالبشر»

نه‌وینم به چه‌م من نار سه‌قر

به «اصحاب کهف» خه‌والو‌جه غار

قه‌بول‌که‌ی له‌ من ته‌وبه و «استغفار»

«ته‌زین دمه‌نده‌ی له‌وح و کورسی و عرس

مونشی ره‌قه‌م‌س‌نج هه‌شت و چوار و شه‌ش»

عاجز و مه‌حزوون به‌نده‌ی شه‌رمه‌سار

«مالک» روژ دین ته‌وبه و «استغفار»

ری‌نمای رای راس، «قادر و قیوم»

پاکم نه‌ر ناپاک نافه‌ریده‌ی تو‌م

من ری‌م گوم که‌ر‌ده‌ن «واحد القهار»

«رب‌العالمین» ته‌وبه و «استغفار»

فه‌له‌ک به‌ قو‌درت تو‌له‌ ده‌وران‌ه

له‌ هه‌یبه‌تی تو‌مه‌له‌ک هه‌یرانه

که‌ر‌ده‌م و ره‌حمت نه‌دارو‌ش‌ومار

«واحد الأحد» ته‌وبه و «استغفار»

به حەق زات شای کەون و مەکان

به حەق نایات سوردی «الرّحمن»

«استدعا»ی بەنده قەبۆل تەوبەن

«الله الصمد» تەوبە و «استغفار»

ئەگەر لە «بطن»ی دایەم سەعیدم

نێتر لە لوتفت بوچ نائومیدم؟

ئەگەر من شەقیم پەنام پیت هاورد

جی‌ی پەنا و ئومید تەوبە و «استغفار»

سەعید یا شەقی لە روژی ئەلەس

ئەگەر نوسیاوێ من چیم تی لە دەس

زات بی‌زەوال پە‌ی بی‌کەسان کەس

لای زات پاکت تەوبە و «استغفار»

رەزایی رەزاش مەیل و رەزای تۆن

سابیر، فەرمانبەر حوکم و قەزای تۆن

بە حوکم و قەزای تۆ باوەر دارۆن

بە «صدق گفتار» تەوبە و «استغفار»

هەرکەس دەخوینیت شفا و لالەکەم

لە دەرگای باری ئاه و نالەکەم

بە «حمد» و «اخلاص» لەسەری مەزار

لێتان رازی بی‌ت زات کردگار

موحه ممه د (د.خ)

پاش سوپاس یه زدان شوکرانه ی بی‌چه د
 سه‌لوات و سه‌لام له‌سهر موحه‌ممه د
 له‌بو‌گه‌وره‌یی ناوی موحه‌ممه د
 جی‌گای په‌سهن‌دی «واحد الأحد»
 نه‌و میم و ح و نه‌و میم و داله
 فه‌یزی به‌خششی شای «ذوالجلال» ه
 میمی نیشانه‌ی مه‌هدی نیمانه
 «ح» حه‌مد و سه‌نای «حی سبجان» ه
 میم دوه‌م موژده‌ی «مه‌ناعه‌ت» نه‌دات
 دال دیسان ده‌وای دهر دانمان نه‌کات
 نوری رینومای گشت موسولمانه
 موژ خه‌تم گشت په‌یغه‌مبه‌رانه

شه‌وی «میعراج»

به‌ناوی خواییک هه‌رخوی خودایه	هه‌مومان نه‌ومان پشت و په‌نایه
به‌ناوی خواییک و لایه‌نامه	دریژده‌ری نوری نی‌سلامه
به‌ناوی خواییک بی‌خورد و خه‌وه	خول و ده‌وری چه‌رخ به‌ده‌ستی نه‌وه
خولقینه‌ری گشت په‌یغه‌مبه‌رانه	موحه‌ممه د مه‌حبوب که‌وره‌ی نه‌وانه
سه‌لوات به‌ین له‌سهر نه‌و پیغه‌مبه‌ره	رینومای دونیا و شافیع مه‌حشره
باسی شه‌وره‌وی له‌خری کائینات	که‌م که‌س نه‌توانی سهری لی‌دهرکات

شهوی ۲۷ له مانگی ره جهب
 نه وشه وه به حق شهوی نه سرا بو
 نه وشه و شه و په وی چه بیب سوبحان بو
 نه وشه وه شهوی سهیری نه فلاک بو
 نه وشه و به راستی شهوی سهیران بو
 نه وشه و شه و په وی «فخر الوری» بو
 نه وشه و «جبرئیل» پیش رکابی بو
 یانی^۶ ها موژده چه بیبی چه ق هات
 نه وشه و شه و ره وی نوری عهینه یین بو
 نه وشه و شه و په وی فه خری به شهر بو
 نه وشه و پیش نویژ گشت په یغه مبه ر بو
 نه وشه و شه و په وی چه بیب سوبحان بو
 نه وشه و شه و په وی «رسول الله» بو
 شهوی میعراجی «ختم المرسلین»
 له گشت موسولمان ببیت موباره ک
 نه متوانی نیتر به راستی برا
 به قه ولی هندی زانایانی دین
 کاتی رویشتن دهر که که ی داوه
 روه و مال که عبه وه ختی^۷ که پیاوه
 له باس شه و په وی فه خری کائینات

شهوی شه و په وی شای «فخر العرب»
 موحه ممه د له سهر «قبه ی خضراء» بو
 شهوی دیداری شای لامه کان بو
 سهیر خوشه ویستی به زدانی پاک بو
 نه وشه و مه لایک گشتی چهیران بو
 ندای «سبحان الذی أسری» بو
 قاپی وان^۸ به هشت ته قه ل بابی بو
 جیگای په سهندی زات موتله ق هات
 نه وشه و مه قامی قاب قه وسه یین بو
 نه و شه وه تاجی فه خری له سهر بو
 نه وشه و نیفتخار شافع مه حشر بو
 شهوی ته سبیح گشت مه لایکان بو
 سالاری سه ر ئیل^۹ گشت نه نبیا بو
 خوشه ویستی پاک «رب العالمین»
 به حق سوره ی تاها و ته باره ک
 بنوسم له سهر شه وه که ی نه سرا
 شهوی میعراجی «ختم المرسلین»
 دوا ی نه و سهیرانه هاته دواوه
 نالقه ی دهر گاکه هر نه له ریاوه
 که م که س نه توانیت سهری لی دهر کات

خودا بو خاتر نهو په یغه مېره
تاجی نیفتخار میعراج له سره
له نوری یمان بی به شمان نه کات
به حق حورمهت فه خری کائینات
هیوام قه بول کات دوعای دلحه زین
به حق شه وره وی «فخر المرسلین»
شیعری «مهینه تی» لیرا بو ته وواو
له سر موحه ممد سه دهه زار سلاو

۶۵/۱۱/۱۰

خوشه ویستی «محمد» له دلی «ابوبکر» دا

نه بوبکر بو گیانی خوئی له بو ژبانی «محمد»
دهیکرد به ساقه و فیدای گیانی «محمد»
نه بوبکر بو ره فیق، یار غاری «محمد»
نه بوبکر بو نه مین نه سراری «محمد»
نه بوبکر بو ره فیق شه فیق «محمد»
نه بوبکر دهیکرد ته سدیق گو فتاری «محمد»
نه بوبکر بو گه وره ترین موسته شاری «محمد»
دهیکرد ته بید و محیی په روه ردگاری «محمد»
نه بوبکر به معنی نایه تی په روه ردگاری «محمد»
دوهم ره فیق «محمد» بو له بو نیگاداری «محمد»
موژدهی «ثانی الثین اذهمالی الفار»
مه ترسن یاریده رتانه په روه ردگاری «محمد»
نه بوبکر بو دائیم له نیو دلی خوئی
ناماده بو له بو یاری و مه ده دکاری «محمد»

له غاري سهور^۱ دا مار داي به پييه وه مار
 نه له خشا له جي^۲ي خو^۳ي له بهر نازداري «محمد»
 گياني خو^۴ي ده خست زور به مه ترسيه وه
 له بو^۵ ته بليغ دين ناشكاري «محمد»
 مزگيني «ثاني اثنين اذهما في الغار»
 گوتراوه له قورثاني په روه ردگاري «محمد»
 به قه دري زه پات ناسمان و تكي ناوي ده رياكان
 سه لوات بيت له سهر «محمد» و چوارياري «محمد»
 نه بوبه كر داي موش تاق بو به شه وق
 له بو^۶ چه ديسي «محمد» و ديداري «محمد»
 له بو^۷ گه وره يي سديق^۸ نه مه كافيه و به سه
 «من جاء بالصدق و صدق» له په روه ردگاري «محمد»
 له بهر چي نه بوبه كر مه شه وره به «صديق»
 له روي «صدق» «تصديق» ي ده كرد وتاري «محمد»
 به قه دري ته سبيح مه لايك و ته هليله ي خاسان
 سه لوات له بو^۹ «محمد» و چوارياري «محمد»
 خودا، خوداي هه مو بونه و هرو نينسانه له جيهانا
 «محمد» مه حبوبه له لاي زات پاك په روه ردگاري «محمد»
 «مهينه تي» و اله ناو گيژاوي مهينه تا
 مه گهر لوتف شاي لامه كان په روه ردگاري «محمد»
 رحم خير بكات له گشت په يره وان «محمد»
 به خاتر نه واده ي «محمد» و چوارياري «محمد»

به قه در نوخته ی نوسراوه کان و نایه تی قورنان

سه لوات بیت له سهر «محمد» و چواریاری «محمد»

وهسوهسه

هه ریه کی بو خوئی له جیگه ی داده نیشی^۱ باس نه کا

ئه و به پی زانینی خوئی باسی «الخناس» نه کا

فیتنه گهر، شهیتان خویه بو وهسوهسه

مه عنی نایه ی «قل اعوذ برب الناس» نه کا

روبه پرو بوی وا له گه لیا قهت ده لی هاوتای نیه

وا له پیش چاو ون ده بی^۲، فیتنه یی و «وسواس» نه کا

شهیتان خویه، بو وهسوهسه کاری «الخناس» نه کا

کاتی^۳ ناوا روبه پرو بوی مه نعی «الخناس» نه کا

«مهینه تی» وا که وته ناوی بیر قوولی مهینه تی

گهر خودا یاری بدا شه پ له گه ل^۴ «وسواس» نه کا

پرسیار له وهته ن

بلی بوچی ژاکاوی؟

هاتوه به ملتا قاتی؟

له ش به زام و برینی؟

شت بیگانه ت کرپوه؟

کورده ستانی خویناوی

بوچی وا کش و ماتی

بوچی مات و حه زینی

بوچی رهنگت په ریوه

بووچى ده ماخت نيه
 كوا كولى زهره و سوورت
 كوانى شكوفه ي باخت
 كامه ن شاهى نو بيازت
 كوا هه يبه تى جارانت
 كوا پياوانى به بيرت
 كوا پياوانى دلي بورت
 بهر هوكوى چوون وان له كوى
 بوچ په شيوو داماوى

ولامى كوردستان:

وتى روژه مهينه تى
 روژه دمردم گرانه
 روژه دمردم كارينه
 روژه م با بوټ بهيان كه م
 كهس به ووته ي كهس ناكات
 كهس خه تى كهس ناخوينى
 وده مالى بى چرايه
 كچ به قهول دايكى ناك
 چراى هاتم كوژاوه
 يهك له يهكتر به قينه
 بليم بوو جووته كهوشى
 چ ده ستيكه له كاره

بوو كول له باخت نيه؟
 كوا بهر هزا و چنوورت؟
 كوا كه له كيلى ساخت؟
 كوانى سه متوور و سازت؟
 وان له كوى ناودارانت؟
 خاوه نى راو ته دبيرت؟
 كوانى برقه ي شمشيرت؟
 بوو كوردستان ماوه جى؟
 بووچى له گهل جى ماوى؟

خه مخور برسى و پى په تى
 روژه مالم ويرانه
 كارم شين و زارينه
 به سووك لى تى عهيان كه م
 چ له شارچ له ديهات
 باووك روژه ي نادوينى
 برا دوژمن برايه
 كوړ نه چيټ به گر باوكا
 نه عبه تى سهرى داوه
 گشتى هووى نه زانينه
 برا برا نه فروشى
 براله برا بى زاره

هه موی نه خشی دوزمنه	بو یه جهرگم کون کونه
نه لاین دهر ددهوای نیه	دهوای دهر دی من چیه
بو هه وهل جار زانینه	زور ناسان و شیرینه
شوینی دووهم یه کیه تی	روت و قوت و پی پیه تی
میشوله نهر یه بگری	هه موی تیکرا گاز بگری
قهد به بی شک بی گومان	راو دهنین فیلی دهمان
میلور هس نهر کو مهل بن	هاوکاری یهک به دل بن
وا کو مهل بن به گوپن	پیستی شیریش دهر بن
نیدی روله «مهینه تی»	هاوراز برسی و پی پیه تی
نهمه ددهوای دهر دمانه	سووری رهنگی زهر دمانه

وهتهن شیرینه

خاکم به سهر بی له خهفته تا کام خاک به سهر اکهم
 خاکی وهتهن له دهسم دهرچی چ خاکی به سهر اکهم
 خو وهتهن کلاو نیه بیفرینن گه سهرم
 کلاوی تر بکریم و له پاشان نهو به سهر اکهم
 نه ژیم و نه مینم له پاش خاکی وهتهنم
 خانو له خاکی بیگانه دروست بکهم و نهو به سهر اکهم
 نه ژیم و نه مینم که چرای وهتهنم که مشهوق بیت
 شهوقی کاره بای بیگانه له بو خوّم به چرا کهم
 سهر و سهفا نهو هیه براهم له سهر نهم خاکه شیرینه
 هه لپهرکی و شهوق و شادی له بهر چوله چرا کهم

به بهرکردنى جاوو په سته كى نوكه مېرهم پى خوشه
 تا نه وهى فاستونى له نندن و فېرانسه به بهر اكه
 خاكى وده تنه فېره شېرىن و زور به پرېزه
 هه لمزه بوى نه سيمى وده عتر و عېبره براكه
 هيچ مه كهن مه نعم له داخ پاشكه وتنى نه خاكه زېږينه
 وده كو شيت و ديوانه له بو خوم ددست به هاوار و هه راكه

نازادى

له كوردستانا هه لى كرد شه مال
 زانا كه وړه كان كه وتنه گرم و قال
 نالينيان له بو روه ووهى ژينه
 كه وتنه بير و وير نه دهب و فېره هنگ
 كه وتونه بيرى زانايانى كوون
 زانينه كانيان ده خه نه پيش چاو
 وده دانهى كه وهر ياكو كوگاي زيو
 ياخوا بيمين نه ديبانى دهور
 ياخوا هه بژين شاباز له زانين
 نالى و نارى، همدى و مه وهوى
 «محمّد مردوخ» نه و دهرى زانين
 ماموستا قانع هيمن و هه زار

موژدهى نازادى كېر مال هومال
 هه ربه ك به جوړيك دكه ناله نال
 به ينا به ين به قار وينه هه ورى تال
 فېره هنگى كوونى دهور له هه زار سال
 له ميرى نه مېرو تا روسه مى زال
 وينه كنجينه پېر له دور لال^(۱)
 ميشكى لاوه كان گشت نه كهن دارمال
 به شاد تېپه ركه روژ و مانگ و سال
 نه ويړى پيتان ناحه ز قل و دال
 سه عدى و حافظ گشت خاوهن كه مال
 به وينه سيمرغ خاوهنى شامال
 نوسراوه كانيان وده ناوى زولال

یاکو پیره می‌برد نه و پیری نه مر
 دروودی بی‌حد نه احمد و نه حد
 نه بی‌ت به ئیراد ناو چهند زانام برد
 له لای زاتی خوا ز نووری «محمد»
 مهینه تی گوینگر وتاری ئیوه س
 قه تره یک له زانین نه ده بی خو تان
 نه و قه تره ده بی‌ت به مه له هم زام
 چوار مانگه ته مه ن له گه ل په نجا سال
 پایه ی خویندیم ته نیا قورئانه
 ده وار^۲ رهش دریا به سه ز زانینا
 هیوا و بریای من کوپری زانایه
 ساتیک بیر له بو رازی خولقاندن
 مهینه ت به س سه لوات له سه ر «محمد»

روژنامه گه ری نه و چهنای چهن سال
 له رو حی نه وان بی‌ت مالا مال
 ناسین گشت بو من مه حاله ن مه حال
 «جبریل» داپوشیت ئیوه به شابال
 له وته ی شیرین ئیوه هه ن خوشحال
 بو من به ری کهن به سروه ی شه مال
 زام سارپیش ده کاو خه میشم پامال
 قه ت نه بو و نابی بجن به هاومال
 سه رچاوه ی زانین، چه رخ کردی سامال^(۱)
 وه ک ده وارنشین یا وینه ی ره شمال
 له چینی نه زان بپرسن هه وال
 چاکتر له نویژی وشکه هه فتا سال^(۲)
 جیگای په سه ندی زات بی زه وال

۱۳۵۴ ک.ه

شه ر بو نه وت

ماموستا نه م شیعه ری له میژوی ۱۳۶۹/۱۰/۲۸ دا به بونه ی حمله ی نامریکا بو سه ر عیراق
 به بیانوی رزگار کردنی کوهیت، له سالی ۱۹۹۱ زاینی دا گوتوه:

۱ - سامال: به تهوای تیابردن. (نابود)

۲ - ده وار: په رده. (پارچه)

۳ - ئیشاره به به حه دیسی پیغه به ر.

شـیـعـر د کـانـم هـا واره
 هـا واره لـه د هـس زوړ داره
 هـا واره لـه د هـس خوین مـړه
 زوړ بهی مانای نایه ته
 له سهر نایه تی قورنـان
 قورنـان به حریکه عه میق
 ته و او چینی موسـولمان
 گشت و ده کو خوشک و بران
 نایه تی «واعـتـصـموا»
 نه لیت پاکانی به حق
 په یـر هوی زات مو تلـه حق
 و ته مه که نه ده قاو ده حق
 نه یزیت له پالی یه ک بن
 نه لیت دهستی یه ک بـگرن
 فـهـرمـوی نیـوه نینـسانن
 راست و یژ و راست کردار بن
 لایه نـگری هـه ژار بن
 ناماده ی پیشه و کار بن
 زانـا بـبن به هاو یار
 و ده کو هـه ستیار و زانیار
 فیـر بون له بو پیشه و کار
 چی له دی بیت چ له شار
 خودا نه یزیت شهر مه که نه

کـریـانـه و نـالـه ی زاره
 زوړ داری پـسـار داره
 خوین مـړی هـه ژار کوژه
 پیـم نه لـین هـه کابـه ته
 قورنـانی خـوای گشت جه مان
 پر په له دوړ و عه تیق
 ر دحم بیت له دلمان
 بو یه ک و ده شوله ی چران
 ده ستوری که بو هـه مو
 ده ستـگرنه ته نافی حق
 بـگرن ریگای راست و حق
 که له ی یه کتر مه که نه شـه حق
 ناگـدار حـالی یه ک بن
 له یه کتر دوری مه گرن
 له که وهـری یه ک کافـن
 و ته ریـک و له بار بن
 بو چینی پیر هاو کار بن
 نه ک بو کومه ل سهر بار بن
 بو کوپی نه خویند دوار
 له زانین باش و له بار
 بو ناشتنی باخ و دار
 پاییز بیت پاکو به هـار
 زهوی به خوین ته پ مه که نه

حه دیس ره سولی ئه مین
 فه رموی ئیوه بو زانین
 زانست له بو پیاو و ژن
 شوینی زانین زور زوره
 زانین شه و فیئر پاپوره^۱
 زانین ئه کات نور ئه فشان
 ئه پوات بو قولله ی مه ریخ
 زانین چاوی ماشینه
 سه فینه ی هه وا بره
 ئه م به چکیک له زانین^۲
 ئاخو زانین بو ژینه
 ئاوا بومبا جور ده کهن
 بو م ناپال و ئیدروژن
 گه وره و بچوک، پیاو و ژن
 زانین له ئه م زه مانه
 ئه گه زانین بو ژینه
 یا کو پایه بو دینه
 بو چ و ناله و هاواره
 ناله ی توپ و ته یاره
 دونیا تاریک و تاره
 بو هه ژار و بی چاره
 په پیوه ن و ئاواره
 پایان بدات به م کاره

په سه ند «رب العالمین»
 برون تا ولاتی چین
 فه رزه تا روژی مردن
 له تانینی من دوه
 ته یاره س گرم و هو ره
 ئه پوات روه و که هکه شان
 له ئوقیانوس چوه بیخ
 ئه وزار ئاسن تاشینه
 زکی فه زا هه لدره
 زانین مروی سه ر زه وین
 له م قولله ی سه رزه وینه
 شار و دی خاپور ده کهن
 مروقی پی ئه کوژن
 ئاوا خوینیان ئه پرژن
 بو فه وتان و نه مانه
 له م کوره ی سه رزه وینه
 چه س ئه م ناله ی چه زینه؟
 شین و گریانی زاره؟
 هو شه ی موشه ک خومپاره
 بومبای شیمی له کاره
 بی دالده^۳ و پول و پاره
 له خودایان هاواره
 ئه م کاری ناله به باره

۱ - پاپور: کشتی، مه به ست له شه و فیئر پاپور که شتیوانه، (ناخدای کشتی).

۲ - نیشاره به نه به تی ۸۵ سوره ی «الاسراء» که نه فه رموی: «و ما اوتینم من العلم الا قلیلا».

۳ - پناهگاه.

کـرده‌ی ده‌ستی زورداره
 کی‌ه شه‌پ هه‌ل‌خرپینه
 فرانسوا میتـران و بوشن^۱
 بو ناوه تی‌ده‌کوشن
 گشت بو پله‌و مه‌قامه
 بوش دوژمنی ئی‌سلامه
 شه‌پی ئامریکا و عه‌راق
 بوم‌هاویژ، به جوت و تاق
 به موشه‌ک و به ناپال^۲
 له‌نیو دوکه‌ل ره‌ش و تال^۳
 قیژده‌ی ژن، زی‌په‌ی من‌دال^۴
 سه‌رانی سازمان مه‌له‌ل
 بوچی مات و بی‌ده‌نگن
 له بیر توپ و تفه‌نگن
 خو‌تان بی‌خه‌م دانی‌شن
 چون دور له زام و ئی‌شن
 ئیتر له ری‌ی ویژدانتان
 به‌رگیری بکه‌ن له شه‌پ
 شه‌پ، ئاسن نه‌سوزینی^۵
 ئی‌وه بن و خوداتان
 سویندتان نه‌ده‌م به‌که‌لام

خوین‌مژ ژینی هه‌زاره
 ئاور شه‌پ هه‌ل‌گرپینه؟
 به راستی شه‌پ فروشن
 خوینی هه‌زار نه‌نوشن
 وته‌ی گشت خاس و عامه
 بیانویان سه‌دامه
 تاقه‌ت مردوی کردوه تاق
 ویران چه‌ن جیگای وراق^۶
 تی‌ا چون ژن و من‌دال^۷
 له‌گه‌ل ویران‌بونی مال^۸
 ده‌یکرد به ئاو جه‌رگی زال^۹
 لاین‌گری مافی گه‌ل
 بوچ و رازی وه جه‌نگن؟
 بینه‌ری کاری نه‌نگن
 پشوی راحه‌ت هه‌ل‌کی‌شن
 یا به‌نده‌ک جه‌رگی ری‌شن
 ئی‌وه بن و خواتان
 شه‌پی به‌دغه‌پ ئاخ‌شه‌پ
 شه‌پ، گیاندار نه‌پروزینی^{۱۰}
 نه‌و خودای بی‌هاوتاتان
 که‌لامی شای لایه‌نام

۱ - سه‌روک کوماری نه‌ر کاته‌ی فه‌رانسه و نه‌مریکا.

۲ - به‌ریلاو (وسیع).

بسه داوود و زه بوری
 به سوحوفی نیبراهیم
 به تورات هزرت موسی
 به حق قورئان موحه ممد
 ئاور شه پ داکوژینن
 کهم ئینسان ببرژینن
 پرسس یاریکه هاته پیش
 فرانسوا میتران و بوش
 بوچی دلیان ئهیدا چل
 جاننه و شه پره بوچی بو
 به ناو کوهیت ههلسابون
 به خودا بو کوهیت نیه
 قسه کهم راس، نه چهوته
 کریان بو به شه نهوته
 وا «فههده»^۱ تان خهله تان
 به فیز و دهمار و پوز
 وا کردتانه تهپ و توز
 وتان تهجهیزات کوکه
 توفلان^۲ رازاوه بوکه
 والسه شه پ بگرن دوری
 چهنده دینی بو قایم
 به ئینجیل هزرت عیسی
 خهلات «واحد الأحد»
 ئاو به سه ریابپرژینن
 بهندهک جهرگ ههلقرژینن
 جهرگ و دل دینیتته ئیش
 له نیو دله و هاتنه جوش
 وهکو ههوت جووش^۱ هاتنه کول
 دلسوزیه کهی بوکی بو؟
 تا بن مل ههلمسابون
 ئه گهر بلین بوچییه
 تیگرا ئه و شهش و ههوته
 نه و به شهیش به ههله کهوته
 پول نهوت بنینه به خهلتان
 بو کوهیت بون به دلسوز
 به موشهک «سام» و «کروز»
 فروکه وان ده زوکه
 عهراق له شهک و شوکه^۲

۱ - جورینکی نافتاوهی فهدیمی که له «چدن» دروست دهکرا، کانی ناوی دههاته کول و دایان دهگرت ههه قولی ههلهتهخت. پان نهوت «ههفت جوش».

۲ - پاوشای نهو کانهی عهرهستان.

۳ - ناوی ههمله که «طوفان صحرا» بر، دهلی نهو ههمله تانه وهک برک رازاندهو...

۴ - هاله کهفتا: (در آستانه ی سقوط است).

وهک زهـمـاـون جنوکـه
 نهـو بهـشهـیش بهـهـلـکهـوته
 وائـهـویشـتان کردوه خیت
 والـهـ دهـستی دهرچو فیت'
 کهـوتوهـسه چال بهـدبهـختی
 والـهـ ناو ژینی سهختا
 بهـهـوینهـی گای دیوانه
 یا پهرتیاـن کرده قهـراخ
 ناخیک چهـشـنی شهـقلی داخ
 نهـمـابوی ژینی پهرداخ
 بوش گرتویه تهـیارهک
 بهـدل سهـرپرژ له زوخاو

توفان سارا مهـحفهـو بو
 شهـپـتان بو بهـشهـ نهـوته
 قهـولـتان دا ئهـمیر کوهیت
 چاو بهـزهـق و قنج و قیت
 لهـدهـس چو تاج و تهختی
 چهن چالـهـ نهـوتی سوتا
 خهـلهـتیا بو بیگانـه
 هاـکا تیـان ههـلـدا شاخ
 بلـیت ههـی داگ، ئاخ و داخ
 لهـسهـر رومهـتی قهـلاخ
 بو گولـدانی «موبارهک»
 شیعری «مهینهت» بو تهـواو

کورده

کورده بوچی مل کزی تو، دائیما روژت شهوه
 ههسته ئیتر تا به‌که‌ی خه، بیری دهرمانت کهوه
 تاریخی خوٚت گهر ته‌واوی تو بخوینی تی‌ده‌گهی
 چه‌نده شاهی نه‌وجه‌وان و پاله‌وانانت بوه
 پاله‌وانی خوٚره‌لات و شاهی خاوه‌ن عه‌دل و داد
 تو «صلاح‌الدین» به‌نیوبانگ شاهی بابانت بوه
 شای که‌ریم‌خان و نه‌واده‌ی، وه‌ک برا بون بوٚ فه‌قیر
 دل به‌ رحم و پر‌موحه‌ببه‌ت شاهی ئیرانت بوه
 نادر و نایاب بوٚئه‌و له‌ ده‌وره‌و کاتی خوٚی
 شه‌ریاری پاک‌نهادی وه‌ک به‌در خانت بوه
 سه‌روهر و سه‌ردار و حاکم و له‌نیو شاری جه‌له‌ب
 مه‌رد مه‌یدان و دلی‌ری ئال هه‌مدانت بوه
 ری‌به‌ری گهل، پر‌سیاسه‌ت، وانه‌ترسی روژ و شه‌و
 توٚ نه‌بوم‌سلم به‌ناوبانگ نیو خوراسانت بوه
 شیر‌ی بی‌شه‌ی روژی جه‌نگ، هه‌لمه‌تی هه‌ر وه‌ک پله‌نگ
 موسته‌فا نیو سه‌ر‌په‌رستی ئیلٚ بارزانت بوه
 نه‌ی برای کوردم خوٚت مه‌که‌ تانه‌ی زه‌مان
 چه‌نده زانا و فه‌یله‌سووف و نه‌هل عرفانت بوه
 «آیت‌الله» شیخ مه‌ردووخ و له‌ شاری کوردسان
 عارف و زانا و فازل مه‌رد مه‌یدانت بوه

شوڤه‌نی نه‌و شیخه‌گه‌وره‌ په‌یږه‌وی «لام‌الکتاب»
 چه‌شن شو‌له‌و شه‌وقی خود، حو‌کی قورنانت بو‌ه
 شاعریکی نه‌سل‌کورد، عارفی ده‌رگای حه‌ق
 باوده‌تاهیر عوریان، هه‌نگ‌مادانت^۱ بو‌ه
 شاعری‌ترمان بو‌وه، نه‌و به‌ناو مه‌ستووره‌ کورد
 نه‌و نه‌واده‌ی خانه‌واده‌ی نه‌رده‌ل‌انانت بو‌ه
 شاعری‌کتر پایه‌دانه‌ر هو‌نراوه‌ی شیعی نه‌و
 پایه‌به‌رزیکی نه‌مر کاکی گو‌رانت بو‌ه^۲
 سالم و نالی و ناری، شاعیرانی کورد زمان
 په‌یږه‌وی دین ریگرانی پاک یه‌زدانت بو‌ه
 شیخ محمد قانع و شیخ مه‌شه‌وور تاله‌بان
 نه‌حمه‌دی خانی و شه‌یدا و کاکه‌ته‌یرانت بو‌ه^۳
 کاکه‌ شیرکو‌بی‌ک‌ه‌س و کاکی هیوامان هه‌یه
 بیر و نامانجی هه‌مویان ری‌نیشان‌دانت بو‌ه
 ناسک‌خه‌یالی به‌رزده‌فر سه‌ییدره‌حیم مه‌وله‌وی
 شاعریکی وا بلیمه‌ت له‌هه‌ورامانت بو‌ه
 حاجی ته‌وفیق پیره‌می‌ردی راستی نه‌و پیری نه‌مر
 نوسه‌ری ژین و ژیان، وی‌ژه‌وانانت بو‌ه
 هو‌نه‌رانی پایه‌به‌رزی نه‌م خوله‌ی نه‌م‌وک‌ه‌مان
 وا هه‌زار و هیمن و نو‌کته‌زانانت بو‌ه

۱ - هه‌نگ‌مادان: هه‌نگ‌تانه (همنان).

۲ - نیشاره‌به‌ به‌مه‌ که‌ ماموستا گوران هه‌وله‌ ک‌س‌یکه‌ شیعی نوی‌ کوردی داناوه.

۳ - شه‌یدا و فه‌قی نه‌یران دو شاعیری کورد بو‌ون، که‌ ده‌لین فه‌قی نه‌یران له‌ گه‌ل مه‌وله‌یدا به‌ریه‌ره‌کانی له‌ شیعردا ک‌روه.

شیخ «محمد» خاوهنی فرههنگی خال واپچهی
تهخت کردوهو بو وشه و هوئراوه دانانت بوه
بوچی وهک کهرویشک قهلهو، روژو شهو ههروای لهخه و
ههسته ئیتر تا بهکهی خه و، بیرى دهرمانت بوه

بو تو

توله میژده بهرزه ناوت بهچکه شیرى قاره مان
ئه ی برای کوردی به پیزم خوت مه که تانه ی زه مان
دامه نیشه ملکز و پوت، بیړه کوپى نیو گه لان
هه ر وهکو شمشیری میسرى یا وهکو تیغى ده بان
خوت مه که ریوى گه پول وایه بو گرتن مریشک
راپه ره هه روهک په لهنگ یا وهکو شیرى ژیان
خوت مه که کهرگه ز' له بو لاشى مردار و گه نیو
هه لفره چه شنى هه لو تیپه ره بو ئاسمان
هه ر وهکو «شمقار» و «شاهین» بال و په ر بیینه فرین
هه لکه وهک، بازی شکاری تو بو لوتکه ی شاخه کانن
که ر ده لی' پاره و «فلس» سوودی هه یه با کو که مه و
پایه یه و سه رمایه یه فره زه، نه و قهت بو ژیان
کو کردنى پاره و دراو، کاکه قهت سوودی نیه
یه کیه تی و خاکویستی باوه بو ئاسوى ژیان

۱ - کهرگه ز: (کرکس).

۲ - شفقار مه لکه نیزبال و راوکه ر، که له باز به هیژنر و جوانره (پرنده ای شکارچی از باز قوی تر و زیباتر بنام شفقار،

سفر)

یه کـگرتن و ههستی پاکت کورده تو سه رمایه ته
 عیلم و زانین کو که نه و، قهت له کهس نادات زیان
 خویندنه سه رمایه ته، باوک و براته، دایه ته
 تو بپاریزه به زانین خاکی پاکی نیشتمان
 رازاندنه وهی بال و پهت کاکه هه زانین ته
 یه کیه تی و زانین و دینت هه رسی، وا پیکه و لکان
 هه لفرین ناسانتره سهیره و هه لسه سهیره ده که ی
 سه رکه وه سه رکه فتن سهیره سهیره که هه که شان
 هه ستن و هرن با یه کـگرین کسوود له زانین و هه گرین
 تا له قاپی نیشتمانا رو سفید بین گشتمان
 نه م غه زه لمه بو تو داناملاوی کوردی کو له نه ده ر
 «مهینه تی» پیر و زویره و له سه ر ریگای نه مان

سلام بو کوردی کوردستان

نه م سلاوی گه رمی دل و له گشت کوردانه خو
 بو هه مو پیر و جوانی کوردی کوردستانه خو
 وا زیاتر عیشقی من بو خاکی کوردستانه که م
 زیدی خو م و باب و باپیر خاکی کوردستانه خو
 جی ی و شوینی نه رده لان و هه م نه وهی بابانه که م
 پیاله گاکه ی توسی نه وزه ر گردی گریاشانه خو
 جی ی شکار و سهیر و سهیران تایفه ی کوردانه که م
 سهیری ناھو و ناسکو جهیران چومی گریاشانه خو

جى'ى و شوي'ن و هم مه قامى كو'پى زانايانى كورد
 ناكړى' تاري'ف له بو' من كاري زاناکانه خو'
 جى'ى نه ديب و شاعير و خاوه نى عيرفانه كهم
 جى'ى وه فاو مي'هرو عه دل'و به خششو نيجسانه خو'
 جى'ى سه فاو وه عده و ري'گري ري'ى يه زدانه كهم
 پرته وى نوري نه زه'ل خاليقى رحمانه خو'
 جى'ى نه هه نگو هم په له نگو لانه ي شي'راني كورد
 دل' له بو' ديتن له خاكى ماته م و حه يرانه خو'
 جى'ى شه فاو مه له همى زامى زامدارانه كهم
 جى'ى «محبت» بو' هه تيوو بي'كه سو كو'پى بيمارانه خو'
 نه رچى نه م زانى بنووسم كاكه بو' تو' شيعرى چاك
 لي'م ببوورن زانينه كهم كورت و هم نووقسانه خو'
 هو'ى چيه زانينى من كورت و نووقسانه، ته نيا
 هه ر كتي'بى «ناگه هانه»^۱ و خوي'ندنى قورنانه خو'
 سا قه له م تو' سه ور بر'و، چاوى لي'ته ورده بين
 كه ر كه سه رنو'چى' بده ي په ككه وتنت ناسانه خو'
 چاك بزانه و تى'بفكرى قه ت قه له م خو'ى ناكه وى
 نه ر په كى كه وت و ابزانه هه ر به ده ست خو'تانه، خو'

۱ - كتي'كى فارسى شهرخى زينى سولتان جوم جومه ي تېدا نووسراوه.

چونه کوی^۲

یاری دهر لای من نه ما ئاخو^۱ یاران چونه کوی؟
 دوستی بوچی نه ماوه دوستداران چونه کوی؟
 کوانی^۲ به خشش کوا «محبت» کوا سه فاو میهر و وفا؟
 دست گورویی حاتم^۳ ناسای جار جاران چونه کوی؟
 کوا هه کیمی دهر د دل، کوا دهوای دهرمان دهر د
 چینی دل سووز بو^۴ هه تیوان بو^۵ هه ژاران لیوبه باران چونه کوی؟
 کللی گه نج خوشبه ختی، بیستن قسه ی نه هلی دله
 باخ و بیستان پر گول^۶ و نه و به هاران چونه کوی؟

نه دهب

نه دهب و هکورید ^۱ بایمه لای شانت	سه رتاپای بالام کهیمه په خشانت
هه رکس وه گهر د تو بوته شان له شان	به رزیه و کهیده ی هه تا که هکشان
مالت ها وه کو تا بایمه مالت	گیان شیرینم بوته هه لالت
جواوی نه دهب:	
نه دهب دوس هاوار تو له من کردی	وه سووز دل ^۲ په نا وه من هاوردی
ری ^۳ نیشانت دم نه دهب یاد بگری	نه که ی نه سیه تم تو وه باد بگری
بچیده خزمهت زانای کو ^۴ نه سال ^۵	نه دهب یادت دهیت چو ناو زولال ^۶
دویری بگریت له ره فیق ناها ^۷ ل	نه که ید هاودهنگی وه گهر د قسه تال ^۸

۱ - وای له کوی (کجایی)

خوی گیر چاوانهس تونیش خه یتہ چالْ
 به بی نه سیهت له زوان نه دهب
 وه خشیدن نه دهب وه نه یره نه یرم
 نه ی روله ی باهوش پرعه قلْ و که مالْ
 گوشواره ی گوش بو رای نه دهب ته له ب
 وه تاچه ی مالْ بی چیه له و یرم

... مه کهن

کاکه هیچ کاتی کاری نه نگ مه کهن
 ناوی خه له بی روئی نه واتی
 وا مه کهن براکان بو روژی دواپی
 ته صاح و سهرتان لی نه شیوینی
 به فیل و درو له نیوانی خه لک
 بو خه له تاندن پیاو ساده و فه قیر
 نه م دونیا تاسهر بو کهس نامینی
 له جیگای توتی قالو رهنگ مه کهن
 پوته که پر له ورده سهنگ مه کهن
 له پیش، ئاور له، گوپی تهنگ مه کهن
 راستی و دل پاکی به جه فهنگ مه کهن
 چه شنی بو قله موت خو چه نهنگ مه کهن
 حوققه و فیل بازی یا نه یرهنگ مه کهن
 دهی خوتان به دناو، رسواو نهنگ مه کهن

وه ته نم

من له باودش تو ژین نه دم به سهر
 نازاده و بی باک کیلان دهشت و دهر
 هه وای سهر قوچکه ی کیوه به رزه کهت
 عهتری ره یحانه ی هه زار ته رزه کهت

شیفابه خش دل، دلای حه زینه
 دهواو مهله می زام و برینه
 گو له نه ورو زهت تاک تاک له سهر یال
 په پکی به هاره و قاسیدی شه مال
 خال خالی به فران له لوتکه ی کیوان
 بزهی یه کیه تی نه دات به لیوان
 مه رتا نه گیلیم من له دهشت و دهر
 تائه نه نوم دهنگ «الله اکبر»
 تاهاله ناوی می شکی مناروح
 هه رتا نه نوم بانگی یاسه بوح
 تاماوه نوری بیبیلای چاوم
 بو تو نه پروانم هست و هه ناوم
 هه رتا کو مایه نه وینی دلم
 به روژو به شه وای له نیو دلم
 هه رتا کو مایه من بیرم له سهر
 سهرم واله ریت «ووتهن» سهرم سهر
 سهرم به فیدای شاخ و راخه کهت^۱
 خوینم خه لات بو دار و باخه کهت
 نه گهر که ساتیک تو م بجیت له بیر
 بیت به نه سیوم که له بچه و زه نجیر

۱ - بیبیل: گلینکه، ره شایی چار (مردمک).

۲ - راخ: ریخ و نه راشه ی بهرد. (خرده سنگ)

قه بول کهی وتهی رولهی دلسوزت

«مهینه تی» دلسوز بو گهل و هوژت

په یامی «صلاح الدین»

نهم چهن شیعرهم بو نه وه داناوه که له دهم بازه که سیک نه ژنه وم ئیژن: «صلاح الدین»
 کورد نه بوه، نه گهر کورد بوايه کاریکی بو مان نه کرد و مهرز و سنوریکی بو کورد
 دیاری ده کرد؟ وه هندیکیشیان قسه ی سووک نه کهن، به لام نه وانه، لای زانا پایه به رزه
 نائینه کان خو یان بی قه در و سووک نه کهن.

تیکوشه ری ری ریگای دین
 بو کوردی دل حه زینه
 گشتی هو ی نه زانینه
 وینه ی گول و گول گول و لاو
 راستی له گهل به جی ماو
 یا کو تانه م لی نه دهن؟
 ده می خو تان پیس نه کهن
 له و ده وره و ده سه لاته
 پاله وان خو ر هه لاته
 کوردت جیا نه کرده و
 تیکرا به دل پر نه وین
 بی بهش له شو له ی خوهرین

په یامی «صلاح الدین»
 په یام «صلاح الدین»
 زور کهس له نه و به قینه
 سلو له گشت پیر و لاو
 بو زانای گه لی به ناو
 بو چی گله م لی نه کهن
 بهین بهین به جوین، فیس نه کهن
 ئیژن بو چی نه و کاته
 له و خوله و نه و سه ر هاته
 کارت یه کلا نه کرده و
 تا شوین خو مان بزانیان
 ئیستا وا ده و ده رین

وهڪ هه تي وچاو به گرين
 نه يژم ئيوه راس نه يژن
 قسه به تام و چيژن
 به لام نه وبه شي ئيوه
 روح مني كردوه ليوه
 نه ر بم كرداي ديارى
 نواوم پوک ژور و خواري
 کامتان نه بون به سهروک
 تا کو به قه ولى خوتان
 يا کي ده بو به نوينه ر
 تاله قه ولى نه چنه در
 ئيوه به قه ول يهک ناکه ن
 هه ر يهک ته شيک با نه درن
 نه م نه لي باش نه زانم
 به هو ي من باش نه زانم
 نه م نه لي «ناسيوناليستي»
 نه متان له دم نه و بيستي
 نه م نه لي: «ملي گرايي»
 نه م نه لي ده ستور خودايي
 برون له پالي يهک بن

دايم چه پوک له سه رين
 عه تر و کولاو نه بيژن
 دور له هاوالي ميژن
 دل خوشي بوايه پيوه
 له ناوتان شيوان شيوه
 له راسايي و روبري
 چيمه ن و باخ و داري
 جور بکه ن کاري ناکوک
 نه که ونه ژير چه پوکان
 دردان بکات چاره سر
 نه بي دي ل و در به در
 له لاي يهک تر پائنه که ن
 نه متان له وتان لانه درن
 نه و نه لي باش نه زانم
 له م گشت باشه نازانم
 نه و نه لي نه «مارکسيستي»
 به فارسي «پس تو کيستي؟»
 نه و نه لي: کاکه م برايي
 له يهک نه که ين جودايي
 ناگادار حالي يهک بن

۱ - ليو: شيت، لي شيوار. (ديوانه وار)

۲ - به يي نايه تي: «واعظموا بحبل الله جميعا...»

لـــــــه دهس دزو و دروژن
 که له ی به کتر مه کن شهق
 پهیره وی خودای موتلهق
 تا باش ریگاییک بگرن
 به به کتر پی نه کنن
 داچنن پایه و نه ساس
 بو یهک شوینی راسا پاس
 هه ریهک یهک پی نه نوینن
 دهر دی به کتر نه دوینن
 زورتان نه لاین قسه ی سووک
 لای زانای گه وره و بچووک
 نیوه لهو شوینه و مه پرون
 بو خوتان بیکه نه و رون
 به شهوق و سرور و عه شق
 دوور له وته ی دهقاودهق
 بیر ی به ژیری لی کن
 راو و ته دبیری لی کن
 کورد نیه له فهوتانا
 قسه که ی پوچه و بی مانا

کیشکچی مالی یهک بن
 ونه مه کن دهقاودهق^۱
 بگرین ریگای راست و حهق
 نه ر سته که ستان یهک بگرن
 هه ر سه ده که تان مه نن
 نیه گوی بدهن به باس
 به وته ی شیرین و خاس
 له پشته ی بهک نه خوینن
 هه ریهک نه زمیک نه خوینن
 نه ژنهوم من تاکه و تووک
 بوچی خوتان نه کن سووک
 نه ر نهوان به هه له چون
 هه له کانیا چیه و چون
 بو تان ببیت به سه ر مه شق
 بیژن قسه ی راست و حهق
 نه گه ر چاک بیر ی لی کن
 به قهول زانای خاوهن بیر
 ههس له ناوی خوتانا
 نه ر که سیک بلی کورد نا

۱ - دهقاودهق: به ریه ره کانی، اعتراض، مولوی گوید: ای که عقلت بر عطارده «دق» کند عقل و عاقل را قضا احق کند.

۲ - بری کهس نه لاین کورد کورد چه ته؟ کورد چه بووه و چیه تا برینه چه؟...

گشتان پيگه وه بژين	به خوشي و به پيگه نين
هه سمان كوردی پر ئه وين	روگه ی وهك «صلاح الدين»
به بير ژيرانه و مه تين	تكايه له من مهكهن قين
له ژنيو دوره و كهون	به و هيوايه سهركهون

چاكه و خراپه

گهر دشی ئهم چهرخه كوڤنه
 وهك خولخوله ناو خوا نيه
 ههر به به دهوري خووی دها
 وهك ته يری تیژ ئه خولیتته وه
 جاله خول ئهم چهرخه دا
 چاك یا خراپه ت كرده
 ههر وهكو فرهزه یا قهرز
 قهت نه بی بی دده یته وه
 گهر تو چاكه ت كردبی لهم دهورده
 وا بزانه وهك شه رابی «سلسبیل» ده یخو یته وه
 گهر خراپه ت كردبی تو قهت به «والله»
 وهك پیاوی مار پیوه داو شیر بخوی قه ی كه یته وه

وا نه کهین

کوردکوژی لابه‌ن براكه‌م کوردکوژی ژه‌نگه‌و زیان
 «اهریمن» خوشحاله پی‌ی نه‌ونه‌ی نه‌رزو ئاسمان
 کوردکوژی وا پاشقولی داین سه‌دهه‌زار قو‌ناخ و میل^۱
 تا قیامت ناو‌خراو بو، تالی کرد لی‌مان ژیان
 کوردکوژی باری گرانه‌و دهردی بی‌ده‌رمانه‌و نه‌و
 هه‌ر وه‌کو دو کوردکوژ پیس نه‌کا ناوی گه‌لان
 هه‌رکه‌سی^۲ کوردیک له‌ناو بات قه‌ت برای خو‌ی کوشتوه
 چاوی دوژمن رون نه‌کات و جهرگی خو‌ی پریه‌ له‌ ژان
 نه‌و برایه‌ وه‌ک چیا‌یه‌ وا له‌ده‌س شیر‌ی قه‌له‌م
 گه‌ر نه‌وت کوشت، بی‌برا مای، بی‌چرا مای، نه‌ی نه‌زان
 کوردکوژی وا تو‌ی به‌دناو کرد قه‌ت له‌لای زانای زه‌مان
 ده‌ک ره‌نگت ره‌ش بی‌ وه‌ک قیر، تو‌ له‌ دادگای نیشتمان
 کوردکوژی نه‌ کوشتنی چهن پیاوی گه‌وره‌یه
 کوشتنی تاریخ و مافه‌و کوشتنی رزگاریمان
 شورشی کوردی هه‌ژار کاکه‌ دل دینیت‌ه‌ کول^۳
 ناخ له‌ بو‌ خوینی شه‌هیدی به‌چکه‌و شیر و قاره‌مان
 کوردکوژ، تو‌ پیکولت^۴ چاند به‌ره‌مت هه‌ر پیکوله
 پیکوله، وا پیت کوله‌ وای له‌سه‌ر ریگای نه‌مان

۱ - میل: مایل.

۲ - پیکول: درکیکی سس‌سوجه به‌ زه‌وه‌دا راده‌کشی. (خاری سه‌گوش به‌ نام سه‌ کوهک یا خارخسک)

ژێرده سی مه که

دو له ته نانی ئه گهر گهنم یا جوئی بی
 که واو کراسی جاوو ئه گهر کوئه یا نوی بی
 چوار دیواری مالی خووم پی خوشه
 دلنیام کهس پیم نالی لیروهه برۆ له ویوه بی
 ههزار جار خوشتره له لای خاوهنی ئه دهب
 که فهرو شووی کاقوباد و مولکی که یخوسره وی بی

سه گی خویری

خزمه تی کرد، تا که وته سه رحال	پیاوی سه گیکی خویری برده مال
کاتی چاخه و بو زک کابرای دپی	هه رتا لاواز بو ئه ونا ئه وه پی
پیاوو سه گی خویری مه وه نه ناو مال	ئه مه وه سیهت بی هه تا ههزار سال
پیاو خویری هه یای دایکی ئه دزی	سه گی خویری، پیسه ولاکه ئه دزی

په یمان

په یمان هه ندی کهس وه ک سیبه ر وایه
 له پاش خوراوا له که لئا نایه
 په یمان شکاندن خو شکانده
 ئه گهر وه ک کیو بیته لای خه لک وه ک کایه

یا په‌یمان مه‌ده، یا مه‌یشکینه
 په‌یمان گرینگه مه‌یگره به‌کایه
 میژو به‌ئی‌مه‌ی وا نیشان داوه
 په‌یمان شکین قه‌ت ناگا به‌پایه
 په‌یمان هه‌ندی که‌س روژی بپ نه‌کا
 لاپه‌شه نه‌گری و بو‌خوی قپ نه‌کا

هه‌لژوژان^۲

بوغز و قین و دوژمنی بیژه بی‌ده‌نگ بو‌چییه؟
 نوینه‌ری بون، خو‌شیایوی نه‌ونه ئاوو ره‌نگ نیه!
 غه‌یری قازانجی خویان کاری چاکیان خو‌نه‌بو
 هاوارودایان بو‌ مروف، خو‌جگه نه‌یره‌نگ نیه
 گهر بلین وه‌ک باوکی خوتان ئیمه‌ کارتان بو‌ ده‌که‌ین
 بیژه هیچ باوکی له‌بو‌ کوپ قه‌ت مه‌رامی جه‌نگ نیه
 یان درو‌یه نه‌و ته‌ یا دلی نه‌و جو‌ره باوکه
 بو‌ کوپ و کیژی موجازی، نه‌رم‌تر له‌ سه‌نگ نیه
 «مه‌بنه‌تی» خو‌هه‌ق ده‌لی و شه‌رتی کردوه‌ حه‌ق بلی
 قه‌ت له‌بو‌ نه‌م هه‌لژوانه‌یه بی‌مه‌به‌س دلته‌نگ نیه

۱ - نه‌خو‌شیکه‌ که‌ فره‌تر گا ده‌یگری و گوشنی لاییکی ره‌ش ده‌یت و له‌و گوشته‌شی سه‌گ نابخوا.

۲ - مه‌به‌ست شلوقی کاتی هه‌لژاردنی نوینه‌رانه. (شلوگی انتخاب)

که سی چاک

به خ به خ له سه یری یه کگرتن نه مړو^۱ له گهل هاو فهر دان پوبه پو نه مړو^۲
 هاو فهر دی دلسوز گهل و هوژ نه مړو^۱ گشت بو سه رکه وتن دل به سوز نه مړو^۲
 دل له یاد وه تن غافل بی نه مړو^۱ وه تیری خودهنگ ماتل وی نه مړو^۲
 کی ولاتی خووی له بیر باته وه وه تیری ناحه ز تل بخواته وه
 کی باوانی خووی له بیر باته وه له ناو چالی قیر گیر بکاته وه
 هر که س له که س چاک خووی دور خاته وه ژاراوی دوری خووی نه خواته وه
 «مهينه تي» له داخ پیاو دو رهنگه وه دل پر خه م و ته م خه و نه یباته وه

فیکه ی خه تهر

له باره ی توتون ته وه س یا لاری^۱
 مـشـتی بنوسـم بو یادگاری
 یا توتون عه تری یا کو سامسونه
 باکـه ی بـزانین زهره ریان چونه
 برای سیگاری، زور توتون سیینه
 له کاتی کرین دم پیکه نینه
 نه لیت کاکه گیان توتنه که ت چاکه
 ده لیت: نا والله، لی بر و ا، کاکه

۱ - ته وه س و لاری ناو دو جوړ نه ماکوه. (دو نوع تنباکو)

۲ - بوی پروانه. (نگاه کن)

برهوانه رهنگی وهی کاره بایه
 توتنی ئاوات قهت به گیر نایه
 تو ده لیت کاکه توتنه کهت چاکه
 نازانیت ژاره و زور خه ته رناکه
 نه خله تیت بو رهنگ وهی کاره بایه
 تو لی لای لادهره ئهم کاره، بایه
 یا ده لیت کاکه توتنه کهت تونه
 هیچ نه زانیت هوئی تییدا بردنه
 بوچی وا وتم: ئهم کاره، بایه
 توتن دوسه ره ژاری تی دایه
 هه وهل ژاره کهی نهو به وتهی دوکتور
 زیانی زوره «نیکوتین» مه شهوور
 ژاری «نیکوتین» هوئی سه ره تانه
 هوئی زهردی رهنگ و گیژی سه رتانه
 با ده مننه و توتنت وهی کاره بایه
 به لام ته رککی که، ئهم کاره، بایه
 ناویتهی دوانزه مادهی لهش نهوئی
 هه وهلی، مروف رهنگی رهش نهوئی
 دوهه می بی تین، خواردنی که مه
 سه ره گیژدهیه و پیش چاوی ته مه
 سییه می سیگار ناو ده م تال نهکا
 ده م تال بو، جهرگی وهی زوخال نهکا

جال له پاش نه وه چوه نيو دلي
 ناويتهس له گهل خوين و گول بولي
 گول بول ژاراوي ده بيلت بهم جوړه
 نيدى بو عه لاج زور زور ناجوړه
 نيکوتين به راست زور ژاراويه
 بيشک به چه شني گاز ماراويه
 خه راپي سيگار ناوا بهم هوپه
 وهک تيراويه و داييم وه سوپه
 جا بوچي خو مان به دهستي خو مان
 پايه دانين بو به دبه ختي خو مان
 جا کاکه توتن بوچ بکيه ين به دوس
 دوژمني له شه و هم نيسقان و پوس
 دوس هيچ کهس نيه نه و ژاره تاله
 سيگاري داييم ژياني تاله
 بو تهنگي نه فس قرخه و قوزه کهي
 ژيرسيگار لاي دهس تهپ و توزه کهي
 نه مه نه تيجهي خواردن سيگاره
 سيگار نه خوريش له نه و بيزاره
 سيگاري! نه م چن شيعره بژنه وه
 هه رتا نه تواني لي ي دوره و که وه

۱ - مه به ست و گلبول ده کاني نيو خوينه. (گلبولهاي خون)

۲ - له سيگار خوړ.

زياني به خودا کاکه زوره زور
 هه رتا نه تواني تو لي بگره دور
 «مهينه تي» خويشي هه سياريه
 لي لي حالي بوو، وا هاواريه

دهردي ئيعتياد و دهرمان

ئيمه ئينسانين له بو يهک دوسين
 بو موعتاده کان شتيک بنوسين
 بهر است ئيعتياد داريکه گه وره
 سي بهر هه کي شي وهک ره شه هه وره
 سي بهري خستوه به سهر جيهاندا
 دژي ئينسانه نه وه له ژياندا
 بهر است باراني مهري دهباريني
 يان تير ژاراوي جهري نهباريني
 چاره دي تيا چون باران نه هه وره
 ته واوي دونياي نه وه داوه ده وره
 نه گهر داره کهي ريشه کهن نه کريت
 لهق و پوپه کهي نه وه ئاور نه دريت
 شوينه وارده کهي سه مپاشي نه کهن
 چاوديري له نه وه به باشي نه کهن

له هر شويڼيكا وهك ناور ژير كا
 به دزهيش بوه كاري خوږي دهكا
 هه وهل داره كه ي له بن دهر بېرن
 شويڼي پاكسازي نهو به دهس بېرن
 نه سل كاره كهش به دهست دهوله ته
 دهوله ت سهر قافله ي ته واو ميله ته
 پي سپير راوان له بو نه م كاره
 ده بي تي كو شن روژ تا نيواره
 تي كو شان نه وان به هاو كاري خه لك
 كاريكي باشه و پرسووده و به كه لك
 تا نه راده يه له بو به رگيري
 به تي كو شانك به وردی و ژيري

دهرمان

بو مو عتاده كان قسه يي ك بېرن
 به راستي نه وان وهك نيوه غېرن
 بو نه و لاوانه وا كه وتونه داو
 مال و خيزاني گشت سهر لي شيواو
 مي كرو ب نيعتياد وا كردون ي غېرن
 گلوله ي به ختيان كه وتوه ته لالېرن
 دوكتوري ده بېت تا بيكات چاره
 چيني مو عتادان وهك باخ و داره
 وهك باخ و داريك كرم تي ي داوه
 كه لاهي ده خوات له نه م لاو لاوه

باخه‌وان پسپوژ، نه‌و سه‌مپاشی کات
 به زانین، چاره‌و دهرمان باشی کات
 چاره‌ی لابردن کرم نه‌و دارانه
 کارخانه دانان بو بیکارانه
 سی شته چاره‌و ده‌واو دهرمانه
 بی شک ده‌بیته بهرگر نه‌مانه
 هه‌و دل کارخانه، دووهم پیشه‌و کار
 سی‌یه‌می و مرزش، خوشی روزگار
 لاو زور حه‌ز له و مرزش و ئیشه
 موعتاد نابن، کار ده‌کهن به پیشه
 نه‌و سی عه‌مه‌له کاتی که‌وته‌و ناو
 ریشه‌ی موعتادیش نه‌فه‌وتی ته‌واو
 «مه‌بنه‌تی» به‌دل سه‌رریژ له زوخاو
 نه‌پاریته‌و له شاهنشای و ده‌واو
 ئیتر موعتادیک نه‌بینین به چاو

دل بیناکان

به ناوی خواییک هه‌ر خووی خودایه
 هه‌مومان نه‌ومان پشت و په‌نایه
 چه‌ند دی‌ر بنوسم بو نابیناکان
 به بی شک بلیم بو دل بیناکان

نه‌ودی نابیناس دلی بینایه
 نه‌ویش نیراده‌ی خودای یه‌کتایه
 زور له نابینا دلیان روناکه
 نه‌ویش له فهیزی یه‌زدانی پاکه
 به‌عزیکیان چاوی سهریان ناوینی
 چاوی دلیان وه‌ی شویشه نه‌نوینی
 چاو سهر نه‌وینی و دل روناک نه‌وی
 وه‌ی دار پواوه له روی خاک که‌وی
 چاو سهر نه‌وینی چاوی دل بازه
 له‌لای خواومنه و سهر فه‌رازه
 بازیک له نوری چاویان بی‌به‌شن
 به‌نومید خوی خویان سهرخودشن
 مروف نه‌به‌چاو، خاون زانینه
 تی‌فکری‌ت بو نه‌م قولله‌ی زه‌وینه
 یا چاو نه‌بینی بیری ژیری هه‌س
 له‌نیو می‌شک و دل روشن بیری هه‌س
 نه‌نبار بیری ویر می‌شکی نینسانه
 ناگونجی بو که‌س چند هزار لانه
 هه‌ر لانه‌ییکی هی زانینیکیه
 بو بیری کردن و بو فامینیکیه
 می‌شکی نینسانیک تیک بده‌ی نه‌واو
 دنیایکی دیکه‌ت ده‌خاته پیش چاو

چاوساغان رهنکی گولان نہ بینن
 بہ لام حکمہ تی گولان نابینز
 لہ بو قہ بولی نائم چہ ند دیپرہ
 شیعری چہوت و چیل ہم لار و گیرہ
 شامی ہر سینی نہ ویش بی چاو بو
 لہ نیو چہ ند ہزار چاوساغ بہ ناو بو
 یا کو «رودکی» نہ ویش خو کویر بو
 لہ نیو شاعیران بہرز و دلیر بو
 قہ سیدہی بہرزی لہ بو پہ یغہ مہر
 رودہ کی زانا نوسایہ دہفتہر
 چاوساغ بہ بینن ئیش و کار نہ کھن
 روپہر دہفتہریان بارہوبار نہ کھن
 نہ مان بہ می شک و دلان کار نہ کھن
 نہ ندیشہی خویان ژورہ و خوار نہ کھن
 نہ وانہ بی چاو بہ دل روناکن
 جیگای پہ سہندی یہزدانی پاکن
 لہ سہر فہرمودہی ماموستا ہزار
 نہ ستیرہی گہشی ناسمان کوردہ وار
 «شامی» وا کویر بو بہ بی چاو ژیا
 دہ لیم ہزار کس چاوساغ نہ ژیا
 کویریک چرایکی لہ دہس بو، پر نہوت
 چاوساغیک ہات و پای لہ کویر ہلکہوت

چراکہ شکیا و نہوتہ کہ رزیا
 نہوت بہ سہروچاو، ساغا ہل پڑیا
 ساغ وتی بہ کویر تو چرات بوچہس
 نانہم چراتہ بوچ گرتبو بہ دہس
 وتی من بو تو چرام گرت بہ دہس
 پات ہل نہ کہ فیت، چاوساغ کویر لہ کہس
 من کویر نیم، توی کویری و نابینی
 چاوساگی بہ لام تاپو یش ناوینی

گریانی قہلہم^۱

قہلہم بنالہ لہ دہس نہو قرچہ بو ویران کردن شاری ہلہ بچہ
 قہلہم چو کردن نہو کال و کرچہ ژن و پیای پیر، نہو رومہت چرچہ
 بنالینہ بو نہو برژہ و قرچہ
 قہلہم سا دیسان بیڑہ جموجول بریڑہ فرمیسک بو کوردی کولول
 بگری بو ژنی لانکہ^۲ لہ سہر کول ویل و ناوارہ لہ لاپال و دول
 دیسان سا بگری بو کوردی کولول
 قہلہم بہ کول دل تو بیڑہ گرین بو باوک و دایکی جہری و دل برین
 نہو باوک و دایکی جہری ہل قرچاود توش لہ کھل نہوا بکھوہ گرین
 قہلہم دہی سا دہی سی قولی بگرین

۱ - تاپو: تاپلر.

۲ - ماموستا نہم شہرہی بہ پرنہی پادمانی حملہ بچہ دانارہ.

۳ - لانکہ: یشک.

قه‌له‌م ناخ دل قه‌له‌م ناخ دل هه‌ل‌پ‌یژه له‌بو کوردی دل به کول
 بو لاوی شه‌هید ناوات برده گل تازه پشکه‌وتو وهک گولی سه‌رچل
 وهک خوینی شه‌هید قه‌له‌م بی‌ره کول

قه‌له‌م وهک جارچی دهس که به هاوار بر‌یژه فرمیسک وهک هه‌وری به‌هار
 له‌بو نه‌وانه‌ی که‌وتنه ژیر ناوار به‌کول دل بگری، به‌یان تا نی‌وار
 بلی نازانم بوچ که‌وتنه پی‌وار

قه‌له‌م زاری و شین قه‌له‌م زاری و شین شین بو لاوانی به خوی خور ره‌نگین
 شین که بو باوک و دایکی دل چه‌زین بوه به هاوده‌ردیان له کاتی گرین
 هه‌ریه‌ک به جو‌ری بکه‌ن زاری و شین

قه‌له‌م سازوکه دهس که به گریان دل هه‌ر زاناییک بکه به بوریان
 نه‌وانه‌ی واکه‌ی ژینیان تی‌ک دریان بو لای زاناکان هه‌ردل به بوریان
 بگری به گریان بو دلی بوریان

ولامی قه‌له‌م

هیچ کات بی‌زانین تو سه‌رناکه‌وی نه‌گه‌ر وریا بیت تو قه‌ت ناکه‌وی
 به چاو پر فرمیسک قه‌ت شت ناوینی هه‌وه‌ل زانینه تو پی‌ی سه‌رکه‌وی
 به‌لام بی‌واده نابیت بخه‌وی

دووهم یه‌ک بگرن ناوا لاو و پیر هه‌ل‌پ‌یکرین له‌یه‌ک وهک چه‌لقه‌ی زه‌نجیر
 به‌لام به زانین له‌گه‌ل بیر و ویر به‌وته‌ی زانای کونه سالی ژیر
 زانای خاوه‌ن بیر پی‌اوی به ته‌دبیر

کو‌سپی سه‌ر ریگات به‌راست لا نه‌بات ریگای رزگاریت پی‌نیشان نه‌دات
 شه‌فه‌ق ده‌ره‌وشیت پیش له خوره‌ه‌لات ده‌رخینن قه‌لای خه‌م و کش و مات
 هی‌واو بریای زور نه‌گاته ناوات

نیدی مه ناله تو له ژینی تال به سهر قاقه زاقه لهم زاله زال
نه و ده گرمینی هه و ده هه وری تال قه لهم به گوپه له بومبای ناپال
کورد دله خوش به، نه روا ژینی تال

قه لهم بیریکی وای که و ته وه بیر چاک گوی پی بدهن به بیریکی ژیر
هه له هه و دل جار واکریا ته قدیر پیاوی زانای بو هه و روونا که زه میر
نه گه که ژیری که می بیرکه، بیر

نه مه روونا که له تاریخ دونیا هه له کاتیکا تاریخ نوسریا
هه که س که میز بو به شی زو خوریا ده سته ییک به میز زال بو به سه ریا
تا راده یک بی میز له ناو نه بریا

نه ولادهی نادم هابیل و قابیل هه له نه و کاتا پایه ی قال و قیل
چوون به گز به کدا وابه بی ده لیل قابیل هابیلی ناوا کرد زه لیل
تاریخی کونه شه پ و قال و قیل

کاری نه م چه رخه لهم خول و ده وره هارین ئینسانه، بچوک یان گه وره
چه رخیش هاودهستی کوپی زورداره که م میز خوراکی میزداری گه وره
هاوار بی سووده لهم خول و ده وره

ره خنه ی قه لهم

قه لهم به نه دهب لیم هات به جواو وتی نه ی نووسه ر به خه یالی خاو
هه ر ده ستوور نه ده ی بو فرمیسی چاو نه ر پیکه و بنی ی به فرمیسیک لافاو
کو سپی سه ر ریگات لانا به ناو

پاشارو

به زوانی شیرین به نه‌خلاقه‌وه
 به هه‌ستی پاکت نمامی دوستی
 زه‌لکاوی قین و خو به زل‌زانین
 هه‌رتا نه‌م دوانه سواری ملت بن
 له‌سه‌ر هه‌دیثی هه‌زرت موحه‌مه‌د
 که‌وه‌هر شه‌و چرات بنی‌تاقه‌وه
 سه‌وز بکه‌و دانی‌به‌ر ده‌لاقه‌وه
 هه‌ر دوویان وشک که‌له‌برناقه‌وه
 روحت وال‌ه‌ده‌م چی‌و فه‌لاقه‌وه
 نه‌م چهند شیعره‌م گوت به‌عه‌لاقه‌وه

نه‌زان

به‌پاست زور هه‌یفه‌که‌ر به‌سواری که‌ر
 هه‌دوو پیکه‌وه‌بروون بو‌سه‌فه‌ر
 که‌ر ته‌نیا به‌رپرس باره‌که‌ی خو‌یه
 مروف لی‌پرسراو کاره‌که‌ی خو‌یه
 نه‌که‌ر ئینسانیک نه‌زانی‌خو‌ی چه‌س
 له‌گه‌ل نه‌و که‌را چ فه‌رقیکی هه‌س؟
 له‌سه‌ر شیعره‌که‌ی ماموستا هه‌زار
 هه‌سیره‌ی گه‌شی ئاسمان کورده‌وار
 «خوزگه‌هه‌ر دایکی‌وا که‌ر نه‌زا با
 نه‌یاندا به‌من بارم لی‌نابا»

 ۱ - برناق: برناخ، قورگ، نه‌لین ناخم گبراه. (حلق)

۲ - نه‌م به‌پته‌هی ماموستا هه‌زاره.

پاش قول^۱

وام له نیو که وان گورپانی خه
 پیش چاومی گرتوه تارمای مژ و ته
 په نابوئهم و له بوئهم نه بهم
 به بیر و رایان چی بکه م چی نه که م
 له باتی چاره بو ریگای نه جات
 نه وان من ده خه من نه وان ده خه
 ناوا خه ریکین پاش قول یه که نه دهین
 چون رزگار ده بین له گیژاوی ته
 تا کو روژی نه یت به دل پاک و ساف
 له پال یه که نه بین هه ردوو به سه رجهم
 قهت رزگار نابین نه برپوام پی کهن
 دایم دل پر و ملکه ج و ماته م
 «مهینه تی» هیوا و بریای زوری ههس
 ئیدی «پاش قول» دان نه وینی وه چه م

نمام

یه ک نه فەر به ناو «سید حسام مهدوی» کورپی «سید مجیدی» که وله له نیو نامه یه کدا که
 بو می نویسوو، به ئیشاره به شیعره کان داوای کردبو که خودا بتکات به شاعیریک له ناوی

۱ - پاچه قولی، له زوران گرتندا بانی پا به بته پشت پای نه وی دی. (از پشت کسی را انداختن)

گه له که ماندا وه کو نه مامیکی تازه. (نامه که ی به رهنگی سوور نووسیوو) منیش له ولامیدا
 نه چهند شیعره م دانا:

کاکه حیسام گیان مه هدهوی له قه ب	نه واده ی نه وه ی شای عالی نه سب
نامه که ت یاوا مه تالاش که رد م	خه م رای کرد شادی بو به هاو فهدم
کاتی حالی بوم له مانای نامه ت	گه وه هر ریژابو له نوکی خامه ت
نوسیوو ت سهوز بیت نامی تازه	نه ر وایت چاکه هر پاشه نازه
به لام عه زیزم بو زانا و زانین	خوم و قه له مم که وتینه گرین
له کوردستانا له هه زار لاوه	دارانی گه وره و پر گول رواوه
داره گه وره کان داری سیبهرن	جیگای پشوودان کوپ در به درن
داره گه وره کان زور پر سه مهرن	روت و قوته کان په نای پی بهرن
نهینا نامیک تازه رواو بی	چ مه علووم ریشه ی نه ونه پواو بی
چ مه علووم دارای سه مهری چاک بیت	یان تال ژاراوی زور خه ته رناک بیت
نیتیر «والسلام» برای هاو فهدم	رهنگینی نامه ت، بوه شه فای دردم

مه ته ل

بالنده بیک هه س چهند رهنگه په پی	دووره له گشت شت زینه تی و زه پی
زور به ی رهنگره ش، و ناویه و به نه وش	به سه دهه زار زمان ده خوینی بی خه وش
مه ل دو بالی هه س نه و قه ت به بی بال	چوار گو شه ی دونیای پو شاوه وه بال
نوکی له زهوی لاشه ی له هه و	دائیم ناماده س له روژ و شه و
خوه یشی له بو خو ی وا پال که وتوه	له ژیری په پی په پی خو ی خه وتوه

وہک «مہتل» وایہ نہم چند شیعرانہ
ہم شیعری دانا بہ رمنج و زحمہت
ہرکس راسی گوت زانای زہمانہ
حسہن رمزایی نازناوی مہینہت

بنچینہ ی دنیا

نہم چوار بہیتہم لہسر نہم بہیتہ فارسیہ ی خوارہ و داناوہ کہ زووتر لہ کئی «فرہہنگی
مہردوخ» خویندومہ تہوہ کہ دہ فرموی:
«شالودہ این جہان عالی بنیاد دور است و تسلسل است و ترکیب و فساد»
دانریانی بنچینہ ی نہم دونیای کوں و گہورہ
خول خواردن و پیکہو لکاندن و مردنہ بہ دہورہ
لہم خول خواردن و پیکہوہ لکاندن و مردنہ دا
ہندی روت و بیہیز، ہندی چلیک و چہورہ
جا کوا بو کہسی چاوی دلی بہ روت و بیہیزوہ بی؟
نہ خوئی بیدا بہ شہراب و کہباب و مہزہ بہ خودا چ جہورہ!
نہم شہراب و کہباب و مہزہ وا خوئی دہیخواتہوہ
لہ گہل فہقیرا بیخوات چاکترہ بہ خودای گہورہ

گورہ پانی خہم

وام لہ ناو جہ غزی 'گورہ پانی خہم
پہنا بو نہم و لہ بو نہو نہ بہم
پیش چاومی گرتوہ تارمای مژ و تہم
بہ بیرو پایان چ بکہم چ نہکہم

له باتی چاره بو ریگای نه جات
 ودها خه ریکین پاشقول یهک نه دهین
 به راست مروقیک وا میشکی پوک بی
 پیاوی نه فام و بی خهیر و بیره

نه وان من دهخن من نه وان دهخه
 که ی رزگار ده بین له گیژاوی خه
 ده بی خوراکی شیر ی بی توک بی
 به راست شیاوی شکاندن شیر

وهرن با یه ک بین

خول و دهوری چه رخی کوڼ
 به نه مری زاتی بی چوڼ
 خومرو مانگو باو و ههور
 مه سیر خوینان نه دهن دهور
 به روژ و شه و له کارن
 له عه تارود تانه پتوڼ
 مروڤ ده کهن نازموڼ
 ده لاین له پالی یهک بن
 نه لاین هاوکاری یهک بن
 نه لاین دهستی یهک بگرن
 نه یژن نیوه نینسانن
 نه که ونه شوین قسه ی پووچ
 یاکو و ته ی من و نه و
 به شهر گشت خاوهن حقه
 هه موهر و ده کو بران

له خولیان و هات و چوڼ
 بی چرکه دیڼ و ده پوڼ
 له خول بی ئارام و سهور
 وا به بی زولم و بی جهور
 ریڅک و پیڅک و له بارن
 بو بیر کردن من و توڼ
 به بی چیه و چهنه و چوڼ
 ناگادار حالی یهک بن
 به دل هاویاری یهک بن
 له یه کتر دوری مه گرن
 له گه وهه ری یهک کانن
 تورکه فارسه یان به لووچ
 کورده لوپه یان عه ره و
 ده ستوور خودای موتله قه
 بو یهک و دهک شوله ی چران

مه‌لی خراو برای خوٚت
 وریاو به‌بیر و ژیر بن
 دوژمن نه‌تان خاته ناو
 جانتای دروئی خنیووه
 خه‌ریکی فیٚل و گزن
 به‌دوستی و برایی
 دل‌سوژی هه‌ژاران بن
 له‌گه‌ل فه‌قیر هاوپاز بن
 نه‌گه‌ر ئاوا بن له‌ژین
 دهرد خوٚمان نه‌که‌ین چاره
 نه‌گه‌ر له‌یه‌ک جیا بین
 وه‌ک مه‌لیک دور بیٚت له‌پول
 یان مه‌پیک بر بیٚت له‌پان
 بیرکه‌ین ژیانمان چوٚنه
 روکه‌ین له‌قورنانی حه‌ق
 هه‌مو بگرین ریگای راس
 تیگرای به‌کتر بدوینین
 هیوام به‌لاوی گه‌نجه
 له‌ماندو بون نه‌پرسن
 به‌روژ و شه‌و تیگوٚشن

مه‌کوژینه‌ره و چرای خوٚت
 خاوه‌نی راو ته‌دبیر بن
 بوٚئیووه دای‌ناوه داو
 داوی بوٚتان ته‌نیووه
 زانینتتان لیٚ ئه‌دزن
 نه‌که‌ن له‌یه‌ک جیایی
 هه‌توانی١ زامداران بن
 به‌دل هه‌تیونه‌واز بن
 به‌خوٚشی و به‌پیکه‌نین
 دیل نابین و ئاواره
 تاکه‌ تاک و ته‌نیا بین
 خوراک وه‌حشی چوٚله و حوٚل
 ده‌بیٚته خوراک گورگه‌کان
 چه‌بوٚمان ریٚنمونه
 ده‌ستووری زات موٚتله‌ق
 دور له‌فیتنه‌ی «الخناس»
 پیرو لاومان بخوینین
 نه‌رچی ژیان پر ره‌نجه
 له‌هیچ کوٚسپی نه‌ترسن
 چاو له‌زانین نه‌پوٚشن

به بیر و هوّش و زانین
 باکهی ژیر و زانا بن
 خویندنه توشه‌ی پشته
 سه‌رمایه‌یکی خاسه
 سه‌رمایه‌مان زانین بیّت
 ولات ده‌کهن به به‌هشت
 بوّ دوژمن قهت نانه‌وین
 نه‌وسا ده‌یکه‌ین به شادی
 په‌سه‌ن یا ناپه‌سه‌نده
 به دل سه‌رریژ له زوخاو
 به تیکوشانیک به تین
 بوهر مه‌به‌ست وانا بن
 گه‌نجینه‌س، پاله‌پشته
 چه‌شنی دورو نه‌لماسه
 تیکوشانمان به‌تین بیّت
 تیدا ده‌کهن گیل و گه‌شت
 به بی‌شک سه‌ر ده‌که‌وین
 له ژیر ئالای ئازادی
 زوربه‌ی شیعی من په‌نده
 «مهینه‌ت» وته‌ی بو ته‌واو

خولی چه‌رخ

نه‌وه‌ی گه‌ردونی وا خستوته کار
 چوار کاتی تیدا نه‌و پیک هیناوه
 به‌ش‌به‌ش کراون روژ و مانگ و سال
 به‌هار و هاوین زستان و پاییز
 به‌هاران کاتی سه‌وزبونی گوله
 هاوین ده‌خل و دان وا پیک نه‌هینی
 پاییز سه‌رمه‌شقه بوّ تو کاکه گیان
 پاییز داره‌کان گه‌لا زه‌رد نه‌که‌ن
 روژی روناکه‌و، شه‌و تاریک و تار
 زانا به زانین ناویانی ناوه
 تاوی گه‌رم و خوش کاتی له‌سه‌رحال
 سیسه‌دو شه‌ست‌وپه‌نج روژن ئازیز
 گوله مه‌له‌می زامانی دله
 باروت و قوت و برسی نه‌مینی
 بیت نیشان نه‌دات ریگا بو ژیان
 لیرا شتیکت پی‌ی نیشان نه‌ده‌ن

يانی هانتر گه لاریزانه
 خوارده مه نیشیان بو بودیته مال
 کهس نه لی زستان بوران و بهوره
 زستان سهرمایه ی گول و گیاه
 دار و گیاکان له کاتی زستان
 کاتی هه ستانیان نه و دل به هارد
 عه مهل و کاری خویان ناگوړن
 بوچ بی ئیختیار ژینیان ناگوړن
 به لام وا دین و نه پوښ و دینه و
 ژن و کردار و کارتان مه گوړن
 مروڤ دارای هوش، خاوه نی بیر
 نه لاین هه ریه که خه ریک کاریک بن
 هه ریه که هوگر بو هه ژاری بن
 لایه ن یه ک بگرن به دل و به گیان
 ده لاین وا ئیمه به شوین یه کا دین
 پشتی یه ک نه گرین هه تاکو ماوین
 ئیوه دیش وه ک ئیمه پال به ن به پال یه ک
 له یه ک پق مه که ن هه تاکو ماون
 به کو مه ک یه کتر فرمان بو ژین که ن
 «مهینه تی» هیوای وایه بو ژیان

کات پوشته و کردن مال و خیزانه
 تا نه یبه نه سهر نه وان ژینی تال
 هه واکه ی سارده به خودا چ جهوره
 هو ی رازاندنه و دی شاخ و چیا به
 خو پته و ده که ن بو کاتی هه ستان
 سه وزبونی گیاه و گولانی دارد
 له به رنامه یان هه مو پسپوړن
 هیچ کام له نه وان خویان ناگوړن
 مروڤ بانگ ده که ن بو لای یه ک بینه و
 خاوه نی میژو و زانا و پسپوړن
 به دهستی مروڤ فه زا نه سیره
 هه ریه که مه له هم برینداریک بن
 ده وای ده ردی دل ده رده داری بن
 هو ی سهر که وتنه بو ژین و ژیان
 روژ و مانگو سال وا دین و ده چین
 دایم سهر به رزو هه ر خاوه ن ناوین
 با ناگادار بن له ژین و حال یه ک
 چون خاوه ن میژو هه م خاوه ن ناون
 روپه ری میژوی خوتان ره نگین که ن
 ژیان بو مانه و زور شیرینه گیان

لی نه‌زانین بو ژیان

له روژی «الست» من به‌شه کالام
 «خ» میمی جی‌هیشته چوه‌لای «ف» و «ت»
 رییه‌که‌ی زحمه‌ت له تاری به‌ختم
 گو‌ریا به زحمه‌ت بوه هو‌ی زحمه‌تم
 به‌لام خو‌م بو‌خو‌م که‌وتمه نی‌وخه‌یال
 «ان الله يريد بكم اليسر»
 نیراده‌ی خوا بو خوشحال بونه
 به مه‌یلی خو‌ی بو پادشای بی‌چو‌ن
 چ می‌وان سه‌رایک می‌وان سه‌را بو
 من موسافر بوم له‌و می‌وان سه‌را
 که‌وتمه بیر وهره‌ق ده‌فته‌ر کائنات
 نه‌م‌زانی کام جی‌ی رابواردنمه
 یان کامه جی‌گایک بو‌بیر کردنمه
 سه‌رم لی‌ی شیوا ریگام ده‌ر نه‌کرد
 چه‌نی «خ» و «میم» ره‌فیق رو‌ژو شه‌و
 «میم» رای‌کرد له‌لام «ف» و «ت» نامان
 هه‌رچه‌ند پارامه‌و وازیان نه‌هینا
 ده‌نگ «انا لله راجعون» نامان
 خو‌م بو‌خو‌م ده‌مکوت هه‌ی‌هات هه‌ی‌هات
 «خ» بو‌به دوان بو‌روسایانیم
 به‌خه‌م و خه‌فه‌ت ریگام گرته‌به‌ر

هه‌ر «خ» و «میم» بو، بریاوه بالام
 به‌و ناوه دوریاو پوشیا وه بالام
 له ژاراوچه‌شتن ژیانی سه‌ختم
 مه‌ینه‌تیم هاو‌پاز ده‌رد و مه‌ینه‌تم
 له نایه‌ی قورئان من گرتم هه‌وال
 و لا يريد بكم العسر»
 نه بو ته‌نگانه و ژینی تال بونه
 من هاتمه می‌وان سه‌راکه‌ی گه‌ردون
 به قه‌له‌م ماده‌ی هه‌موی نوسرابو
 هه‌رچی تی‌کو‌شام له‌ئه‌و ده‌فته‌را
 سه‌رم ده‌رنه‌کرد زو‌ر بوم کشو مات
 یان کامه شوینیک بو‌کار کردنمه
 کام شوین «عبدیت» خوا کردنمه
 له ناخر «خ» و «میم» م په‌یدا کرد
 له‌و می‌وان سه‌را زو‌ر به‌ته‌ق و ده‌و
 «خ» و «ف» و «ت» نامان سه‌ت نامان
 منیان برد به‌ره‌و لای «انا لله»
 تا‌ئه‌و کاته من هیچم نه‌فامان
 خه‌م و خه‌فه‌ت و پیری پی‌که‌و هات
 «میم» یش بو‌به دو بو‌بی‌نه‌وانیم
 «مه‌ینه‌تی» وه مه‌ینه‌ت ژینی دایه‌سه‌ر

ژيانى گهل

لاوى دلسوزم بيگارى تاكهى له بو بيگانه بيگارى تاكهى
 ژيرچه پوكى و خه مبارى تاكهى گريان و نالين به زارى تاكهى
 وريابه روه وه هله فرسته ته

براي به ريزم قهرن بيستمه دهى بيره وه كهره وه پاشكه وتن تاكهى
 له گهل جيمان و په ستيما تاكهى هيمنه تن بنوينه سستى مان تاكهى
 وريابه روه وه روژى هيمنه ته

ژيانى گهلان بينه پيش چاوت خه مخور به له بو هيژى جيمانوت
 برون بخوينن گشت پير و لاوت به خويندن ده بى بلند بى ناوت
 غيرته بنوينه روژى غيرته ته

لاوى دلسوزم تو دلت پاك بى له بو هه مو كهس نه خلاقت چاك بى
 جابه نه وه مهرجه دلت روناك بى با له زه مانه ي چه وتيش بى پاك بى
 عزيزه تن بى روژى عزيزه ته

له شوينى زانين برون به په له زانين نامانجى سهركه وتن گه له
 قهومي نه زان بى هر وه كو شه له جى ماوه و كاروان له باني كه له
 وريابه روه وه فرسته ته هله

بو نه وه كه سه ي وا ژير و مه تينه دلسوزه و هيواي ژيان و ژينه
 بو پيشكه وتن گهل دلى به تينه لايه ق وه خه لات زيوى زيپينه
 نهر و ابيت روژت روژ هله پينه

* * *

زانا ده بې چون بېت

وړک دار پر سه مه ر نه و سر له بهر بېت	زانا ده بې وړک داری سه مه ر بېت
هوې ژيان و ژين ته و اوې خه لک بېت	سه مه ر شیرین بې نه و دارای که لک بېت
بوړی نیشان دان دلی به کول بېت	دم به پیکه نین به وینه ی گول بېت
نه ک توزاوی بې و نه و نادیار بېت	وړک شه و قی هه تاو نه و ورشه دار بېت
ده وای دهر د و ئیش چهن بریندار بېت	شیرین وړک هه نگوین شاخ و مه غار بېت
سار پړکه ری زام خوارو ژورو بېت	زانینه که یشی وړک نوشدارو بېت
نه که وړه لای قورس، بچوک لای سوک بېت	خوارو ژور کوتمان که وړه و بچوک بېت
شه فابه خش دل دله ی بیمار بېت	زانینه که یشی وړک گول به هار بېت
پاشکه وتو نابې و باری له ش نابیت	زانا که و ابو که س نه خوش نابیت
نیر چاک نه گات به ئیش و کاری	پاشکه وتو نه بو له ش نه بوه باری
له گه ل هاوساکان هاوکاری نه کات	زدوبین نه کیلیت ناویاری ده کات
دهس له ناو دهس و له دهوړ به ک جهم بون	کاتی هاوکار بون دم له ناو دم بون
ناکوکی به کتر ده خه نه پیش چاو	بوړیک و پیکې و و ته که و ته ناو
پوخته نه که نه و خیزان و مالیان	چاره سر نه که ن ژيانی تالیان
له بیریان نه چیت ته و او ژینی تال	جهم و جوړ نه که ن گشت نه ساسی مال
ده لاین و لاتمان به هه شته به هه شت	به خوشی ده بکه ن تیکرا گیل و که شت
هه تا قیامت لی ی ده که م سلاو	نه که ر زانای و اببینم به چاو
چه شنی نه زاپیو نه و هه و ابر بې	زانایک می شکې له زانین پر بې
ته و اوې خه لکی لی ده که ن سلاو	دهردی کو مه لی نه و خسته پیش چاو

دو نیا بہ مہ رami کیہ؟

قالو بہ فیز و قرہ قرہ لہ نیو گول و گولزار دہ گیلی

بولبول دل بہ خہم و پہ شیوہ، والہ بہندی قہ فہسا

عاقلاں ہہمو نالان زہ بون و دل ماتہ من

جیگای بہرز و فیز والہ دہستی ہیندی خاوو خہسا

زانایان والہ بیر و فکری پاشہ روژی ولاتن

ئہوہی کہ نہ زانہ بو ناوی خوئی والہ ہہوہسا

کاتیک بیرم کردہوہ بو ولامی ئہم چہندہ شیعہ

کہوتمہ ناو بیرم و فکرو ہوشم حہبہسا

دو نیا لہ ژیر ناسیاوی چہرخ

ئہم چہرخہ کوئہ لہ دہورہ دانہ

کاری ہارینی کوپی ئینسانہ

بو خوئی کردویہ بہ جیگای کایہ

نالہ نال ئینسان لہ لای وک بایہ

کہم کہس بزانیٹ چون بوہو چوئہ

ہہلگوز و داگوز ئہم چہرخہ گہردون

چہرخ لہ دہورانہ، چہرخ لہ دہورانہ

وہکو بہردہ ناش^۱ لہ دہورہ دانہ

نہم کورہی ئہرزہ جیئی جولانگایہ

بی باکہو، ترسیک بہ دلیا نایہ

بو شوینہ واری ئہم چہرخہ کوئہ

بہ پیئی تاریخ و شوینہ واری کوئ

تاوتاو یک بی دهنک چه شنی گو می مهنگ
تاو به گوپ و تاو به وینه ی په لهنگ
له هه ر شوین جی هیشت چند شوینه واری
شوینی هه وارگه ی جیگای سهیران بو
شوینی جیگای راو دلیرمهردان بو
شوینی جیگای سهیر پول نازاران بو
شوینیک جیگای شه پ شه پیک شوم بو
هه رکه سی که هات چه رخ داش به هه مدا
هه رکه سی که هات خستیه که لهک
هه ریهک وه دهردی گرفتارش که رد
تاوی وه گوپال تاوتاو ته وهرزین
تاو تیروکه وان جهرگ دوژمن بر
تاوی وه ته ناف شهست هه لقه ی که مه ند
تاو شه مشیر میسری عه قیقی گول رهنک
تاوی وه زوران وهک به ورو په لهنگ
چه رخه که ی گهردون نه مه کاریه
چینی بی خه م و خه یال له ماله
تاویک بومباران باران مهرگ بو
تاو بومب زاراوی له سه ر ده باری
قرچه ی «مسلسل» ناله ی خومپاره
تاوتاو به ژ-۳ تاو «کلاشینکوف»
تاویک به فه ره، شوینی چه رخی لار

تاونه تاو دل سهخت وهکو سیاسهنگ
تاوی لوش کردن به چه شنی نه ههنگ
شاره کونیک یان کونه هه واری
تاوی چول و هول ته واو ویران بو
جیگای نوشانوش شیرمهردان بو
جیگای نه وینی کوپ دلداران بو
چهند شوپره لاوی تیدا نوقم بو
خستش وه گیزاو تاریکی و ته مدا
داوی بو ناوه چه رخه که ی فه لهک
حه واله ی مهیدان کار و زارش که رد
مه داشان وه هه م مهردان پرقین
تاوی به خنجر سینه ی دوژمن بر
حه ریف زوردهست، هاوردش وه به ند
پانایی شهریان له یهک مه کرد تهنگ
روژ روناک لی شان وینه ی شه وه زهنگ
واوه یلاو روژو شین و زاریه
چینی له مهیدان بومبی ناپاله
تاو تیر زاراوی بهنده کی جهرگ بو
مندال له زیپه و دایکان له زاری
کیفه ی کاتیوشا و گرمه ی ته یاره
هاوار، واوه یلا و ئاخ و داخ و ئوف
تاویک ویرانهس له هه زار هه زار

شوينيک ناوه دان پر بهرو بومه
 شوينيک شوينه وار قافله ي هه ي باره
 شوينيک ناوه دان لهو شوينه واره
 له بو هر که سيک داويکي ناوه
 داوداوي شه په نه مرو له سهر نه رز
 هه ريه ک له شوينيک سهرنگون ده بن
 وا توناوتون بون زانايان ده ور
 وا له بهينا چون گشت پاله وانان
 کوا په يغه مبه ران نه ولاده ي نادم
 کوا پاله وانان ده وره ي که ياني
 کواني «تهمورث» ديوبه ند ديوان
 کواني که يکاووس کواني کاقوباد
 وه کوښي «روسته م نه وه ي زال زه پ
 وه کوښي «روسته م نه وه ي زال سام
 وه کوښي «روسته م نه وه ي زال پير
 کواني هه رانه رز کوا گيوي گه وده رز
 کواني ته خت زه پ که يکاووس که ي
 کوا نه په شيران نه واده ي دهستان
 نووسه ر له وته ي چه رخت تو به سه
 «مهينه تي» له دهس چه رخي پر زوخاو

شوينيک ويړانه و که لاوي بومه
 قافله ي بي پيشانگ، ريه ي نادياره
 شوينيک مه علومه کونه هه واره
 دونيا سهرانسهر به ندهن، وهم داوه
 ته وادي دونيا وان له ترس و لهرز
 له ژير ناسياو چه رخ توناوتون ده بن
 هاتن و بگردن وينه ي په له ي هه ور
 که وتنه ژير هاره ي چه رخ بي نامان
 يه ک له شويني يه ک هه رتاكو خاتم
 کوا رامشگران مازنده راني
 ناوردش وه به ند نه کوان و که يوان
 کواني که يخه سره و شاد دل ناشاد
 مه نيا نه فهرقش جوقه ي ژاژ په پ؟
 کواني زال زه پ پر هوښ و پرفام؟
 کواني «جهانبخش» کواني «جهانگير»؟
 له سامي نه وان کيو نه هاته لهرز
 کاووس که ي بيهن، ناخو کاووس که ي؟
 کوا دليرمه ردان ئيل سهرمهستان
 خوليان چه رخ به دهس کهس بي که سه
 سهرتاپاي لاشه ي ته واو بو به ناو

ژیان بی‌خه‌م نیه

هه‌ریه‌کیک داخی^۱ له‌نیو دلیایه
 له‌نیو مه‌نجیلی دل^۲ به‌ کولیاپه
 شا، دل^۲ به‌ خه‌مه ده‌لیت گه‌نجینه‌م
 سووفیش هه‌ر ده‌لیت که‌ولی^۱ په‌شمینه‌م
 عاشقیش ده‌لیت داخی بگر‌دوم
 زامی به‌ندی جه‌رگ ده‌رمان نه‌کردوم
 مه‌لایش زانی‌نم ناگات به‌ پایه
 فه‌قیش له‌ بیرى سه‌رف و نه‌حوایه
 شو‌تی‌کار، خه‌می شو‌تی واله دل^۲
 شه‌لته^۲ لی^۱ نه‌دا دلی ئه‌دا چل^۲
 گه‌نم‌کیل^۲ له‌بیر خه‌له‌و خه‌رمانه
 حه‌قی به‌ ده‌سته‌و مایه‌ی ژیانه
 هه‌ریه‌ک به‌ خه‌میک سه‌ر ئه‌ننه سه‌رین
 به‌ له‌شی ماندو، دل^۲ نیمه‌ برین
 جا وابو هیچ‌که‌س قه‌ت بی‌خه‌م نیه
 ناوینیه‌ی دلی، ئه‌و بی‌ته‌م نیه
 ئه‌م خه‌م و ته‌مه نه‌لی^۱ بی‌ژراوه
 وه‌سه‌ر هه‌مویان ده‌لیت ری‌ژراوه
 عاره‌ق و خوینیان تی‌دا رشتوه
 ناله‌باری و تالیان چه‌شتوه

۱ - که‌ول: بوستین.

۲ - شه‌لته: سه‌رما (سرما).

نهگه ر لیرا «شا»^۱ به بی خه م دانین
 من وا بیر ده که م چاک لی ی نازانین
 من بو خوم ده لیم شا خه می زوره
 خه زنه ی هی خو یه یان زولم و زوره
 ده بیئت عاره قی نه و نه پیرابیئت
 به لام ترس توکی^۲ ده بی چیزابیئت
 ده لین سی شت تهخت شا به با نه دات
 تهخت و بهختی نه و یه کسه ر تیک نه دات
 سوستی وه زیر و خه یانهت ده بیر
 له گشت زوردارتر نه فرینی فه قیر
 «مهینه تی» له بو ئا ئه م ه ساوه
 زه وین گیر بو وه بیر ی نه ماوه

بیانوو گرتن

برایهل بزائن یه ی مه رد پیرم	کو پیک که لاس پهنج، ژنی پیر دیرم
هه ریه ک وه جوریک گرن به هانه	دی هویج ویر نیه که ن وه وه زع زه مانه
وهختی رای نه هار مه چیمه ناوما ل	کو پ وه گه ر ژن که نه ی گرم و قال
کو پ ئویشیت باوکه ناوردیت ماسی	ژن ئویشیت رای مه بریا کراسی
باز ئویشیت ناوردیت په نیر	ژنه که م ئویشیت نیه کیلوی شیر

۱ - پاوشا.

۲ - توک: دوعای شه.

کورده‌م له‌ی هالا راست ویسی و قنچ
 دی هویج نیه پرسن وه حال زارم
 ناچار هه‌ر روزه ویل ناوشارم
 کاریش گیر نیه‌دی وه لیل بنیشم
 بیکار وه ناو شار هالیان مالومه
 هه‌ساو بیکاریه‌ل ناگریت ده‌فته‌ر
 ومختی بیکاری ناوشار نه‌مینئ
 دالکت کولنیه‌ی وه که‌می زحمه‌ت
 مه‌بنه‌تی نزای لای پیر و پیران
 که‌پ نه‌که‌ن بوشن شیعره‌که‌ت چه‌فته

به‌خ‌به‌خ دالکه گیان که‌یمه‌ی شیربرنج
 رای سه‌ندن یا نه‌ پویل وه‌کو بارم
 شایه‌د هه‌رجور بوت کاری گیر بارم
 یا چو باوک‌مه‌رده زه‌لیل بنیشم
 بی‌حه‌ساو ئویشیت قول‌قوله‌ی رومه
 مه‌گه‌ر بسپاریه ده‌سگای کامپیوته‌ر
 ئه‌وسا باوکیشیت یانه رات‌سینی
 خویشمان مه‌خویمه‌ی بی‌خه‌م و خه‌فته
 بیکار نه‌مینئیت وه مولک ئیران
 سی‌چرا دیریم گشتی بی‌نه‌فته

۶۸/۹/۱۵

ئه‌ده‌ب

یه کجک شیریکی فارسی خوینده‌وه نه‌منیش له‌ ناوه‌پوکی ئه‌م شیعره‌دا ئه‌م چه‌ند به‌یت‌ه‌م
 نوی. شیعره فارسیه که‌ ئاوا ده‌لی:

ادب تاجی است از نور الهی به‌ بر سر و برو هر جا که خواهی

ئه‌و که‌سانه‌ی واله‌نیوی می‌شک و دلایانا ئه‌ده‌ب
 سات و کات و روز و شه‌و واله‌که‌لایانا ئه‌ده‌ب
 بو‌ه‌زاران، بو‌ه‌قیران تی‌ده‌کو‌شن بو‌وه‌ته‌ن
 مه‌له‌می زام و برینه‌قه‌ت مروی خاوه‌ن ئه‌ده‌ب

بو هه تیوو بی کهس و پیری زویر وهک دوکتوره
 بو دهواو دهرمانی گهل وهک په رستار نیو مه ته ب
 یاریده نه و جور که سانه دل به سوزن بو ولات
 حاکمی گشت حاکمانه داوهر و دادار ره ب
 بی ئیراده ی لوتفی یه زدان خولقی نه ری که ون و مه کان
 قهت به سامان ناگا هیچ کار بو نابغه ی پارس و عهره ب
 یاخودا ههر پایه دار بیت دلسووزی روت و پی پته تی
 په ییره وی نه حکام حق و سوننه تی «فخرالعرب»
 گه رتو نه تو ی بینیه دهس مه نبه ع و کانی نه ده ب
 تی بکوشه چاومه پو شه تو له فه یزی عیلم و عیرفانی نه ده ب
 سا به سه نوسه ر بزانه چی نه لی ی له م کاته دا
 بروانه بو نوکته سه نه چو هم نه دیب و وردبین خاوه ن نه ده ب

هه نسکه ی هه تیو

هه می شه کز و فرمیسک له چاوه	نه وا بو کوردیک دایکی نه ماوه
فرمیسک له چاوی به خوړ جاری بو	باوکیشی نه ما دهردی کاری بو
له جیگه ی فرمیسک خوینی له چاوه	براکه ی کوژیا پشته شکاوه
دونیای له پیش چاو وهک شه وه زه نکه	نیستا خو ی ته نیاو مات و بی ده نکه
وهک بیچوه سونه ی، ون بی له لانه	نیسته بی کهس و مات و وه یلانه
له ودوا سیس ده بیت وهکو چه پکه ی گول	نه گری تا نیوار نه و به کوله ی دل
له نیو خه و، بیری بیر ده کاته وه	دوای سیس بونی، خه و ده یباته وه

کییه کام ده‌سه وای کردوه له من
له و خه‌ودا دایکی دیته پیش چاوی
نه‌لی دایکه گیان باوکم وا له‌کوی؟
دایکه گیان باوکم بو نه‌هاته‌وه؟
نازانم کاکم بو نه‌هاته‌وه
دوعای خه‌یر بکه‌ین کاکم بیته‌وه
له و خه‌ودا له سنگ دایکی ده‌خه‌وی
بینه‌و خوشکه‌کان دانیشن له‌لام
ومرن خوشکه‌کان با بتان‌بینم
به‌کجار بو کاکم جه‌رگم کون‌کونه
سه‌رشفه‌ق له‌بان دیواری مالی
خه‌م له‌پیش شفه‌ق هیژی لی ده‌بری
باوک و دایکی هه‌ردوی تیاچو

کییه له‌بو من بوه به‌دوژمن
پاک ده‌کاته‌وه فرمیسکی چاوی
به‌ینیکه من بو‌ی بووم چاوه‌ری
غم و په‌ژاره‌م له‌بیر باته‌وه
به‌لکو خوا بیکات سه‌ر هه‌لداته‌وه
نه‌ستیره‌ی ژینی نه‌و نه‌تویته‌وه
خویشکه‌کانی خو‌ی پیش‌چاو ده‌که‌وی
مه‌له‌هم به‌ن به‌ زام جه‌رگی که‌له‌لام
بیکه‌ن ده‌وای زام دله‌ی چه‌زینم
به‌ینیکه له‌پیش چاوی من ونه
خویندن بایه‌قوش له‌جیگای خالی
په‌پووله‌ی رو‌حی بو به‌هه‌شت ده‌فری
براکه‌یشی نه‌ما، ساکو‌ی سیابو

خوت به‌خوت کرد

نه‌لین پیاویک «که‌ریک باری» بو
له‌کاتی بارا باری پی ده‌برد
به‌لام پیاوه‌که خو‌ی قیت‌وقه‌ر بو
روژی سواری بو ده‌چو بو سه‌فه‌ر

بو نه‌و باری بو هه‌م سواری بو
له‌به‌تالیا سواری پی ده‌کرد
کوی دریزه‌که‌یشی کوپانی شه‌ر بو
بو ناواییک ریگای گرته‌به‌ر

چوه نیو ئاواپی نه و به سواری کەر
 دیان خوئی قهر و کەر کوپانی شر
 هینده یان لی ی دا منداڵ، کچ و کوپ
 هینده یان لی ی داو کەر غاریان پی کرد
 هاته و مالی خوئی که و ته وه سواسه
 چی بکه م له لاشه م دهرچیت ژان و ئیش
 هه ستا چو بو شار نه و به کوپ و سوژ
 وتی کوپانی ک چاکم لی ت دهوی
 چو بو لای خه یات بی ترس و بی باک
 بو پول خه یاتی مه گره به هانه
 خه یلی زوبه زو، وا به دهس ته پری
 جل خوئی و کوپان کهری پیچاوه
 لیباسی تازه ی خوئی لی کرده بهر
 سوار کهری خوئی بو، دی پیاویک قوزه
 لیباسی خوئی تازه و کەر کوپانی نه و
 دو سی پیاو ماقول هاتن بو دهوری
 پالشتیان داناو ریزیان لی نه گرد
 که و ته نیو خه یال پیاوی نه وه ل قهر
 من خه تای خوّم بو ههر له نه وه ل جار

نه یان پروانی بوئی منداڵ ده و روبه ر
 ده و روبه ریان گرت گشت به تولى ته پ
 کهریان راو ده نا خوئی سواری بو قهر
 به سه گمه رگییک نه و گیانی دهر کرد
 ئیستا من چی بکه م کام ریگا خاسه
 کام ریگا چاکه من بیگر مه پیش
 چو بو لای پیاویک چاکى کوپان دوژ
 ئیتر وتو ویژ بو بایی نه وی
 وتی نه مه وی دهستی لیباس چاک
 پولیکیش نه دم بو شاگردانه^۲
 جل خوئی و کوپان کهریشی کهری
 به ره و ئاواپی گه پیا دواوه
 کوپانی تازه ی نایه پشتی کەر
 به سواری کەر چوه و نیو نه و هوزه
 منداڵ نه هاتن قهت بو دهوری نه و
 بردیان بو ناو دیو، زوبه زو، فهوری
 بو کهره کهیشی کاو جویان نه برد
 خوّم لیباس کونه و کهریش کوپان شر
 خوّم و کهرمیان خسته نه رمه غار

 ۱ - قیمت.

۲ - له دهفته ریکا: «در ترمایش نه دم من شاگردانه».

سہتر رحمت لہ روح کوڑی پیشینیان دور و گہ وہہرہ بو کوڑ نیستامان
 مہر خومم واکہی خوم سہنگین نہکہم مہوسار کەر مہکی خوم رہنگین نہکہم

داوو نہریتی « کوردہ واری »

رہسم و یاسال لہ لادی	نہوہی من لہ بیرم بی
بہہار سہرہتای سالہ	کات سولاخ دانی مالہ
کھل و کوونی دیواران	روخاو بہ بہفر و باران
مہمویان چاک نہکہنہو	کولانان پاک نہکہنہو
کاتیک سولاخ دوایی ہات	خانوی بہکقات یا چہنقات
لاوان دہیکہن بہ گالہ	براکان نورہی جو مالہ
نہوہی خاوم کانیاوہ	دہگیلیت لہم لاو لاوہ
تا چہن کھسیک پھیدا کات	کانیہکانی پاکہو بکات
پاش پاکہو کردن کانی	بہ ریکوپیکی و جوانی
نورہی بہستن حہسیلہ	چیم ' برینہ و پابیالہ
چہورہچیمی بو نہہرن	کونہمشکی لی دہہرن
کاری حہسیل و کانیاو	بہ تیکرایی بو تہواو
نہمجا نورہی شاجوگہس	شاجوگہ نوگہ نوگہس
جہم نہبہستن پیر و لاو	چہشنی گول و گول گولاو
تیکر بانگہواز نہکہن	بو جو مال خو ساز نہکہن

پیکه و ده‌رئه‌چن له مال
 قول هه‌ل نه‌که‌ن تائه‌ژنو
 شاجوگه جو مال کریا
 نوره‌ی پشک یان قورعه‌یه
 قورعه‌ی هه‌ر که‌سیک ده‌ره‌ات
 به‌ پیاوه‌تی و جوامیری
 پاش ئاودیران دارو باخ
 نوره‌ی چنن گیا یه
 یان وینجه‌و گیا نه‌رمه
 ته‌ق و پوقی می‌رازه
 کارکردنی بی‌ئی‌شه
 گیاو وینجه‌و بو ته‌واو
 ناماده‌ن بو درویننه
 نوکه‌سوره و نیسک و ماش
 ره‌نجی شانی خوه‌یاننه
 نه‌وه ئاوه‌ردوی ماله
 وا ورده‌دان خه‌پ کریان
 به‌ چهن ئاوات و بریا
 جانوره‌ی گهنم و جویه
 نه‌لین با نه‌ویت به‌قه‌م^۱

به‌ خوشی و به‌ گاله‌ گال
 نیه‌ تیانامن و تو
 هه‌رگ و لیته‌ی ده‌رخریا
 پشک و قورعه‌ بره‌یه
 نه‌وه‌ل نوره‌، نه‌و ده‌یبات
 ده‌ست نه‌که‌ن به‌ ئاودیری
 به‌ خوش‌حالی و له‌ په‌رداخ
 له‌ کیو، پی‌ده‌شت، چیا یه
 بازارپ که‌ره‌نتو گهرمه
 که‌ره‌نتو، تیژ بی‌سازه
 راستی خوشه‌ نه‌م نی‌شه
 له‌به‌ر گهرمای خوره‌تاو
 چهن جوړه‌و له‌ چهن شوینه
 باقله‌سوره و چیتی باش
 پیویسته و بو ژیاننه
 که‌م شت ئاوا حه‌لاله
 خه‌رمان گسک و که‌پ دریان
 گوونی و جه‌وال‌په‌پ کریا
 له‌پیش درویننه‌ی جویه
 وا جه‌می که‌ن زور و که‌م

۱ - قه‌م: کانی جو‌فره‌ به‌گات و دانی به‌ره‌ی.

له سهر نهو دريا سه لوات
 داس تيرژ نه كهن بو دره و
 ناله و قرچه ي هاوينه
 نه م لا بو نه ولا بردين
 برې ده كات بو نه وان
 داي ده دريټ و هك قه چي
 گهنمي زور يا كه مي ما
 له چك بدن به سهر يا
 مانگي ك بو ياكو چل شه و
 بو پول نه يان بو ته ما
 تي كړا نه چون بو ياري
 به پي كه نين له سهر حال
 به تي كړا نه بدن سه لوات
 وا جه مه و بو ده غل و دان
 خه رمان ده واو دهرمانه
 ره سم يكي كو ن له باره
 به نيوي شوكرانه يه
 له زور بوني يا كه مي
 يه كي شه كي ك سهر نه برې
 قازان رسته و پلاوه
 له زه مان كو نه و باوه

دروينه ي جو دوايي هات
 كاتي شه و هق له پاش شه و
 گهنم ده كهن دروينه
 ده س ده كهن به كار كړدن
 پياويك به ناو بره وان
 بره وان بو چه رخه چي
 نه گهر چه رخه چي جي ما
 بره وان دي ته فري يا
 قه ديم له كاتي دره و
 ماليك دروينه ي نه ما
 جه وت هشت كه س به يه كجاري
 نه ويان نه هاوردو مال
 كاتي ك دره و دوايي هات
 له پاش سوپاس بو يه زدان
 خوشي جه ز و خه رمانه
 شوكرې پهر و در دگار
 ره سم ي سهر برانه يه
 هه ر ماليك به پي ي گهنمي
 يه كي شه كي ك سهر نه برې
 زور تر باوه له م ناوه
 نه ليين نه م رسته و پلاوه

زور زور بھر دے تدارہ
 سفر دیک گھورہ دائہ خہن
 خواہن مال وہک میواندار
 دادہ نیشیت بہ روی خودش
 تیکرا تین بو نان خواردن
 پاش نان خواردن دوعایہ
 بولہش ساقی خواہن مال
 یاخوا ہر کہس دل سووزہ
 دل سووزیہ کہی بہ تینہ
 ہر کہسیک یاری دہرہ
 بو زہ عیف دل بہ بریان
 لہ بو خہلک یاری دہر بن
 نہ وہی خواہنی ہستہ
 بو پیشکوت گہل نہ کوشی
 خویشم فہر دیک لہ گہلم
 جی ماوم لہ پای کہلم
 ہیچیک لہ دہستم نایہ
 خودای تاکہو تہ نیایہ
 جہزی رو لہ ہزارہ
 جوچنہ^۱ و فہ قیر بانگ نہ کہن
 لای دہس فہ قیر و ہزار
 میوانان روسوور و گہش
 بہ خوشی رابواردن
 دوعایان لای خودایہ
 لہ لای زاتی بی زہ وال
 دل سووزی گہل و ہوزہ
 بو ہزار و بی تینہ
 سہروکیان کاریگرہ
 سہر بہرز ہر دو دنیایان
 سہر بہرز روژی مہحشر بن
 پیشرفت گہلی مہ بہستہ
 ناوی کہوسہر نہ نوشی
 بہ لام بی ہیژ و شہلم
 بہ خوا دل سووزی گہلم
 پہ نام ہر بہ خودایہ
 خواہن نہرز و سہمایہ

گشتمان نہومان پہ نایہ

۱ - جوچن کہ سیکہ کہ زہوی و زاری بہ

۲ - کہل: کیر (کرہ)

بو مه‌درسه

زه‌نگی مه‌درسه دریا	چرای زانین هه‌لکریا
حوّل نه‌زانین قاو دریا	بو پیر و لاو دل وریا
میشک به زانین ناو دریا	هاته‌دی خوژگه‌و بریا

مروف چونه

کاکه ده‌زانیت له‌شی تو‌شاره	میشکت له‌سه‌ر له‌ش قه‌لاو هه‌ساره
سینه‌ت له‌ناو شار په‌له‌زه‌ویکه	دارای چهن شوینی به‌رز و نه‌ویکه
پانای سینه‌ی خو‌ت بی‌نه‌پیشی چاو	ته‌پولکه‌ی سه‌ر سه‌ر وه‌ک چاوکه‌و سه‌راو
نه‌و په‌له‌زه‌ویه تو‌چاک بکله	به‌بیری ژیرت پییدا بکله
له‌سه‌ر چاوی میشک تو‌ناویاری که	تو‌ی موبه‌ت سه‌وزکه چاک چاویاری که
پانایی سینه‌ی خو‌ت بکه‌به‌باخ	له‌نمام دوستی و راستی له‌په‌رداخ
له‌شاری له‌ش باخ به‌عه‌مه‌ل‌بیری	هه‌مو کات له‌ئه‌و بکه‌یت چاودیری
له‌هه‌ر شوینی بیت تو‌خاوه‌ن ریزی	له‌لای پیرو لاو زور زور ئازیزی
نمام رق و قین دانه‌چه‌قینی	له‌پاشه‌روژا خو‌ت دانه‌می‌نی
هه‌راوی سینه‌ت پر که له‌موبه‌ت	به‌زوانی شیرین به‌ش که به‌نو‌به‌ت
شاری له‌شت کرد به‌گول و گولزار	وی‌نه‌ی گولانی بو‌ن‌خو‌شی به‌هار
وه‌ک گولی به‌هار بو‌شیفای ده‌ردان	مه‌له‌می دلی چینی ره‌نگ‌زه‌ردان
نه‌که‌ر ناوا بیت تو‌خاوه‌ن ناوی	له‌پاش مردنت هیما هه‌ر ماوی
«مه‌ینه‌ت» تیکو‌شه‌تا هه‌تا ماوی	بو‌چ له‌چال زه‌لکاو نه‌زانین ماوی؟

بهشی دوههم

سروششی و نهته وایهتی

کورد ناوی بهرزه

سه ره تا: ده بی هه ر مرو قیک بو خوئی ناسنامه ییکی هه بی تا به باشی خوئی بناسی و شوین و ناسه واری و خهت و جوغرافیای ولاته که ی به چاک تی بگات، ناگادار بیت له کوی به دونیا هاتوه و له چ شوینیکا ژیاوه و چوئی له ژیندا رابواردوه، تا کو له و شوینه واره ناگاداری هه بی که نه گهر هاتو ریگای که وته شوینیکی خاریجه و پرسیاریکی لی کرا، کاکه گیان تو خه لکی کویت؟ بزائیت به ریک و پیکی ولام بداته وه و بلی من له فلان تیره و قوم و ره گه زم، و زیدی خوم و باو و باپیرم نه و شوینه یه، جا نه گهر خوئی نه ناسیت و ناسنامه ی خوئی رون نه کاته وه؛ داخو له و کاتا چ حاله تیکی به سه را دیت، خوئی هیچ، نه و که سه پرسیاره که ی لی ده کات بو خوئی نایژیت نه م پیاوه گیژوه و یان میشکی پو که و هیچی لی حالی نیه، جا له سه ر نه م باسه و به و هوینه وه که خوم کوردم و زور حه ز ده که م ناسه وار و شوینه واری کوردم بو رون بیته وه، به پی ی زانیی کورت و نوقسانم چهن دیری شیعرم داناوه به نیوی (کورد ناوی بهرزه) که پیشکه شی ده که م به براو خوشکه دلسووزه کانی کوردم. وه له سه ر شیعره که ی ماموستا قانع خوالی خوشبوو نویسه:

«عه فو فدرمون نوقسانم له وه باشتر نازانم»

مهینه تی ۷۶/۳/۱۵

بازی که س وه ها خوئی موم کردوه	ناوی باوکی خوئی له بیر بردوه
یه کیک ناوی کورد بیته سه ر زاری	تا بوئی بکرییت نه دات نازاری
نه لیت نه عسابی خوت بوچ وردنه که ی	بوچی تو باس له، میژووی کورد نه که ی
هیچ بیر ناکاته و له ناکاری خوئی	له زید و ماواو شوینه واری خوئی

سوکیه‌تی به دایکی خوئی نه‌کات
 خوئی له‌سه‌ر سینه‌ی دایکی ژیاوه
 خاک و پی ده‌شتی سینه‌ی دایکیه
 نزیک به هه‌تاو به‌رزتر له‌مانگه
 بو گه‌میه^۱ که‌ی نوح له‌کاتی توفان
 راوسته له‌سه‌ر کیوه‌که‌ی جودی
 جودی گو‌دیه‌و به‌مانا کوردی
 قورئان سورهی «هود» پاش له‌چلوسی^۲
 ئه‌لین کیو جودی یانی ئارارات
 شان له‌شان یه‌کن وه‌ک هاوال و دوس
 نیشتمان دۆستان به‌بیر ژیره‌کان
 بو پوجه‌وکردن ناو کورد مه‌کو‌شن
 نوسراوه روله‌ی زهرته‌شتی کوردی
 ئیژن کورد بوگه ئیبراهیم خه‌لیل
 له‌وی نه‌ماوه و چووه بو که‌نعان
 ریژگرتن میژوی ولاتت فه‌رزه
 زانیان وردبین له‌مه‌تن و مانا
 «ن والقلم و ما یسطرون»
 به‌وینه‌ی که‌متار^۳ یا ریوی و چه‌قل

پشت له‌باپیره و باوکی خوئی نه‌کات
 نازانی‌ت تییدا هات به‌دو‌نیاوه
 نازانی‌ت میژووی ولات باوکیه
 نازانی‌ت ناو کورد چه‌ن به‌ناوبانگه
 به‌ده‌لیل ئایه‌ت پیروزی قورئان
 ئه‌مری پی‌کرا له‌خودا به‌زودی
 به‌پی‌ت ته‌فسیری زانا به‌وردی
 بو کیوی جودی هه‌رکه‌س نه‌پرسی
 زور له‌زانا‌کان و ناوی ئه‌بات
 کیو ئارارات و زه‌نجیره‌ی زاگروس
 جا ئیتر براکان خاوه‌ن بیره‌کان
 جا ئیتر براکان به‌دل تی‌کو‌شن
 به‌وته‌ی میژو ئه‌یژیت تو کوردی
 لای میژوناسان به‌به‌لگه‌و ده‌لیل
 خه‌لکی کویه‌یه^۴ و له‌تاو دۆژمنان
 به‌م ده‌لیلاننه کورد ناوی به‌رزه
 قه‌له‌م و ئه‌یژیت به‌ئیوه‌ی زانا
 من راسپی‌راو زاتی بی‌چونم
 به‌فیله‌بازی و به‌درو و ده‌غل

۱ - گه‌میه: که‌شتی.

۲ - ئیشاره‌یه به‌ئایه‌تی ۱۱ی سورهی هود که ده‌له‌رموی: «استوت علی الجودی»

۳ - زانی هه‌ررایی ده‌له‌رموی: حاشیه‌ی ته‌فسیر «محمی‌الدین» عه‌ره‌ب له‌لی ئیبراهیم کورده نه‌عه‌ره‌ب.

۴ - که‌متار: گفتار.

فهرهنگ بېگانه با نه يته و ناومان
 به شيرى زانين به عيلم و هونه
 نه خشه يان تېكدهن بېدهن به ناوا
 حق و دك شه وقى خودر نه مين يته وه
 نيوه به زانين كويړه و كنه ناوى
 مه ينه ت بېروراي خوئى وا داناوه
 بېكه وه ريژ له نيشتمان بگرين
 گشتمان له باو د ش ولاتمان نه ژين
 هر و دك باوك و دايك ريژ و دتهن گرتن
 به پيئى حه ديسى ره سولى نازدار
 لييان ده پرسن له «دارالقرار»
 خودا بو قه وميک ناوى دانابى
 «مه ينه تى» پيره و دل پر زوخواوه

ببيت به په رده دى ره شى سه رچاومان
 سه ديک ببه سن وينه دى نه سكه نده
 باكه دى كويړه و بيت ناويان له ناوا
 باتل وينه دى يه خ زو نه تو يته وه
 سه رپوش بهن به سه رچاوكه و سه راوى
 هيو اى سه ركه وتن له لاي خوداوه
 قه در كي و دول، پيده شتمان بگرين
 و دك نه وه مه مكى دايكمان نه مژين
 فهرزه، واجيبه تا روژى مردن
 هر كه س كه نه يبيت حوب ماواو ديار
 له خوئى بترسي ت بو عه زاوى «نار»
 بى شك نه و قه ومه فه وتانى نابى
 بو بهر ز نه پوانى و خه يالى خاوه

نه لف و بى

«نه لف» له كهل تو و توويژ ده كا
 «ب» بريار نه دات له بو ژيان ت
 «ت» تا نه توانن يه كترتان خوش بيت
 «پ» په پوله يه، په پوله دى شادى
 «ج» جه مه و بونه له ده وري يه كتر
 «ح» حه مو كه ستان بيننه پيش چاو

ببه نالاي سه رى و لام نه دات نا
 گيانى خوئى ده كات به فېداى گيان ت
 ياخوا تا ماون ژيان تان خوش بيت
 ده يبات شاره و شمار مزگانى شادى
 باس كهن له باسى ژيانى يه كتر
 وته دى ريكو پيک وا بخه نه ناو

«خ» خوشکه کانیش وته بخه نه ناو
 «د» دهنگدانیکه له بو یه کگردن
 «ر» ریکوپیک بیت بهرنامه ی کارتان
 «ز» زامی دل تو چاک نه کاته و
 «س» سه واد چاکه بو پیش که وتنتان
 «ش» شه وه قی سوور وا نومایانه
 «ص» و «ض» کاکه له گه ل «ط» و «ظ»
 «ع» عه له م داری ئازادی خوازه
 «غ» غه م فرینه و ناواته خوازه
 «ف» فه لاو جوتیار زهوی ده کیلن
 «ق» قافیش له قه له م هیئده به کاره
 قه له م هاوکاری کوپی هه ژاره
 «ک» کاف کو ل نه دهره نه و له کاری خو ی
 «گ» گه لیش ته و او پال بهن به پال یه ک
 «ل» لام له لام وایه هه رکه س نه زان بی
 «م» میم مهینه ت لابه ر نیو دلی گه له
 «ن» نونیش نیازی سه رکه وتن گه له
 «و» واویش وه ک ئالای سه رکه وتن وایه
 «ه» هه راو به زمه و جه ژن و شادیه
 «ی» یاخوا شادی و خوشی نه مانه

ده خيله به کتر نه خه نه پیش چاو
 بو کوسی ژیان چاره سه ر کردن
 بو ژین و ژیان له روزگار تان
 ژهنگی ئاینه ی دل پاک نه کاته و
 زانایی هه له بو سه رکه وتن تان
 موژده ی ئازاد بوون ته و او جیهانه
 له نیو نوسراوه ی کوردیا که م دی
 زانین بو مروف جیگای نیازه
 ده روازه ی زانین بو گشت که س بازه
 برسیه تی و رووتی نه وان ناهیلن
 قه له م سه رکوت که ر جه م ئیستعمار ه
 شه و و روژ، وردورد هه ر خه ریک کاره
 زور تی نه کوشیت بو رزمگاری خو ی
 چاک ئاگادار بن له حال و بال یه ک
 پشتی چه ماوه وه ک قه ف کوچان بی
 قه ومی نه زان بی هه ر وه کو شه له
 له شوونی زانین برون به په له
 وابوو و و تا دونیا دونیا یه
 جه ژنی سه رکه وتن روژ نازادیه
 لیان نه شیوییت تا دیرزه مانه

سوڙي دهروون

چهرخ له دهورانه چهرخ له دهورانه
 وډکو بهر ددناش له دهور ددانه
 نه م کوردي نه رزه جي جهولانگايه
 بي باکو ترسيک به دليا نايه
 کاتي نه م چهرخه دهوري دايه وه
 ريشم سپي بو وډک به فري کيوان
 چاوکي چاو ناڙين بو له ديمه نم
 نينه ياني هاي کوچي هي بار دن
 جا بو نه م ريگاي پر پيچاوپيچه
 يا ردب له و روژه بي توشه نه وين
 نه م چهرخه کوڼه له دهور ددانه
 کاري هارپني کوڙي نينسانه
 بو خوي کردويه به جيگاي کايه
 ناله نال نينسان له لاي وډک بايه
 کات پيري له من سهری دايه وه
 پيري له چهن لا دهرمي ديوان
 ناوډيري دهکات سپي چيمه نم
 کوچي روه ولای ذاتي غه ففاره ن
 ريگا دووره و توشه کيش هيچه
 شهرمهندي نه و روژ پرچوشه نه وين

نالانم نيمشه و

نالانم نيمشه و نالانم نيمشه و
 جه نيش نه عزام نالانم نيمشه و
 کان کهر دم دار غه ليمي نيمشه و
 زامي دله که م ناسوور دن نيمشه و
 ددواکات زامي جه رگي من نيمشه و
 يا «حي» به لوتفت غه فووري نيمشه و
 چون من بي که سم. که س بي که س نيمشه و
 ياران هاو فهر دان نالانم نيمشه و
 جه ناسووري زام نالانم نيمشه و
 بکيانه په ي من حه کيمي نيمشه و
 دونيا له ديدم دهيجوور دن نيمشه و
 به ل دووره و که فيت مهرگي من نيمشه و
 يا غه فوور بده سه بووري نيمشه و
 برهس به دادم له رياد پرهس نيمشه و

نه قهوم نه فامیل نیهن خو ئیمشهو
 نه کچ و نه کور نه دایه م ئیمشهو
 نه دایه ماوا نه بابم ئیمشهو
 قهت برایش نه هات بولای من ئیمشهو
 با من بنالم له لای حق ئیمشهو
 په نا بهم به زات بی همتاش ئیمشهو
 کاریه ن ئیمشهو کاریه ن ئیمشهو
 شین و واو دیلاو زاریه ن ئیمشهو
 نه قسم هر هه وای دونیاشه ن ئیمشهو
 نه قسم هر هه وای پوچشه ن ئیمشهو
 به نه مر حق روچ هه ی باره ن ئیمشهو
 چون روچ له لاشه م پیواره ن ئیمشهو
 یاران لاشه ی من که لافه ن ئیمشهو
 لاشه م سه نگین، دل په رو شه ن ئیمشهو
 نیتر هاو فیه ردان، یارانم ئیمشهو
 به «حمد» و «سوره» یادکه ران ئیمشهو

قاسدیان دهلیل نیه خو ئیمشهو
 ناخ پهری ره نجی بی مایه م ئیمشهو
 مه له م به ن به جهرگ که بابم ئیمشهو
 «قابض» میوانه ن له لای من ئیمشهو
 نه سهر کا له چهرخ «معلق» ئیمشهو
 بهل ناله م قه بوول بو جه لاش ئیمشهو
 یاران دهر ده که م کاریه ن ئیمشهو
 هو ناو له جهرگم جاریه ن ئیمشهو
 روحم بارگیری عوقباشه ن ئیمشهو
 روحم ته داره ک کوچشه ن ئیمشهو
 نیتر له لاشه م بیزاره ن ئیمشهو
 لاشه م سه نگ سهر مه زاره ن ئیمشهو
 روچ ته نوین حال^(۱) ئیزافه ن ئیمشهو
 سه دای «ارجعی» م نه گو شه ن ئیمشهو
 دو س باو ده فای جارنم ئیمشهو
 «حه سه ن ره زایی» دل بوریان ئیمشهو

بریا^۲

بکه وه فریای که لی جی ماوت

که لی پاش که وتو دل پر زو خاوت

۱ - روحاً نیشاره به که نهو دوو سه ره ی وا به تیرین ده خو ئیرینه و لاچروه، روحم خه ریکه ن له لاشه دهر ده جی.

۲ - بریا: نارمزه.

قهومی زەلیل و زۆر لی قەوماوت نەر ژیر بی ئەبی خوین بی له چاوت

بو قەومی ناودار ئیستا بی ناوت

هەلمالە پەردە لەسەری چاوت بروانە میژوو بو خۆت و ناوت

بزا لەکوی بوی ئیستا وای لەکوی هەولیک بدە با ون ئەبی ناوت

بو قەومی ناودار ئیستا بی ناوت

غیرەت و شەرف نیشانی پیاو نە بە سیپال^(۱) و شال و کلاو

غیرەت بنوینە خاوەن غیرەتی چەوتی و دل پیسی بنییره لاو

بو پیشکەوتنت غیرەت بنوینە

نە مەت لە چەن شوین سەری لی داوین بی دەنگ دانیشتوین ئەلین پیاوین

بو یە وا گێژ و سەر لی شیواوین لە نیو گەلانی دویا جی ماوین

دەنگی بو قەومی لە گەل جی ماوت

دەنگت بەرزەو کە چەشنی دەنگی شیر هیمەتت بەرز بی هەروەک هەلوی پیر

«صلاح الدین» ت بکەوێتەو بیر «ریچارد» و «فلیپ» ئەو کردی ئەسیر

دەنگت هەل بپەرە و هیمەت بنوینە

لەم چالە رەشە گەلت دەربینە

۶۳/۱۰/۲۹

بو مندالانی کوردستان

نیمە جوڤیکی پەپوولە ی شینین لە کوردستانی ئێران زەوینین

شان له شان يه کين فره شيرينين به وينه ي گولي لاله و نه سرينين
 هه رتا نه توانين يه کتر نه دوينين بينه و با پروين گشتمان بخوينين
 حولي نه زانين با ده رپه پرينين

دهستي يه ک نه گرین وهک خوشکو برا چرای زانستمان له بو هه لکرا
 به گورپن بو ئيش له دهشت و دهرا جلی شیک و جوان دهکين به بهرا
 دوژمن خوی ناگريئت له به رانبهرا له داخان هه ر خول دهکات به سهرا

ئيتر با لیباس خه م کات به بهرا

يه ک گرتن ئيمه له بو زانينه زانين سه رچاوه ي ژيان و ژينه
 مه له هم و دهوای زام و برينه فيربووني نه خلاق ئاوينه ي ژينه
 لاومان به بير و ژير و مه تينه له گيل و گهوج و نه فام به قينه

ناحه ز له ئيشمان مات و حه زينه

به هو ي زانين و به رووناکی دل کوردستان دهکين به چيمه ن و گول
 هه مو لای دهکين به چه ن جوړه باخ ئاوه دان دهکين دهشت و شاخ و دول
 ناهيلين تييدا جيگای چول و هول تيايا دهخوينين هه ر وهکوو بولبول

ناحه ز کرده ي خوی نه نيته سه ر کول

ئيمه جو قیکی په پوله ي باخين دهم پیکه نين و زور خوش ده ماخين
 ناشقی کیو و هه له ت و شاخين به رها و چنوور داوينه ي راخين
 وهک گول سنه و بهر هه ر له په رداخين وهک هه لو ناشق سه رلوتکه ي شاخين

له داخا ورگی دوژمن هه ل دپين

۱ - مه له ت: مه لديرگه، کپري سهخت. (صخره)

۲ - ريخه لانه ي پای کپړه کان. (شنزار)

جهڙني نه وروڙ و بوو ڪي به هاري

جهڙني نه وروڙي ديسان هاته وه
 جهڙني نه وروڙه و دل پر هيوايه
 بههار هاته وه وادهي شاديه
 بههار هاته وه هاڙهي شهتاوان
 قيڙهي ڦاڙه پڙهش له سهر ته پوڻان
 هوڙهي بالي مهل له نيوي داران
 هوڙهي بالي باز له سهر دياران
 فيقه ي گاواني و قيڙهي ڦاڙه پڙهش
 جيڪه و جروڪه و سروهي پاساري
 بههار هاته وه بو سهر ي سهر يوان
 بههار هاته وه وادهي گولانه
 بههار هاته وه شڪوڙهي گولان
 چهند پرشوره وادهي بههاران
 چنده پرشوره سهر وڙه و ميرگه زار
 قافله ي گولان مه دران وه ته مڪين
 هه و دل گول سووسه ن پيش نامه نڪي گول
 دوو دم ياسه مه ن سهر مه دو نه خاڪ
 گولي و دهنه وشه شه فاي دهر دان بي
 به پڙهزا و چنور له درزي بهردان
 بهديد و بازديد به خه لاته وه
 دهنڪي سازو دهول بهزم و هه رايه
 ڪات پيروڙبايي هم نازاڊيه
 گمه و دهنڪ قومري له درزي ڪاوان
 جوڳ جوڳ و پوڻ پوڻ له سهر سه هوڻان
 گرمه ي هه وري تال لي شاوي باران
 قاسپه ي خاسه ڪه و له سهر نساوان
 ڪيڙ و ڪوپي لاو گشت نه ڪا سهر خوهش
 موڙدهي هات وچوي نامه ي دلداري
 خال خالي بهفران له لوتڪه ي ڪيوان
 ڪاتي دهر خستن رازي دلانه
 خه مان لا دهنه ن له پهردهي دلان
 قاسپه ي خاسه ڪه و له سهر نساوان
 وهڪ قافله ي عهجه م ته واو گه وهه ربار
 رهنڱاوپهنگ ڪه ردهن ساراو سهر زمين
 بو ي عهتري دهر وات بو قولايي دل
 سي گول سي نيم گول سي وهرهق، سي چاڪ
 شه فابه خش حال دهر دهنه ندان بي
 هه لاله له چوم ويل و سهر گهر دان

وہ نہوشہ و سوسہن عہ بیر دہ بیژن
جوقہی مرواریش دان لہ فہرق سہر
سپای گولالان بکەر باخہ بہر
شلپ وکوی بورچین^۱ لہ نیوی حہوزان
بایہ قوش داعی کوتر نامہ بہر
ہہلو کوپخایہ و پہ پو کار ریخہر
قواقوی قومری بہ وینہی ری بہر
زپہی بازنہی نہوتول عہزیزان
بوئی سمل و میخک کچی سہروین لار
قاقای کچ ہہر و ہک قاسپہی خاصہ کہو
لہ ژیر زیو و زیو لہ رہی لیموی تہر
زرمہی ہہلپہرکی^۲ مہیل دار و بی مہیل
سہدای ساز و دہول ہہرتا خورئاوا
ہاتن بہ ہارہو سہیر و سہفایہ
کہوتنہ ہہلپہرکی^۲ سہیرہو قہناری
فیسقہ قابچی دہر بووکی بہ ہارہ
شاباز و شاہین ہم بادہ ہینن
بو ہاتن بہ ہار یہ کسہر نامادہن
ساقی بیرانہ تو شہراب و مہی
مہی نوش بنوشہ خوش بی نہ حوالہ

لالہ و ہہلالہ نہسرین دہ بیژن
گولالہ سوورہ پوشای دہشت و دہر
وات بہ سیسہ گول مرواری لہ سہر
ہاژہی شہتاوان قلمہی قہلوہزان
قازہرہش قاسد شہمال^۱ موژدہدہر
کہوان حہوت رہنگ لیباس دول بہر
بولبول غہزہلخوان بو عیش دول بہر
دہنگی ساز و دہول ہم چہلہ پیزان
فرہی فہقیانہی کوپی ہہرزہکار
دہنگی چوپی کیش چوپیہ کہت بہ نہو
لہ سہر سینہی کچ شہوقی زیو و زہر
دہنگی گورانی ناخ لہیل و برالہیل
دہنگی شاباش گپر بلین مالئاوا
نہم گشت شادی و بہزم و ہہرایہ
جیازی ہاورد بووکی بہ ہاری
جوہرہ کلانونہ^۲ کلای لارہ
قازو قولہنگان مہجلیس نشینن
ہہریہک بہ جوڑی سہرمہست بادہن
نہیچی! سالیدہ تو بہ نہوای نہی
شمشالژہن سادہی دہنگ شمشالت

۱ - بورچین: سونہ (اردک).

۲ - جوہرہ کلانونہ بہ قہد مہلرچکک کہ بہ ناو شوان حہلہ نینہ مہشہورہ.

له به زمی بووکی به هاری لی ده
 بلی له نه زمی سه رمه سستی و باده
 به لام به ناههنگ کزه ی که بابت
 که باب بیرانه بو مه زه ی شهراب
 مه سستی ناهینی که باب بی شهراب
 بروره و سه ر باس هاتنی به هار
 که م بکه تاریف شهرابی شهرهنگ
 به هار هیناویه باده ی سه درهنگی
 هاوکاری یهک بن به زیره کانه
 کاکه نه ویه باده ی سه ربه سستی
 یهکیه تی و زانین خو ت ناماده که
 ناگات به نامانج بی نایین هیچ کهس
 هر سی نه ونه ناینه ی ژینت
 که سی نه ر که سه قسه یکی به سه

سو پناچی داده ی بزمار ی لی ده
 دایره چی ده ی خو ت که ناماده
 ره بابچی سا ده ی لی ده ره بابت
 ساقی سا تویش گوی ده به ره باب
 هیچ مه زه ی نیه شهراب بی که پاک
 نوو سه ر دریژه مه ده به گو فتار
 که م بلی بیژن گورانی و ناههنگ
 تو له گهل به هار بکه هاودهنگی
 هاودهنگی یهک بن به دل پاکانه
 ده سستی یهک بگرن نیوه دوو ده سستی
 نیتر که م تاریف مه سستی و باده که
 به لام نائینت و هر نه ده ی له دهس
 یهکیه تی و زانین ده ستووی دینت
 نوو سه ر تو بلی به قه له م به سه

جیازی بووکی به هاری

سارا و سه رزمین ته واوی پوشا
 هه ریهک پهری ویش خیمه و خه رگایی
 هه دیه ی به هاری گشت ناوردشان
 یه کی په ی خزمهت پول نه ونه مانان

سو پای گولالان له شکر یان کی شا
 دهسته دهسته بون هه ریهک له لایی
 خهیمه ی جو راو جو ر به رپا کردشان
 هه ریهک به ته وری ویشان مه ن مانان

یه کی په ی خزمهت لاوی رهنگه ئال
 یه کی په ی خزمهت چکول مندالان
 یه کی بو خزمهت دی نشینه کان
 باخه بهر کردیان هر به نه و دستوور
 گشت ناماده بین گولان جوراوجور
 بو ی شنه ی نه سیم نم نمی باران
 نه عرته و گرمه و شنوی بای شه مال
 هاژه ی شه تاوان له نیو چه م و دول
 بزن قاله قال میگل باره بار
 هه موی نیشانه ی هاتنی به هاره
 نه م شیعره به نیو بووکی به هاری
 کوردان به شیعر ئه لاین هوئراوه
 من قسه ییک ده لیم بو یادگاری
 تو بیر بکهره و بو به هار و گول
 وهک گولی به هار دهم پیکه نین به
 ناینه ش بکه سهرمه شقی بو خوئ
 گهر به روتورشی ته ماشاکه ی خوئ
 نه رچی نه و وینه، رووخساری خوئه
 بوچ وه به دخولقی خوئ خراب نه که ی
 به دی بو خوئ و دایک و باب نه که ی

یه کی په ی خزمهت پیری کونه سال
 یه کی په ی خزمهت شای سو سهن خالان
 یه کی تر بو لای ناغه و شاریه کان
 سو پای گول وینه ی سو پای سهلم و توور
 ریک و پیک هر وهک که وکه به ی تهیمور
 گریان و شیوه ن به فیری نسا ران
 بهرق و چه خماخه و نرکه ی هه وری تال
 شوان و گاوان گشت که په ک ' وه کول
 تهق و پوق تگر له سهر هاره هار
 موژده ی به کیه تی و زانین و کاره
 بووکی نه وروزی ناو کورده واری
 به ئهلف، بی، تی نه و داچنراوه
 هیچ کاتی مه که ن قهت دل ئازاری
 قسه ی ژارئاوی مه خه بو نیو دل
 بو گهل و بو خوئ ناینه ی ژین به
 یادئاوه ر حق و ناحه قی بو خوئ
 له و روه تورشه تو حاشا که ی خوئ
 به لام روتورشی کرداری خوئه
 دلی دل پاکان وهک که باب نه که ی
 خوئ رسواو به دنام لای نه حباب نه که ی

جا به پیگه نین دهر دت دہوا کہ
کاتی گول له خاک سہردینیتہ دہر
بهینیک به تاسہی ژیان و ژینہ
تہلین دی نشین بی عہقل و مایہ
کاکي کورد سلام خواتان لی رازی
یاخوا بهہاری ہموو شادی بی
یاخوا گولہکان دایم دیار بن
یاخوا گولہکان دایم وەک گول بن
یاخودا جہژنی ہموو موبارەک
لہمہ زیاتر ئیدی نازانم
جگہ شادی گەل نیہن نیازم
گشت لہ بو یەکتر دایم یەکدەنگ بین

روتورش، قسہ تال، گشتی رسوا کہ
یان لہ چلی دار یا شاخ و کەمەر
لہ بو ئہو ژینہ دہم پیگہ نینہ
بہ لام شاریہکان زوریان ناغایہ
بو شیعری ویژیاو ببن بہ قازی
گشت لہ شادی و زہوق، ہم نازادی بی
بو یادگاری سہوقاتی یار بن
یاخوا ہموو کەس شادی لہ دل بن
بہحق دوو سورہی «طہ» و «تبارک»
خووشی بو گەل و ہم نیشتمانم
سەرکەوتن ہموو لہ خوا ئہخوازم
کولنہدەر بژین هاودەنگی یەک بین

نہورووزانہ

دایہ گیان وا بہہارہ
کاتی گول و گولزارہ
لہ لاپال و خوہر گرہ
ییا پز و لانسارہ

دایہ گیان وا بہہارہ
سہیری گول و گولزارہ
بیپرا نہورووزانہ کەم

گولّه سووسه ن له چیمه ن له نجه و لاری خو ش دیمه ن

ته پو لکه ی داوه دیمه ن فر ئه دات به نشیمه ن

دایه گیان وا به هاره

سه یری گول و گولزاره

بی را نه و روزانه که م

گولی مرواری له سه ر سه ری له خاک هی نا ده ر

سارایان گشت گرته به ر هر وه ک سو پای نه سکه نده ر

دایه گیان وا به هاره

سه یری گول و گولزاره

بی را نه و روزانه که م

گول دایپوشی ته واو ئه رز گولّه نه سپه ک بالابه رز

لاله و هه لاله و نیرگز گول ره یحانه ی هه زار ته رز

دایه گیان وا به هاره

سه یری گول و گولزاره

بی را نه و روزانه که م

دایه گیان وا نه و روزه به فری زستان ئالووزه

نه ی مانه و فیز و پووزه رومه ت رمش وه ک خه لووزه

دایه گیان وا به هاره

سه یری گول و گولزاره

بی را نه و روزانه که م

نه مافيز و دهماري ناو له ژيري بوجاري
له ترس ههوري به هاري ته واو دهردي بو کاري

دایه گیان وا به هاره
سه يري گول و گولزاره
بيړا نه وروزانه کهم

لي شيواوه خوشحالي که و ته ناو ژيني تالي
نه ماوه هيږزي بالي جيگا بو گول بي خالي

دایه گیان وا به هاره
سه يري گول و گولزاره
بيړا نه وروزانه کهم

گولي و نه وشه و شه و بون واسيسه گول و بهي بون.
گولي ياسه مهن و ياس ته واو پر له عهتر و بون

دایه گیان وا به هاره
سه يري گول و گولزاره
بيړا نه وروزانه کهم

گول شه قايق و زه مهق له يهک دمکه ن دمقاو دمق
مه گهر داوهری بيکات داوهری حهق و ناحهق

دایه گیان وا به هاره
سه يري گول و گولزاره
بيړا نه وروزانه کهم

گولي مهرمي و داري سيو بزه يان كهوته سهر ليو
ته و او داري باخه كان دايان به سهر دا چارشيو

دایه گيان وابه هاره
سه يري گول و گولزاره
بيا نه و روزانه كهه

چارشيو يان سپي و نه رمه هه واش نه سارد، نه هر مه
بوچی کيشايان چارشيو؟ يان شيوه ي حه ياو شهر مه

دایه گيان وابه هاره
سه يري گول و گولزاره
بيا نه و روزانه كهه

گولي سپي و زهر د و سوور بر كه بر كه خوار و ژوور
وهك سهر بازی سهر سنوور وينه ي سوپاي سه لم و توور

دایه گيان وابه هاره
سه يري گول و گولزاره
بيا نه و روزانه كهه

دایه گيان وابه هاره نهه گشت، گوله دياره
سونعي پهره ردگار سه وقاتي دي و شماره

دایه گيان وابه هاره
سه يري گول و گولزاره
بيا نه و روزانه كهه

زۆرتەر بو گه‌لی کوردم له گه‌وره تاکو وردم
ئازاو و به دهس و بر دم بو خوشحالی گشت مه‌ردم

دایه گیان وابه‌هاره
سه‌یری گول و گولزاره
بی‌رانه‌و روزانه‌که‌م

بو لاوی کوردستان

کوردهستانم ره‌نگینه	به‌هار یا خو‌هاوینه
کی‌و و چیا‌ی زی‌رینه	ده‌وای ده‌رد و برینه
کوردهستانم پر گول‌ه	ئارامی جه‌رگ و دل‌ه
کی‌وی هه‌له‌ت و زه‌رده	جی‌گه‌ی هه‌راو نه‌به‌رده
هه‌وار کو‌ن دلیرانه	جی‌گه‌ی بی‌چوه شیرانه
جی‌گه‌ی لاوی نه‌به‌زه	لاوی کوردی ره‌گه‌زه
لاوی ئازاو به‌دینه	رو‌له‌ی «صلاح‌الدین»ه
لاوی ئازاو به‌گو‌ره	جه‌رگی دوژمن هه‌لد‌ره
وه‌ک په‌له‌نگی شاخانه	نه‌واده‌ی هه‌لو‌خانه
سه‌نگه‌ر نه‌و بن به‌ردانه	وه‌ک ئاسکی سه‌ر هه‌ردانه
خاوه‌ن زات و هه‌لمه‌ته	جه‌رگی دوژمنی له‌ت له‌ته
بالا‌به‌رز و شیرینه	کو‌ر بارامه‌چی‌وینه
رو‌له‌ی نی‌وی سه‌نگه‌ره	کو‌ر کاوه‌ی ئاسه‌نگه‌ره
رو‌له‌ی روژی خه‌باته	هو‌ی سه‌رکه‌وتن ولاته

لاوی «ژ—۳» به دهسه	به رانبهر به سه د که سه
روڼه ی دوژمن فرینه	دل پر هیواو به تینه
کوردستانم به هه شته	هه رکوی نه روانی ده شته
دایم باران و وه شته	جیغه ی سه یران و گه شته
روڼه نازایه تی تو	نه چیتنه روپه پر میژو
میژو نووسان دهینوسن	به ناوی زیږ دهینوسن
له بو خه بات کاری کورد	نازایه و به دهست و برد
قەت مەردانە ئەنوینن	تا حەققى خو ئەستینن
ماسولکه ی ^۱ وهک پولا یه	ئالا هه لگر ئالایه
ماندو نابن له خه بات	هه رتا سه رکه وتن ولات
«مهینه تی» توښ دلخوښ به	به و هیوا ^۲ رومه ت گهش به

کورتە سەرھات

براكان سەرھاتی سالی هه فتاوه هشت	وشكه سالیك بو بی باران و وهشت
نیوه ی گیای کیو وا هه ل پروزیا	گه نمی چه که زیخ گشتی پروزیا
به لام «با» سی بو، وا بونه چوار	هه ریه ک به جوړی دهیان کرد هاوار
تاوی بای زه لان تاوی بای شه مال	ئه یاندا یه کدا وهک رو سه می زال
بای شورت و ده بورو سه باو بزن کوژ	له نیو خو یاندا نه بوه په پ و قژ
چاویان بری بو له گه وره ی ناوه ند	وهک رز هه لپه رکی کاتی زه ماوه ند

۱ - مامیچه.

۲ - به هیوا ی سه رکه وتنی ولات.

هه ریه ک به نه زمی چوپی نه کیشا
 ئاو کانیه کانیا تهاو هه لمژی
 فه لای بیچاره چ بکا و چون بژی
 شهست و دوی به هار سه رما زوری گرد
 نه وهش دهردیکتر بو چینی هه ژار
 بیست و دوی هاوین ته رزه ییک باری
 له چهن شوین لافاو زهره زوری دا
 لافاوی هه لسان له کیوو له هه رد
 خه لک گشت به هاوار درشت و وردی
 چهن په له گهنم و جوئی رامالی
 به ردی تل نه دا وینه ی لاشه ی گا
 نه فرین خه لک بو له دهس گرانی
 ده لین نییه تی گه وره ی ولاته
 ریبه ری ولات نه گه ر عادل بیت
 ریبه ر عادل بیت مروف خوشحاله
 ریبه ری عادل هه ر پایه داره
 نه گه ر زالم بی هه ر سه رنگون بی
 چه رخی ژیا نی موره ی شله و بی
 چه رخی ژیا نی موره ی بیت هه ر
 کورته باسیک بو سالی هه فتاوه هشت

دیار بو هه رکام بو خوئی نه کیشا
 له ولایشه و شیره ی گهنم «سون» مژی
 ده بی ناچاره بکات خو کوژی
 سه مه ر زور دارو باخی له بهین برد
 ده ردیک تریشیان وابو به سه ربار
 له هه ر لادولیک لافاو بو جاری
 گهنم و گیای دا به سه ری یه کدا
 حه سیل و مه زرای پره و کرد له به رد
 حه فتا سه ر حه یوان زاخه ' ئاو بردی
 چالی بو به رزی و به رزی بوه چالی
 داری هه ل نه گرت چه شنی پوش کا
 بو بی سامانی و هه م مال ویرانی
 سه روک عادل بیت بو گه ل خه لات ه
 خه لک خوشحال، ولات پردار و گول بیت
 دوعای خیریا ن لای زات بی زه وال ه
 جیگای په سه ندی خودای غه ففاره
 خوئی و نه ولادی ئاواره ی تون بی
 گولوله ی شادی له کهل تله و بی
 به و کرده ی خو یه و بدات سه ره نه ر
 «مهینه تی» نوسای له نیو مه زرا و دهشت

تیکو شان

له سه ره ژيانی سه ختم	تاقی کردنه وهی به ختم
نهم دی ساتیکی شادی	هه لس و کهوت نامورادی
تالی و سویریم زور بو	خویشی له لای من دور بو
چه نده جار کونه جهرگ بوم	ئاواته خوازی مهرگ بوم
وهک داری بی گه لاو بهرگ	ئاواته خواز له بو مهرگ
هه نجه له نه هات بو ده ورم	بریا تاقهت و سه ورم
هر به و ئاه و ناله وه	ئا بهم ژینه تاله وه
ژیام به لام وهک مردو	نی وهی هیوام بابردو
نی وهی هیوام لا ماوه	هومی دم چینیی لاوه
تیکرپا یه کتر بدوینن	مومی ک دابگر سسینن
ری روونناکی بیینن	ئا زادی به دهس بیینن
کو سپی وال سه ره ریمان	یا هه لقهی داو له پیمان
بیچرین هه لی که نین	ژینی چاک به دهس بیینن
به دلی چاک بیبینن	به خوینی پاک بیسینن
نوسراوه له «مهینه تی»	خه مخور برسی و پی په تی

سویندی پاکی

قسه له گه ل کوتر کرد	بو گه لی ده ره ده ره کرد
----------------------	--------------------------

کووتر بی‌ره و من و تو
 تو زامدار و من نه‌خوش
 به زانین و بی‌ری ژیر
 ناخوشی و زام و بیرین
 کووتر ووتی و نابیت
 تا کو همو یه‌ک نه‌گرین
 سویندی بو یه‌کتر نه‌خوین
 جه‌م بین گشت پیر و لاومان
 حازر بین بو په‌یمان
 شتی‌تر پیویست نیه
 به‌خوین دل، فرمی‌سکی چاو
 چاوو دل جوشی هانی
 خوینی شه‌هید، پیر و لاو
 لافاو ده‌گری‌ت چه‌م و دول
 لافاو که‌ه و زور بگری‌ت
 دهردی دوزمن نه‌دویننی
 لافاو و ده‌لوش‌نینی
 له‌قلمه‌و هوشه‌ی لافاو
 کوشکی دوزمن تیک نه‌دات
 کاتی دوزمنمان نه‌ما
 سه‌ما که‌ین بو یه‌کیه‌تی
 نیتر نه‌م لاو نه‌ولا نه‌که‌ین

تو منت خوش بی‌منیش تو
 هه‌ردو به‌ه دو ووتی خوش
 با پیکه‌و بکه‌ین ته‌دبیر
 ده‌وا که‌ین هی یه‌کترین
 نه‌گر برپوات به‌ه من بیت
 تیکرا ده‌ستی یه‌ک نه‌گرین
 قه‌ت پشتی یه‌ک به‌رنه‌ده‌ین
 کزو پوت و داماو‌مان
 له‌سه‌ر سویند بیت په‌یمانمان
 هه‌ر نه‌مه‌مان کافی‌ه
 پیکه‌وه بنین لافاو
 به‌ردیش ده‌که‌ن به‌کانی
 هی‌زیک نه‌ده‌ن به‌ه لافاو
 دوزمن نه‌نی‌ته‌ه سه‌ر کول
 قه‌لای دوزمن هه‌ل نه‌گری‌ت
 سه‌ری لی‌ی نه‌شی‌ویننی
 دوزمن هه‌ل نه‌لوش‌نینی
 قه‌لای دوزمن نه‌ماله‌ناو
 به‌رنامه‌یشی لیک نه‌دات
 نه‌وسا ده‌س که‌ین به‌سه‌ما
 روت و برسی و پی‌په‌تی
 به‌فیت دوزمن سه‌ما نه‌که‌ین

نئیر له شوین یه کتر نه گه پین	به ساز دوژمن هه ل نه په پین
نه وساهه مو دل شادین	ده بی بلین نازادین
کوتر بی ره و من و تو	با دانیشین دو به دو
هر دو نه گه یین به ئاوات	ئاوات سه رکه وتن ولات

یادی کون

له گه کچیک حه زمان له یه کتر ده کرد، چون خوا مه یلی له سه ر نه بو ته و میردی کرد و
 منیش ژنم هینا. پاش ماوه بیک هاته وه بو مالی باوکی و منیش له و کاتا نه وت رزا بو به
 سه ری شان و ملما و کردبوی به زام، زامه کهم کرد به بیانو چوم بو مالی باوکی و گوتم
 هاتوم بو موّم، بیکه م به موّم و پوّن بی خه مه سه ری زامه کهم، پاش ته وه هاتمه وه بو مال و
 نه چهند شیعرا نه م به و هوه وه دانا.

هاتم بو خزمهت کونه دوسه کهم	دوستی باوه فا به ناموسه کهم
چراغ و شه مع و هم فانوسه کهم	عه ساو که شکول و هم که لپوسه کهم

نه هاتم بو موّم پهری زامه کهم

هاتم بو خزمهت یاری وه رینم	گه ردهن مینا رنگ هم بلورینم
زولف کرژ و لول و خاو و چین چینم	وهک ئاهوی ته تار خوتهن و چینم

نه هاتم بو موّم پهری زامه کهم

هاتم بو خزمهت نه ونمامه کهم	بالا وهک عه رعه ر خوش خه رامه کهم
په عه قل و هوش و خاون فامه کهم	نادره ی ده وران له نه ییامه کهم

نه هاتم بو موّم پهری زامه کهم

ہاتم بو خرمہت بالآ بہرزہکم وینہی رہیحانہی ہزار تہرزہکم
 دہوای ئیش و زام یاوو لہرزہکم وہک گول سنہو بہر دایم سہوزہکم
 نہہاتم بو موّم پہری زامہکم

ہاتم بو خرمہت زولف دیّزہکم زولف کرژ و لول عہترنامیزہکم
 وہک بانوی حہرہم شاپہرویزہکم یاخو ہہسارہی سہحہرخیزہکم
 نہہاتم بو موّم پہری زامہکم

ہاتم بو خرمہت کوّنہ یارہکم ئەگریجہی چین چین سہروین لارہکم
 مہتاع رہنگاورہنگ شارہو شارہکم وہک قافلہی عہجہم گہوہہربارہکم
 نہہاتم بو موّم پہری زامہکم

ہاتم ببینم ئەم شیوہو رہنگہ ئەمہ بہینیکہ دلہکم زور تہنگہ
 دونیا لہ دیدہم وہک شہوہزہنگہ دل وہک گوّمیکی مہنگ و بی دہنگہ
 نہہاتم بو موّم پہری زامہکم

ہاتم بتبینم من بہ دلشادی بہ شادی بیکہین گہردہن ئازادی
 من زور پیم خوّشہ لہپاش ئازادی گہر بجمہ نیو قہور بہ نامورادی
 نہہاتم بو موّم پہری زامہکم

بہو شہرتہ بیتہ سہری مہزارم بوّم بگریّت بلی کوّنہ دلدارم
 بہ فرمیسک تہرکہی خوّلّی مہزارم بلییت ئاو ئەدہم گول و گولزارم
 ئەوسا ئەسہرویت لاشہی زامارم

هه‌ژاری هه‌ژار

هه‌ژار هه‌ژاره بوچی هه‌ژاره
 هه‌ژار شتومەک ئەم دونیا نیه
 هه‌ژار بیر و ویر سەرکه‌وتنی هه‌س
 هه‌ژار ئامانجی سەرکه‌وتن گه‌له
 هه‌ژار ئامانجی زانین لاوانه
 هه‌ژار ئامانجی یه‌کیه‌تی ئیمه‌س
 هه‌ژار ئەیه‌وی له‌ ده‌وری یه‌ک بین
 هه‌ژار ئامانجی ری نیشان‌دانه
 نه‌خشه‌ی بکیشین به‌ نیو هاوکاری
 سه‌ره‌تا زانین ئامانجی گه‌له
 یه‌ک له‌بو‌یه‌کتر بلین هاوکاره
 «مه‌ینه‌تی» له‌بو‌ سەرکه‌وتن گه‌لی

بو‌ پاشکه‌وتن کورد هه‌ژار هه‌ژاره
 له‌بو‌ که‌م‌بو‌نی زانین هه‌ژاره
 بو‌ پاشکه‌وتن کورد هه‌ژار هه‌ژاره
 بو‌ جیماوی هوز هه‌ژار هه‌ژاره
 بو‌ نه‌زانین لاو هه‌ژار هه‌ژاره
 بو‌ لیک جیابون هه‌ژار هه‌ژاره
 بو‌ ده‌ربه‌ده‌ری هه‌ژار هه‌ژاره
 بو‌ گوم‌بون ریمان هه‌ژار هه‌ژاره
 با ئیتر نه‌لین هه‌ژار هه‌ژاره
 له‌ شوینی زانین برۆین به‌ په‌له
 نه‌ک ویل و وه‌یلان له‌ شوینی پاره
 به‌ شه‌و و به‌ روژ ده‌م به‌ هاواره

۱۳۶۴/۱۰/۳۰

بیره‌وه‌ریک بو‌ کیوی ئالانی سه‌رده‌شت

سه‌رمایه‌ی ژینی کوردستانه‌که‌م
 کیوی به‌ ناوبانگ کوردستانه‌که‌م
 به‌ چه‌شنی میسک و کافور ده‌دره‌ووشی

سه‌لاوت ده‌که‌م کیوه‌ جوانه‌که‌م
 کیوه‌که‌ی ئالان کیوه‌ جوانه‌که‌م
 زستانان سیپال^۱ سپی ده‌پووشی

سهر قوچکه کانت بهین بهین خال خاله
 یاخوا هر بژیت کیوه جوانه کهم
 راخه کهت جیگای سهیرانی ناسکه
 رنوی^۱ بهر بهردت میعماری کراو
 سلاوت ده کهم کیوه جوانه کهم
 له کاتی بههار بهفری خال خالت
 باز بزنه کیفی لهم ههر د بوئه و ههر د
 شاخ پهزه کیوی بهروک^۲ دیاریت
 پاشنه ی شابال هه لووی سهر شاخت
 یاخوا هر بژیت کیوه جوانه کهم
 سلاو له لوتکه ی شاخه بهرزه کهت
 هوئی فیئکی دل، یان سومای چاوه
 گولی پشکه وتوی دارو باخه کهت
 شنه ی سهر پوپه ی باخ و داره کهت
 یاخوا هر بژیت کیوه جوانه کهم
 دار و باخه کهت شهوق نه دهنه دل^۱
 گولی سوپسه نو و ونه وشه ی خوش بوت
 گوله سور جوقه ی مرواری له سهر
 چه موی نه مانه شهوق نه دهنه دل^۲
 سلاوت ده کهم کیوه جوانه کهم

به سهری شاننا بوون ناواله
 سهرمایه ی ژینی کوردستانه کهم
 له گهشت و گیلای و له باسکه و باسکه
 به چه شنی بهردی چه جاری کراو
 هومیډ و هیوای کوردستانه کهم
 گول چهوت رهنک به ناز پالدان وه پالت
 خو راگردنیان له شاخ و له زهر د
 یاکو هوژمی بال بازی شکاریت
 خو داشاردن کهو له داوین راخت
 سهرمایه ی ژینی کوردستانه کهم
 بهردی ساف و رز هزار تهرزه کهت
 داوینه و شالکات هه تا کلاوه
 چوزه ی بهرزه ی داوین راخه کهت
 قه قبه ی خاسه کهو لانساره کهت
 سهرمایه ی ژینی کوردستانه کهم
 وابوه به هوئی خویندنی بولبول^۱
 عهتری ریخانه ی شه ونمی شه و بوت
 یا گول سنه و بهر پای شاخ و که مهر
 هه لهرین مه لان لهم چل بوئه و چل^۲
 هوئی خوشی کوردی موکور یانه کهم

۱ - کلیله ی به نر.

۲ - سینه.

من له كوردستان ئارده لانه وه
 ياني سنده دژ شاري كوردستان
 نه گهر بپرسی بو كيؤ ناويه
 چوارده وري شار، زور شوين دياره
 وه زعي شار سنده و كيؤ ناويه
 سلاوت ده كه م كيؤ جوانه كه م
 لاي يه زدان دوعا ده كه م بو مانت
 راسپيريك دهنيرم بو لات
 راسپيريكه كه م نه دم به مه لان
 نه لين بای زه لان كورته مه نزاله
 راسپيريكه كه م له پاش نه مانه
 سه ته هزار نامان له مه و به ولاوه
 نامانه تي تو و كيؤ ناويه
 زور له كيؤه كان كريان به سهن گهر
 به ش به حالي خوم جهر كم زوخاله
 نامانه تي تو و ته واو كيؤه كان
 راسپيريكتر نه دم به شه مال
 كيؤ به ناوبانك زور ناوي ده بري
 كيؤ سه ركوتين يان پاله كه و ره
 كيؤ حاجي تاوه و كيؤ سه رسه را
 كيؤ پشكه له و هم باوه كورته ك

وه چاو فرميسكين دل نالانه وه
 هه واره كونه ي تايفه ي داستان
 داوينه و شالگاي بو به سهن گهر
 گشتي مه ته پيز بو شه، ته ياره
 بو مني نه زان نايته ده فته
 باوه فا و دلسوز كوردستانه كه م
 تالي نه ويني تو له زيانن
 نيتر له پاشان تو هه ر خوت و خوات
 ياكو بای شه مال، نايدم به زه لان
 نه و له بای شه مال داخي له دله
 نامانه تي تو و ئارباباي بانه
 نامانه تي تو و كيؤ چلچاوه
 چاك لي ده زاني بوچ كريا سهن گهر
 نازانم بو كيؤ «الله اكبر»
 له بيرت نه چي قولي قه زاله
 دل به خه مه كان بار له ليؤه كان
 له بيرت نه چيت كيؤ هه نكه زال
 مه شه و ره نه و به سولتان شيشه پري
 دايم نه ويندار باران و هه و ره
 به كترتان خوشويت هه ر و كو برا
 وه كو سي برا پي سيلاح و چه ك

کیو کانی‌خول‌او بارزین و قه‌ندیل
 نامه بنیره له‌گه‌ل قسه‌ی خوش
 کیو باقر له‌گه‌ل حاجی برام
 کیو ته‌کله له‌گه‌ل کیوه‌که‌ی یارشان
 ئیتر دوزمنیش پی‌تان ناویری
 کیوی سورمه‌تان کیوی وه‌نه‌وشه
 جیگای سه‌یرانه ئه‌و شاخ و زهرده
 کیوی شیخ مارف پشت‌سهر باینچو
 موبه‌تت بی‌ت بو شه‌یدای نازدار
 کیو سولتان دایی واه‌بان له‌یلاخ
 له‌بیرت نه‌چی‌ت قه‌ژه‌و کونه‌قاژ
 کیوی پیر روسه‌م له‌گه‌ل زی‌ئاوا
 قه‌له‌م گوتی پی‌م لی‌را بینوسه
 باشوری ئه‌وان کیوی شیخ شهره‌ف
 باشور شیخ شهره‌ف واکانی‌شایه
 نامانه‌تی تو و کیوی چنگ نه‌لماس
 خه‌به‌ر بپرسن له‌حال یه‌کترین
 قاسید نامه‌تان هه‌لو‌ی سه‌ریال بی
 کیوی بیستون له‌لای کرماشان
 هه‌لکین‌راوه‌کان کیوی بیستون
 ژنرال «روالنین» دوزیوه‌ته‌وه
 نه‌و وینانه‌وا، له‌به‌رده‌کانن

ناموشوتان بی‌ت ده‌خیل سه‌ت ده‌خیل
 باکه‌ی دلخو‌ش بی‌ت ده‌خیل سه‌ت ده‌خیل
 به‌برایه‌تی و په‌یوه‌ندی قایم
 به‌خوا زور جوانن هه‌ردو شان له‌شان
 سام ئیوه ریشه‌ی دوزمن ده‌رتیری
 ئاو و هه‌وایان وه‌ک به‌هه‌شت خو‌شه
 گو‌لی ئه‌وانیش ده‌وای چهن ده‌رده
 له‌گه‌ل ئه‌ویشا بت‌بی‌ت هات‌وچو
 یان کیوی شاهو ته‌پکه و قوچکه‌دار
 پرگول و گیاو به‌رزو خوش‌ده‌ماخ
 جی‌ی سه‌یرو سه‌فاس مه‌ل له‌قیژوواژ
 ئه‌م‌دیو و ئه‌ودیو به‌ریان بلاوه
 ئه‌م‌دیو کوردستان ئه‌ودیو گه‌روسه
 هه‌رسی له‌شان یه‌ک وه‌ستاون به‌سه‌ف
 شانشین بو‌ه و جی‌ی ته‌ماشایه
 دوستیکی چاکه‌و باوه‌فایه‌و خاس
 ناگاداری بو ناخو‌شی و برین
 به‌ینابه‌ینی‌کیش با‌بای شه‌مال بی
 زور خاوه‌ن ناوه‌له‌لای کون‌ناسان
 له‌لای زاناکان کون‌ناسانی کون
 که‌می‌کیش له‌ئه‌و کو‌لیوه‌ته‌وه
 هه‌مویان شا‌بون له‌کورد‌م‌کانن

خه‌تای خوّم نه‌بو قه‌له‌می ده‌ستم
 هاوکاری یه‌ک بن له‌ گه‌ل هه‌وازو
 یاخو کێوه‌که‌ی ته‌ورێزه‌ خاتون
 مزگه‌وت و میرزا زور زور به‌ ناوه
 سلاوتان ده‌که‌م کێوه‌ جوانه‌کان
 که‌وتمه‌ نیو بیری قودره‌تی باری
 هات و چوی مروف وەک په‌له‌ هه‌وره
 به‌ ده‌ستی له‌رزوک به‌ دلی نالان
 ئامانه‌تی من بو کێوه‌کانه
 ئامانه‌ته‌که‌م ئاخو به‌جی بی
 ئامانه‌ته‌که‌م ئه‌مانه‌ی خوارن
 ئیوه‌ بن و خواتان له‌ یه‌ک رق مه‌که‌ن
 ئیوه‌ بن و خواتان له‌ یه‌ک زیز مه‌بن
 ئیوه‌ بن و خواتان له‌ یه‌ک قین مه‌که‌ن
 ئیوه‌ په‌ناگای ئیل کوردانن
 له‌بو چی ده‌که‌م من ئاه و ناله
 نامه‌به‌ر ئیوه‌ هه‌لوی سه‌ر یاله
 نیت‌ر به‌ دوعا کێوانی ناودار
 تاريفتان بو من ناییت‌ه‌ ده‌فته‌ر
 تاريفی ئیوه‌ کێوانی ناودار
 ده‌لین بو ناوتان هاتوه‌ نیشانه‌ی
 درود و سلاو له‌ هه‌زار هه‌زار

ئاوا درێژه‌ی دا به‌ مه‌به‌ستم
 خاوه‌ن میژوه‌ و هه‌م هاوته‌رازو
 له‌ گه‌ل هه‌وازو ئه‌وینداری تون
 خاوه‌ن میژوه‌ هه‌م خاوه‌ن ناوه
 په‌ناگای خه‌لکی کوردستانه‌کان
 وا که‌وته‌ بیرم کێوه‌ هیوانساری
 ئامانه‌تی تو له‌ تاقه‌ گه‌وره
 راسپێریه‌که‌م نارده‌و بو ئالان
 بو کێوه‌کانی گشت کوردوستانه
 یان وه‌ک وته‌ی شیت بی ری و جی بی
 ئه‌ر بی ری و جی یاخو له‌ بارن
 بی مه‌به‌ست وته‌ ده‌قاوده‌ق مه‌که‌ن
 دوچار ناخو‌شین هه‌واو قیز نه‌بن
 خو‌تان گیروده‌ی نه‌زانین مه‌که‌ن
 ئیوه‌ سه‌رمایه‌ی خیل کوردانن
 وتووێژ ئیوه‌ش زمانی حاله
 به‌ینابه‌ینیکیش خو بای شه‌ماله
 پارێزگار تـان زات کردگار
 پارێزگار تـان، دانای دادگه‌ر
 ناتوانم بلیم یه‌کی له‌ هه‌زار
 «جَنّاتٌ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ»
 له‌ سه‌ر «محمّد» شای بوراق سه‌وار

روژي نوهه مي مانگي به فرانبار
سالي هه زاروسيصه ت شهست وشه ش
سالي شهست و شهش دل بو بي قه رار
من نه مه م نوسا به دلي ناخوش
هاوزامي جهرگي جهرگي دل سوتاو
نوسراوي حه سه ن «مهينه تي» نازناو

زستان له كورده واري

چون عاده ت كورده، ميوان نه وازي
ميوان له نيوان كوردان ئازيزه
له نيو تاريخا چون كورد سهر به رزه
زستان به خير بيت له م نه ييامه دا
له پيش نه پرواني نه و به نيگاي خوئي
نه و كاروباري خوئي نه نجام نه دا
له پيشان مهردم وا دل خوش دهكات
سه وقاتي زستان كرپوه و توفه
بروات وانه بيت گشت زستان وايه
سهرمايه ي، پهره ي دار و گيايه
ياخوا زستانمان دايم پر به وور بي
زستان ۵۷ وا هاته جولان
به ينا به ين زوري بالي نه نويني
ليرده دا مندا ل دهكهن شانازي
توپه له ي دهكهن پولی مندا لان
به لام كون سالان بر وايان نيه
به هاتن ميوان دهكهن شانازي
جي ئيحترامه و زور زور به پريزه
خير هاتن ميوان بو نه وان فهرزه
نه ويش وه زيفه ي خوئي نه نجام نه دا
له و دوا ريك نه خات دهم و ده زگاي خوئي
زوري دهس، نيشان خاس و عام نه دا
ليباسي سپي خوئي بهش بهش دهكات
بو مهل و ئينسان هه ر ئاخ و ئوفه
زستان بو مروف وه سه سهرمايه
بو كانيا وه كان خوه شي فه لايه
به لام بي ئازار، بي زلم و جه وور بي
پر بو له به فر سهر بان و كولان
كرمه ي باو هه وري تالي نه نويني
به توپه له شه پر ده يكه ن به بازي
له شوين يه ك ده پون كولان به كولان
به م شوينه نه وان هيوايان نيه

به ورده ورده نهو خوئی دامه رزان
 دی چی کهس نیه داوای حق بکا
 ریشه ی داکوتا هه روک سهره تان
 له شکر نارایی کریا جورا و جور
 دهسته یکی قهوی سوپای دین به تال
 دهسته یک مه نموور بون بو کله ی ناریز
 له شکری تر په ست و بی نامووس
 تیپی تر له بو کیوی ناویه ر
 تیپی تر له بو مله مرواری
 تیپی بو نه لوه ند شاری هه مه دان
 تیپی ره وان دن، تیپی مه ریوان
 تیپی کرماشان به سته ته مته راق
 تیپی بو سه قز، تیپی بو بانه
 تیپی بو سه رده شت، تیپی مه هاباد
 تیپی به ده وان بو کیو ده ماوه ند
 تیپی بو مه شه د، تیپی بو شیراز
 تیپی بو نه هوان، تیپی ئابادان
 دیسان تیپی تر به که وکه به ی خاس
 بازهم تیپی تر بو خوره م ئاباد
 سازمانی دا، به یاسای قانون
 پولیسی مه خفی هیئایه سه رکار
 بلاودی پی کرد به وینه ی دزان

به وشکه زوقمی هه ندیکی له رزان
 له به رانبه ریه و ده قاوده ق بکا
 بوه خاوه ن سنور ته واو دهره تان
 ری کو پیک وینه ی سپای سه لم و تور
 مه نموور کریا گن بو سه رته خت سالال
 بی باک و وه حشی وهک سوپای چه نگیز
 بو چوم گریاشان پیاله گاکه ی توس
 یانی سنده ز جیگه ی شیر نه ر
 ته علیم دریان بو مه رد م ئازاری
 تیپی بی ستوون بو شار کرماشان
 تیپی بو قه لا، تیپی بو کیوان
 تیپی هوجومیان برد پهری پاتاق
 تیپی مه راغه تیپی میانه
 ته واو سته مگر پر زولم و بی داد
 ئازادی خوازان بیریت ته ژیر به ند
 تیپی ئیسفه هان به سته عیز و ناز
 جیگه ی زانایان هم دلیر مه ردان
 حه رکه تیان کرد بو به نده رعه یاس
 به تاوو یه لغار به خوشی دلشاد
 قانونی دانا وهک شای نه رغه نون
 بو زولم و سته م دزه و ئاشکار
 له شار و لادی پایه ی دامه رزان

کہوتہ سہرہتای رازاندنہ وہی مال
 بای زہلان حازر دایم دیار بو
 بہ فرمانی نہو کلیلہی رازان
 ئاوردنش وہ بہر تہرز نہقاشی
 تہراز بہ ندیش کرد کلیلہی کاوان
 تافگہ و قہلوزان کردش بہ سہہول
 ئہلماس ریژش کرد تافگہ و قہلوزان
 پہلہوہر لہ تاو کریوہی زہلان
 ہہر کام لہ ہیلان چون ئہہاتہدہر
 مروف بی سیپال بالہندہ بی بال
 رہشہ بایشی کرد بہ ہاوکاری خوئی
 ئاوہردو^۱ تہواو ئازہل قری کرد
 وازیان نہہینا رہشہباو زہلان
 کنارہی چومان کردہن نوقرہریز
 لاجہوہردیش کرد لہق و پوی داران
 سہدبہندی کردہش کاو و مہغاران
 معماری کردہش نہ وک معماران
 لہپاش سہد کردن کاو و مہغاران
 سہرہتای نامہش وہی تہور بہیان کرد
 واتش سہرداران سوپای زہبہردہست
 گشت ناگادار بن من زور خوشحالم

بی ترس و بی خوف لہ زہربہی شہمال
 روتبہی نہو روتبہی و دزیر دہربار بو
 وینہی موہہ ندیس خاوەن تہرازان
 نہقش نہقاشان وک نہقاش باشی
 سہرپوش داود سہر چاوکہو سہراوان
 سہہول بہ ندیش کرد بہکسہر چوم و دول
 بی لانہ ماون پول سہرسہوزان
 رہق و وشکہو بون کہوتن لہ ہیلان
 کیژ و لولی ئہدا توئی پرخہتہر
 ژیانیان لہدہس زہلان بو بہتال
 باریک و پیک ویت کاروباری خوئی
 مروف لہ سہرما کز بو کری کرد
 قہلاچوی خستہ ئازہل و مہلان
 حہلقہی لہ گوچکہی بید کردہن ئاویر
 تیر داوہ جہرگہی سپی چناران
 دہر و دہشت و دول، خومرگر، نسانان
 دوست بار شیکتر لہ کار معماران
 نامہش نویسا ئہو بہ سہرداران
 جہنیو نامہدا گشتی عہیان کرد
 گوردان، دلیران، جہ بادہ سہرمہست
 بی ترس و بی خوف لہ بای شہمالم

زور به خوشحالی دهنووشم باده
 نه م دستووردهی دا به میرانی خوئی
 بهین بهین سهری نه دا نه و له سهرداران
 پایه ی مه حکم کرد به وینه ی زوحاک
 قهت تالی که سی به نه زهر ناورد
 هینده زولمی کرد زالمی غه دار
 چند پولی له سینگ دایکش کرد جیا
 چند برای له پشت برا جیا کرد
 چنده زانایان هم روشن بیران
 چنده دلیران جوانان رهند
 قهت تالی که سی ناورده و نه زهر
 پایه ی زندانی برد بو دماوهند
 ناوردش وه بند جوق جوق و پول پول
 جه زر و شکه نجه ی دور له نینسانی
 هه وری تاریکی خسته روی هه و
 «یا حی» «یا قیوم» «یا قدیم به ذات»
 باخوا رحم که ی هه وری تاریکه
 نه نتیجه ی هه وری له سهر دیاران
 به پیچه وانیه ی عه دلی دینداران
 له چند شوین زولم و زور و بی باکی
 نه له کاتیکه له هه مو کاتا
 زولمی سهرانسهر نیرانی پوشی

نیو دیش زو خوتان بکه ن ناماده
 دس کرد به سه یرو هم سه برانی خوئی
 دست کرد به گهرش له لادی و شاران
 دس کرد به کوشتار جه وانان پاک
 بو رده و کردن که وته دست و برد
 که س نه بی خوشحال له و مه نواو دیار
 چند داخی به دل باوکانا نیا
 چنده بی برای وه بای فه نا برد
 چنده فه یله سووف چهنی نه میران
 دست به که له بچه و پی له ژیر پاودند
 هه ر پهره ی پی دا شوئی به دگه و هه ر
 نازادی خوازان بیریتنه ژیر بهند
 به وینه ی کاری هولاکوی مه غول
 هه ر له سهری شه و هه رتا به یانی
 مه ردم په نایان ده برد بو خوا
 پیمان نشان ده ریگای بو نه جات
 ریگای نه جاتمان گوم و باریکه
 له سهر کلاوه و لوتکه ی کوساران
 له چند شوین زولم و زوری دباران
 به وینه ی دستوور یانه ی ساواکی
 زولمی زوری گرت له گشت ولاتا
 خوشحالی نه ما بو به ناخووشی

توف زمهه ریری هینایه سهر کار
دهستووری دا به توف زمهه ریر
به مندا ل ساوایش قهت رهمی نه کرد
برسیه تی و روتی و ناخوشی و زاری
ئاخر بای شه مال هه لیکرد بو یان
وه تاوو زهر بهت دای له قه لئاخی
هیچ گوی نه نه دا به و ژینه تاله
ئاخری بای شه مال بو به زه والی
زولمی زالم وهک به فری زستانه
ئه مه بو هاتن سالی په نجاوچه وت
به خه م و خه فتهت نوسای «مهینه تی»
له پیر و جوان نه و دهیکرد قه لار
سهختیش وهک مانای نایه ی «قمطیر»
بو زامی هیچ کهس مه لاهمی نه برد
شوینی بیکاری و پایه ی هه ژاری
ریشه که نی کرد به رد بنه کویان
نه ی په ر ژا وه سهر شوین و یاتاخ
نه ی زانی ئاخر زالم زه واله
خوشی و خوشحالی لی کرد به تالی
هه زار زور بگریت ئاخری نه مانه
نیتر قه لاهم لی را په کی که وت
خه م خوری برسی و روت و پی په تی

بیری بی ویر

خول و دهوری چه رخ دهوری دایه وه
کات پیری له من سهری دایه وه
گول باخچه ی پیریم شکوفایه وه
له دهستی چه رخی پر جه فایه وه
له داخ دهوری دون بی وه فایه وه
فرمیسک له چاوکه ی چاو توفایه وه

۱ - تپا بردن: (ناپرد کردن)

۲ - نیشاره به ناپه تی ۱۰ ی سورهی لېسان

تافگهي چاو نازين بوله ديمه نم
 ناوديري دهکات سبي چيمه نم
 ته پولکهي سهر سر کافوري کهر دن
 لاپالان خال خال دهيجووري کهر دن
 نيشانه ي خالان کوچ هه ي بار دن
 نوميد نه مه ندهن، هانا هاوار دن
 چاو بي نوور، لهره ي دو پي و ده ستم
 که و تمه بير واده ي روژي نه له ستم
 من خوم واده م داو واله بيرم برد
 کات کوچي دوايي له پي گيرم کرد
 پاش بيري بي وير هيچ گيرم نه هات
 که و تمه نيو گيژاو روژ هات و نه هات
 جابو نه م ريگاي پر پيچاوپيچه
 ريگاکه م دور مو توشه که م هيچه
 خودا به رحمت بي تووشه م نه که ي
 روور هشي نه و روژ پر جو شهم نه که ي
 بي به شم نه که ي خوي قهديم به زات
 به حق «محمّد» په سهندي دهر گات
 ناله ي «مهينه تي» وا کوتايي هات
 له سر «محمّد» سهت هزار سهلوات

رچاو

شيعره كهي بارگهي ياران هيمن
 روناكي دا به ميښك و دلي من
 هات و رابوارد له پيشي چاوم
 وهكو ئاودير كات باخ و غولي من
 نهگر بپرسن كام باخ و كام غول
 باخ و غولي نيو دل به غولي من
 دلوپيك له دهرياي زانيني هيمن
 بو به هوې سهوز بون باخ و غولي من
 وا كه شايه وه شه تاوي شه وقم
 رايان كرد خه م و ته مي دلي من
 ئاودير هيمن بي و ئاوديري قه له م
 هه ژار بزار كات باخ و غولي من
 باخ و غولي من فهره نكي كورده
 شاغوله له سهر چل نيو دلي من
 به شه وو به روژ ناله م بو هاوار
 له ناكاو كه و ته فرياي ناله نالي من
 ناخ چ خوشه له كاتي پيري به ژيري
 دلي خه بهر نه دات له حال و بالي من
 ته مه نم نه و له شه ست تپه پيوه
 قهت خوشيم نه دي له روژ و مانكو سالي من

زور گهس ده لاین چهرخ لار و جهوته
 قهت به دهستی زانابه ژینی خوشو تالی من
 سروده مزگینی دا به سرودهی نازادی
 که یاندی پیم شه مال و سروده هاته مالی من
 به هاری نه دهب سهوز دهکا باخی نه دهب
 زانین که هات نه زانین را دهکات له مالی من
 باخه وانی باخی نه دهب، نه دیبه به بی شک
 که وای بو نامینی نیدی ژینی رهش و تالی من
 نه گهر بزانه و بنوسم وایه نه مرو هله
 له بو نویسن نه به سراوه دهست و بالی من
 به روهنی ناوی زانین ناودییری دهوی
 ناودییرانی می شک سوور نه کا رهنگی کالی من
 ببورن نه گهر جهوت ولاره دیپره کانی «مهینه تی»
 مهینه تی وای له زانین نوقسان و دهستی خالی من
 کورده به هاتنی میوان رهنگی سوورو گهش ده بی
 به و هوهوه سوورو گهش و ناله رهنگی کالی من

به هار و سونعی خودایی

له کاتی به هار گرمه ی هه وری تال	نه عرته و نرکه و شنه ی بای شه مال
سارا و کهژ و کیو یه کایه ک رهنگین	گولالان یه کیه ک دم به پیکه نین
به راستی سهیره سهیری به هاره	سهیر سری قودرته په روهردگاره

هەر گول به جوریک بزهی له لیوه
 سهیری نهقاشی پهروهردگار
 مهوالهی هه ور و نمیمی باران
 شکوفهی داران خاراو نه تلەسپووش
 کام ناوپاش به وجور ناوپاشی دهکات
 وینهیکی له لای مروف خوی نوان
 له زیپر و له زیو به ناو دیاری
 نه دات به گولان په رچهم و بهیرهق
 بی شک ناتوانیت هه زار وهک «مانی»
 وینه گهریک بو مه شهوور نیرانی
 زینه ت به خش شهوق سهما و ستاران
 رازاندویه تهو گولی رهیحانه
 زهرد و سپی و سهوز به بالآ جوانه
 نه لیت خه زنه کهی زیویهی دزیوه
 «مهینه ت» به هیوای رحمه کهی باری

سه رانسهر رهنگین وهک زیپر و زیوه
 به راستی سهیره سهیری به هاره
 له سهه قولهی کیو خورگر نسا ران
 راسایی و پی دهشت تهواو سهوزه پوش
 کام نهقاش ناوا نهقاشی نهکات
 کام وینه گهر وا وینهی شیک و جوان
 یا کام میناکار له میناکاری
 یا کام سه نهعت کار وهک سه نهعت حق
 وینه و نهقاشی سه نهعت یه زدانی
 باکهی بزانی کئی بو «مانی»
 هه ر لایهق ویشه ن کار کار سازان
 هه ر لایهق خویه یه کتای یه گانه
 به دیهینه ری چهن جور گولانه
 زهردی و سفیدیش وهک زیپر و زیوه
 عالم گشت سه رسام نه خش و نگاری

به هاری شهست و چوار

دهنگی دههوله و زیل و بهمی ساز
 گولان دینه دهر دم به پیکه نین
 سوسه ن له چیمه ن، سور هه لال له بال
 هه ریه ک به جوری چاروکهی له کول

به هار هاته وه به ناز و نیم ناز
 به هار هاته وه زهوی دهکا شین
 گولان هاتنه دهر له دول و له یال
 جوق جوق دینه دهر له لاپال و دول

به‌پرز دینه‌دهر له‌شاخ و که‌مه‌ر
 گوله‌سوور له‌سهر جوقه‌ی مرواری
 شه‌قایق موژده‌ی شه‌فه‌قی هینا
 لاله‌و هه‌لاله‌ویلن له‌سهر یال
 گوله‌نه‌وروزه‌بو‌یه‌تاک تاکه
 به‌کیه‌ک و دودو نه‌ر ویل له‌یاله
 بی‌شک هاوکاره‌له‌گه‌ل وه‌نه‌وشه
 له‌گه‌ل گول سوسه‌ن به‌دل هاو‌پازن
 هاو‌پری‌ی گول زه‌مه‌ق هاوده‌م سیسه‌گول
 گوله‌نه‌وروزه‌گولی‌حه‌وت رهن‌گه
 گول تو‌پیش‌خاوه‌ن بو‌نیکی‌چاکن
 ب‌ن‌کیکی‌وه‌نه‌وش ب‌ن‌کیک‌ئاویه
 بو‌ناسین گول توپ گوله‌که‌ی تو‌په
 که‌لایان به‌ک‌جور رهن‌گیان‌حه‌وت رهن‌گه
 قاوو‌و‌چیرمه‌یی‌و‌پیروزه‌رهن‌گه
 بونیان به‌چه‌ش‌نی‌عه‌تری‌حه‌وتاو‌حه‌وت
 قه‌له‌م‌په‌کی‌که‌وت به‌چار و ناچار
 داره‌کان زو‌ریان‌چه‌تری‌کافوری
 له‌قی‌داره‌کان‌پر‌بوون‌له‌گول
 بو‌ه به‌جی‌گای‌خویندن‌بولبول
 دار‌چارش‌یو‌سپی‌کی‌شا به‌سهر‌دا
 ده‌لین‌جا‌هه‌ستن‌ئاوا به‌هاره

هه‌ریه‌ک به‌جوری‌تاجیک‌له‌سهر‌سهر
 موژده‌ی‌دا‌پیمان‌موژده‌ی‌به‌هاری
 چه‌پکه‌چه‌پکه‌ی‌گول به‌ده‌قی‌هینا
 له‌نجه‌ولار ده‌که‌ن به‌سروه‌ی‌شه‌مال
 قاسد به‌هاره‌و‌بی‌ترس و باکه
 به‌لام‌یه‌ک‌دل‌له‌گه‌ل هه‌لاله
 گولی‌وه‌نه‌وشه‌ش‌ده‌وای‌نه‌خوشه
 له‌بو‌یه‌ک‌دلی به‌خو‌نه‌نازن
 هه‌رسی‌ئاماده‌ی‌ژانه‌سهر و دل
 هو‌ی‌شه‌فای‌ده‌ردی‌دلانی‌ته‌نگه
 حه‌وت‌رهن‌گن به‌لام‌له‌یه‌ک‌تاک‌تاکن
 زه‌رده‌و‌سوره‌و‌هه‌ر، گول توپ‌ئاویه
 ساقول به‌رز‌باریک‌هه‌رتا‌سهر‌پوپه
 بو‌بیر‌ئائمه‌پای‌بیرم‌له‌نگه
 ده‌ل‌یت‌هه‌ری‌ری‌شاری‌فه‌رهن‌گه
 به‌راست‌قه‌له‌مم‌لی‌را‌په‌کی‌که‌وت
 وا‌گیلامه‌وه‌بو‌ئاو‌باخ و دار
 نیایان له‌سهر‌سهر، به‌که‌م و زو‌ری
 خه‌م‌ده‌تارینن‌شه‌وق‌نه‌ده‌نه‌دل
 تیایا‌ده‌خوینن‌بولبول‌له‌سهر‌چل
 هاتن به‌هاری‌پیمان‌خه‌به‌ردا
 کاتی‌یه‌کیه‌تی و زانین و کاره

ده لاین جا ههستن کاتی به هاره
 ده لاین جا ههستن کاتی ههستانه
 جیایی، ئیوهی خست به دواوه
 وتهیکی پریه گولی داری سیو
 مزگینی به هار ئاوادا پیمان
 گولی به لالوک واسپی و نه رمه
 هه ندی گول سوورن له ته بعا وایه
 داری هه رمیه وادی گول نه کا
 یانی تو دلت پر مه که له قین
 نه گهر دل پاک بین بو یهک پیکه نین
 یاخوا چه مو کهس به چه شنی گول بن
 یاخوا چه مو کهس رق و قین لابه ن
 دیسان موژده بیت کاتی به هاره
 کاتی هه لقولین چاوکه و سه راوه
 به هار هاته وه هه ور و بارانه
 له کاتی به هار گرمه ی هه ور تال
 رنو ده رخیونی له شکری شه مال
 دهم به پیکه نین وهک گولی به هار
 نیتر به هاره و سه ره تای ساله
 یاخوا کشت و کال نه مسالمان زور بی
 یاخوا چاندنمان به ره می چاک بیت

کاتی سهیر کردن گول و گولزاره
 لیک جیا مه بین نیتر به ستانه
 وارهنگتان زهرده و چاوتان پر ناوه
 دیاره بزه ی، واهاله سهیر لیو
 کشوماتی و خه م، دور ده کات لیمان
 قهت ده لیت له ژیر چارشوی شهرمه
 رهنگسور بوون مایه ی شهرم و چه یایه
 نه و رینموونی بو نیو دل ده کا
 نه من و نه مان به و دهم به پیکه نین
 نه وسا ده توانین به چاکی بژین
 دهس له ناو دهس و دل له ناو دل بین
 کولیک له سه ر کول نوسه ریش لابه ن
 کاتی یه کیه تی و زانین و کاره
 کاتی ده رخستن نه وینی لاه
 کاتی گهشت و گیل کوپی یارانه
 شنه ی گیاوگول سروه ی بای شه مال
 کاکه، دل خوش به نه روا ژینی تال
 قه لاهم چو بو لای مامه ی جوتیار
 کاتی بیرکردن بو کشت و کاله
 یاخوا نه زانین لیمانه و دور بی
 یهک له بو یه کتر به دل دلپاک بیت

ههريهك خهريكى نيش و كاريكه
 نه م له بيري دوند^۱ بو^۲ خاكه نازه
 نه ميان له بيري شه تل^۳ بو^۴ توتن
 قه له م لي^۵ رده دا ريگاي لي^۶ ون بو
 جا قه له م لي^۷ را نه م قسه ده كا
 تو قسه له گه^۸ ل زوان تال^۹ مه كه
 نه وان^{۱۰} واكه ي قسه يان تال^{۱۱} له
 جا كاكه توتن بو^{۱۲} چ بكه ين به دوس؟!
 پيمان^{۱۳} و نه دات و هك ههنگه ژاله
 برور^{۱۴} و بو^{۱۵} لاي فه لاي دي نشين
 به كيكيان خهريك بيل^{۱۶} باخي مي^{۱۷} وه
 به كييك ته لانه ي ته مات خوش دهكات
 به كييك بو^{۱۸} شويت به كييك بامي جان
 زور تي^{۱۹} ده كو^{۲۰} شن زه ويه كه ي پاكي بي^{۲۱}
 ياخوا به ره مي ده سره نجيان زور بي^{۲۲} ت
 قه له م خاوه ن بير قه له م خاوه ن بير
 نيستا مه علومه كاتي به هاره
 ناوا به هاره و سارا خوش ديمه ن
 گشت بو^{۲۳} زا به وه گيا و مير^{۲۴} كه لان
 مه لان له كه رمين^{۲۵} ناوا دين^{۲۶} وه

ههريهك له بيري جو^{۲۷} ره داريكه
 نه ويان له بيري چاندن پياز^{۲۸} ه
 توتنه به راس جه ري نه كا كون كون
 به بير وا بيري بو^{۲۹} لاي توتن چو
 مرو^{۳۰} ف دو چاري وه سوه سه ده كا
 تو^{۳۱} قه ت قسه ي پو^{۳۲} وچ يا به تال^{۳۳} مه كه
 چزوي زوان و هك، چز ههنگه ژاله
 دو^{۳۴} ژمني له شه و هه م نيسقان و پوس
 له و پيو^{۳۵} ده دانه حالمان به د حال^{۳۶} ه
 خاوه ن زه ويه كان يان كو^{۳۷} پ خوش نشين
 به كييك هه^{۳۸} ل پاچين له ق هه رمي^{۳۹} و سي^{۴۰} وه
 بو^{۴۱} چه ند شتي تر ته لان به ش دهكات
 كه وه ر و جافري ته لان سه ر ته لان
 كودي پي^{۴۲} نه دات به ره مي چاك بي^{۴۳}
 ياخوا چه مو كه س له به لا دور بي^{۴۴} ت
 قه له م مام جوتيار تو^{۴۵} بين^{۴۶} وه بير
 كه ژ و كو^{۴۷} سه سه وز گولان ديار^{۴۸} ه
 ده م پي^{۴۹} كه نينه سوسه ن له چيمه ن
 پاكيان پاكه و كرد ژهنگي ني^{۵۰} و دلان
 پول پول به ره و لاي وه ته ن دين^{۵۱} وه

وه تهن شیرینه، جی و لانه یانه
 نه م له بن گیاو نه و له سهر چل دار
 یاخوا مه له کان دور بن له ثافات
 یاخوا مه له کان نور له خه تهر بن
 قه له م نازانم بوچ بی ئینسافی؟
 قه له م بم به خشه گوتم بی ئینساف
 نازانم چی بکه م له دهس چهرخی لار
 نه م وته له نیو عامما بلاوه
 زه نجیر دهست و پیت ههر نه زانینه
 وریا به ناحه ز له تو به قینه
 نه ته ویت بزانی چ که سیک خاسه
 نه و که سه رو له وا خو نه ناسه
 که سیک نه زانی به راست خوئی چیه
 نه و جوړه که سه جی ی برپوا نیه
 تو خو ت نه ناسی خوداش ناناسی
 کاتی خو ت ناسی خوداش نه ناسی
 دمرد خو نه ناسین وه سه دهرده گا
 هوشت بیت تویش نه گری دهرده گا
 به زوان خومانی ده لین لاره شه
 بو تو به وینه ی ناوریکی که شه
 باکه ی لبت رون بیت نه م دهرده پیسه
 به پهیره وی نه م چند دیږه که شه

کات دروس کردن هیلانه یانه
 لانه ده به ستن له کاتی به هار
 زینه ت به خشن بو وه تهن بو ولات
 دور له هور خاون تهرزه و تگر بن
 بی ئینسافی بهس کافیه کافی
 توی وهک که وهه ر، شه فافی شه فاف
 بوچ وا له بیر چو مامه ی جوتیار
 ده سته ی جوتیاران وان له دواوه
 کلیل نه جاتت رو له زانینه
 وهک گورگی برسی نه و له که مینه
 نه و که سه خاسه واکه ی خو ناسه
 لی دوری بگره وهک دوژمن واسه
 له کام تیره یه و له نه وهی کیه
 ههر وهکو په یکول درکی ژیر پیه
 وهکو هیچ نه ناس تو گیز و کاسی
 نه وسا جیگای ریژ، شیاوی باسی
 وا خوئی ناناسیت له هیچ تی ناگا
 به بیریکی ژیر له خو ت بیت ناگا
 هوشت بیت رو له نه گری لاره شه
 نه ی هه لخه له تی تو بلی ی خو شه
 سه ی نای خوات گوشتی نه و گای لاره شه
 ژینی نه م دونیاو نه و دونیات خو شه

با بچینہ و بو لای خالوی جوتیار
 با پروین بزائین جوتی به سنووه
 قہت برپوا مہکہ بیکار دانیشی
 نہوہ سہر سالہ و کاتی بہ ہارہ
 مامہی جوتیارہ گای وا لہ نیلہ
 مامہ جوتیارہ لہ تہق و دہوہ
 فیکہی گاوانی لہ دہوری جوتیار
 جوتیار گویٰ نہدات بہ دہنگ گاوانی
 لہ کاتی جوتا بہین بہین بارانہ
 نورمی مالہیہ کیلان تہواو بو
 جوتی تہواو بو زور زور خوشحالہ
 باران دہباری لہ عاسمان بہ خور
 تہر دہبی و باران دہباری لہ سہر
 بیتہو بہر دہر گای بہو حالاتہوہ
 جوالہی تہوہکہی وا لہ سہر شانی
 دہیکاتہ بہریان، «بی وہی بن» دہلی
 یاخوا بی وہی بن گای مامہ جوتیار
 دہلیت با گاکان برسینان نہوی
 چون گاکان چاویان لہ دہستی منہ
 جا کہ چی وام کرد خوام لی رازیہ

بزائین چی دہکا لہ کاتی بہ ہار
 ناخو توی چاندن خوئی دہس خستوہ
 ہەر روژ خہریکہ بو کار و نیشی
 کاتی تیکویشان مامہ جوتیارہ
 سہت خوژگہ بہ خوئی بی فہن و فیلہ
 گویٰ بگرہ دہنگی بہر بہر، ہہوہوہ
 بہراست شہوق نہدات بہ دلی خہ مبار
 جوتی تہواو بو بہ خوئی نہ زانی
 جوالہی تہوہکہی وا لہ سہر شانہ
 لہ پاش مالہدان بہرہو مالہو بو
 حالہ گا نہکات تہو رومو مالہ
 خوئی تہرو پیللو ہلژنراو بہ قور
 گاران لہ سہر شان فہرہنجی لہ بہر
 نیلہی لہ ملی گا نہکاتہوہ
 دایم وا لہ بیر ئالف گاکانی
 نہو کاتہ گاکان وا بہجی دیلی
 سہرمایہی نہوہ بو دیہات و شار
 بو جوت سبہینی پہکیان نہکہوی
 جوت کردن نہوان پیویستی منہ
 بہیری جوت نہوان بوم شانازیہ

بهو هویه بر دم ناوی شانازی
 نانه مه ژینی مامه جوتیاره
 بهم حاله و هیما دم به پیکه نین
 نه و قهت نارازی، نیه لهم ژینه
 له به ره می گول، گول به دس دینی
 دایم ناماده بو نیش و کار بین
 با زورتر خاوهن خهله و خهرمان بن
 به دنگ یه کیه تی بدهین ناوازه
 دس له ناو دس و دل له ناو دل بین
 هیوام پیکه وه بژین همه و کس
 به حق سوره ی «طه» و «تبارک»
 نه م سالی تازه له گشت موباره ک
 پایه ی خویندتم تا ناگه هانه
 خوشی بو کورد و تهواو جیهانم
 هاومه یهت برسی و روت و پی پیه تی

من به بهشی خوم خواگیان هم رازی
 واسه ری ساله و کاتی به هاره
 ناوایه ژینی فه لای دی نشین
 دل پاک خویه دم پیکه نینه
 به دل پاک خوی گول ده و شینی
 هیوام همومان وه ک مام جوتیار بین
 هیوام دی نشین خهریک فرمان بن
 هیوام همومان له م سالی تازه
 هیوام همومان یه کرهنگ وه ک گول بین
 قهت دنگی نایه چه پله ی ته نیا دس
 نه م سالی تازه له گشت موباره ک
 دیسان پر به دل لیتان موباره ک
 ده بی بم به خشن زانین نوقسانه
 له مه زیاتر نیتر نازانم
 نوسراوی هسه ن نازناو «مهینه تی»

بیره وه رییک له سالی ۶۴

له لیژمه ی باران هه وه ل مانگ به هار
 که و تمه بیر پیری و هیژ تیا نه ماوم
 دارو و وینجه کهم ناو بده مه وه
 لاله و سکالام من وه لای کی بهم

باران بهرنامه ی سالی شه ستو چوار
 ته راشه یک خزیا نیو جوگه ی ناوم
 جا چون جوگه کهم پاک بکه مه وه
 له ناو بیرا بوم په نا به کوی بهم

که‌میک بیرم کرد بوْ نهم سه‌فه‌ره
 هه‌ر به پشته‌ی خوا، خوی به ته‌نیایی
 به خوْشی و شایی، دهم به پیکه‌نین
 کاتی نامه‌که‌ی ته‌واو خوینده‌وه
 بیوه بوْ جیهاد ده‌سه‌لات چیه
 نامه‌که‌م هه‌لگرت به دله‌ی ناشاد
 چومه نیو پرسیم ئاوايه حالم
 راستی له‌ری‌ی خوا دل پر له داخم
 دو کهس وه قسه کردیان هاوکاری
 نامه‌که‌م دا ده‌س مه‌سئول نه‌و جیگه
 به‌راست ئه‌مانه ئامانه‌ت دارن
 راستی له برسا من پام ئه‌له‌رزی
 وتم هه‌ی هاوار هه‌ی داد و بیداد
 وردیکم بو‌وه وه ده‌مار و فیس
 کارمه‌ند ئیداره ده‌بی ئاوا بی‌ت
 نامه‌که‌م برد و چومه لای ره‌ئیس
 چومه خزمه‌تی و کردم سه‌لامی
 وتم خووم پیر و نامه‌ی ژاکاوم
 به خودا ئاغه دل پر له داخم
 کیو خزیاه‌سه نیوی جوگه‌که‌م

ماشینم گرت چوم بو دیوانده‌ره
 چوم بو ئیداره‌ی خزمه‌ت روستایی
 نامه‌م دا به ده‌ست پیاویکی مه‌تین
 وتی خالو گیان، لیو وه خه‌نده‌وه
 بپروات بی‌ت ئیمه «بوجه‌مان» نیه
 ملم نایه‌وه راست چوم بو جیهاد
 ری‌ی ئاوم نیه بو کشت و کالم
 به‌شکه وشک نه‌وی‌ت وینجه‌و هم باخم
 وتیان بیوه‌ره به‌شی ئاویاری
 وتم نازانم بمزه سه‌ر ریگه
 لایه‌نگری خه‌لک کوپی هه‌ژارن
 وتی مه‌ربوته به که‌شاوه‌رزی
 له‌وی‌وه وتیان بیبه بو جیهاد
 وتی نازانم بیوه لای ره‌ئیس
 تا باخ و مه‌زرای ولات ئاوا بی‌ت
 پیاویکی روخوش بی‌پوز و بی‌فیس
 ولامی دا به شیرین که‌لامی
 جه‌ناب به «والله» و میلانی ئاوم
 ئاو نه‌بی‌ت وشکه گشت دار و باخم
 په‌شیو ئاویاری روژ و نوگه‌که‌م

له ریگه‌ی خودا و خوت و ویزدان‌ت
 وتی نامه‌که‌ت بوه به‌خشداری
 به پشت و په‌نای چه‌زرت باری
 چومه و تاغیک، چوار په‌نج که‌س بون
 به نه‌و چه‌ن که‌سه من کردم سه‌لام
 کارمه‌ند ئیداره ده‌بی ئاوا بی‌ت
 برسی و ماندویی لی‌می سه‌ندبو حال
 وتم ئاغاگهل نه‌ی خاوه‌ن که‌مال
 نه‌م سکا‌لامه من بده‌م به‌کی
 پیاوی وتی پی‌م بی‌به سه‌ره‌و خوار
 له چه‌وت، هه‌شت پله چومه خواره‌وه
 نامه‌که‌م دا ده‌ست ئاغه‌ی به‌خشدار
 وتی نامه‌یک‌تر بپرو بنوسه
 ده‌بی ئاوا بن کارمه‌ند ئیداره
 هاتمه‌و دواوه وه دله‌ی په‌شیو
 بو نه‌م لاو نه‌ولا ده‌م کرد چاوه‌چاو
 هیند منت ولی^۱ نازام پروکیا
 وتی پی‌م نه‌ری پیاوی ناحه‌ساو
 له خول خواردنت بو خوارو بو ژور
 نه‌م کشت هات و چون بو ژور و بو خوار
 به ره‌نگ زه‌ردت یان ئاه و ناله

با بی‌نان نه‌وم ده‌سمه دامانت
 نه‌وان مه‌سنولن له‌بو ئاویاری
 ریگام گرتنه به‌ر روه‌و به‌خشداری
 لاوی ری‌ک و جوان تازه نه‌وره‌س بون
 هیچ که‌سی‌ک نه‌یوت و لامی سه‌لام
 هه‌رتا و یرانه‌ی ولات ئاوا بی‌ت
 باز په‌نام برده زات بی‌زه‌وال
 من ناوبنن کویر هم که‌ر و هم لال
 کاری ئیره کی ده‌یکات جی‌به‌جی
 بپرسه و تاغ ئاغه‌ی به‌خشدار
 به زکی برسی و حالی زاره‌وه
 ته‌واو خویندیه‌وه له‌سه‌ر تا به‌خوار
 نه‌م سکا‌لاته بی‌مه‌غز و پوسه
 ببنه یاری‌ده‌ر چینی بی‌چاره
 ره‌نگ‌زه‌رد و خه‌مبار برسی و بار له لی‌و
 نا‌کاو نامه‌که‌م لی‌م هاته‌جه‌واو
 بپروا، خوت ئاره‌ق ته‌ویلت تکیا
 نه‌ونه گوشامت نازام بو به‌ئاو
 له رژاندنی ئاره‌ق زه‌رد و سور
 له که‌شاوه‌رزی هه‌تا به‌خشدار
 له‌لای نه‌م و نه‌و به‌شیفا و لاله

خه‌م‌بارم له‌بو جهرگی که‌بابت
له‌تانه‌ی ناکه‌س هم‌دوس هم‌دورمن
روخواوه‌کانیم گشت چاک نه‌کرده‌و
به‌دل خوشیه‌وه ده‌تکرد ناویاری
تا باخ و مه‌زرای دیهات ناوا بی‌ت
بو خه‌لکی ولات به‌سود و که‌لک بن
هه‌وال له‌خه‌لکی دیهات نه‌پرسی
نه‌ده‌یت‌ه‌و و لام پیاوی پیاو شرپ
هم پیاووی پی و جلی به‌رتانن
چون چاخ و چله‌س له‌نیخه‌ نیخه
زوانی لال بی بو شوینی نه‌مان
بو کی له‌لای کی پرومه‌ریژی

نه‌من قه‌بول بوم نه‌خو جه‌نابت
نه‌گهر هه‌وه‌ل جار بت گوتبا به‌من
جوگه‌ی ناوه‌که‌م بوت پاک نه‌کرده‌و
تویش په‌نات نه‌برد به‌زات باری
کارمه‌ند ئیداره‌ ده‌بی ناوا بی‌ت
به‌و جوړه‌ ده‌بی خزمه‌ت‌کار خه‌لک بن
روله‌کیان کاتی چوینه‌ سه‌ر قورسی
له‌بیر نه‌به‌یت‌ه‌و فیز و چه‌قه‌ور
به‌لام ده‌وله‌مه‌ن تاج سه‌رتانن
هه‌ر کاریکی بو‌زو به‌زو ریخه
نه‌ک خوا نه‌خواسه‌ خوینی بجیه‌بان
«مه‌بنه‌ت» داخی دل تو هه‌ل نه‌پیزی

شینى قه‌له‌م^۱

قه‌له‌م سا وهره نه‌تووش له‌که‌ل من
شین که‌ین بو کوچی ماموستا هیمن
بولبولی باخی کوردستانم پو
جی بیر و بر‌وای هاو‌ه‌ردانم پو

۱ - مه‌بنه‌ت نه‌وه‌یه فشار خوینی به‌چینه‌بان.

۲ - نعم شه‌ردم بو کوچی دوازی «ماموستا هیمن» داناوه.

بازی بالشکاو نیو که لانیم پو
 نهوین و بریای گشت دلانیم پو
 شاعیری کوردی دل به سووزم پو
 زانای به ناوبانگ کهل و هوژم پو
 شوانی کهلی سه رشیاووم پو
 سه رقاله ی هوژی به جی ماوم پو
 هین کوچی کرد لهم دونیای بی پو
 خه و په ژاره ی ما بو من و تو
 هین کوچی کرد لهم دونیای فانی
 قه لهم بنوسه شاد بی رهوانی
 شهرت کهین تا ماوین نه و نه چی له یاد
 پیرو لای بلین هین روست شاد

تاریفی جوانی

به خ به خ له و سه وله ی پای نه و مه غاره	هه ی هه ی له و بالو له و له نه جه ولاره
به خ به خ له و غه زال ژوژو و خه رامه	هه ی هه ی له و عه رعه ر نه وتول نه مامه
نه چیر مه پیکو له که وانده و	به به له و برو له که وانده و
وهک خواجه و خولام ده ورانه که ی	شیرین له و زولفه و هه ی و کوربه هه ی ^۱
نه لی ته ختی زهر که یکا ووس که به	به خ به خ له و سینه و، له و جوته به به

۱ - له زوانی هه ورانی به مانای کهوه (کبک)

۲ - ناخر لوتکه ی کیر (قله ی کوه)

۳ - هه ی به مه نا ماره، مار و به چکه مار.

بهخ بهخ لهو ګهردن بلووری رهنګه
 بهخ بهخ لهو برژانګ لهو مهستی چاوه
 به به لهو زوان شهګر ریژهګه
 بهخ بهخ له شه رمی، له سینه ی نه رمی
 نامان له تیری عاشق نه چیری
 وه نیم نیګای چاومه پیکا په ی په ی
 هه ی هه ی له شه ده ی سهر وینی لاری
 بلیم له حوققه ی لال و یا قوتی
 هه ی هه ی سهر قافله ی پول نازارانن
 بی شک شیرینه ن له یله ګه ی فهرهاد
 ده ی ده ی خه رامن ولات چینهن
 زوله یخا قامه ت حوری جه مینه ن
 هه ی هه ی لهو شیوه وه جه مال وه
 وه نیم نګای ناز جهرګ مه کرد پاره
 له ژیری به رقه ی^۱ نهر نیګا مه کرد
 بزه ی لیوی نهو ناھو غه زال له
 ناوری تی نه چیت له خوار و له ژور
 هه ی لهو قه د شمشال لهو بالا به رزه

بهخ لهو قه د شمشال لهو شوخ و شه نګه
 بهخ لهو نه ګریجه ی ده مه ی کلاوه
 بو ی عه تری زولفی عه ترامیزه ګه ی
 بهخ بهخ له حه یای موبه تی ګه رمی
 هه ی هه ی وه تای زولف دلدار نه سیری
 کاتی مه پیکاش مه واتش هه ی هه ی
 بهخ له کی شک چی دیده ی خوماری
 سهد خوزګه به وګه س نه بیت به جوتی
 بهخ بهخ مه لهم نیش دهر ده دارانن
 هه ی هه ی له یلیهن وه مه جنون دلشاد
 کاکه دل پرفین هه ی دل پرفینن
 ګه وهر فروشنه ن مرواری سینهن^۲
 بهخ بهخ لهو عه قلله بهو ګه مال وه
 مه ګر نه یدنه و عومری دوباره؟
 کیوی چل چاوه ی توتیا نه کرد
 نه ویت به قه زال^۳ قولله ی قه زال له^۴
 نه ویت به سورمه ی ته جه لای کیو تور
 کیوه ګه ی نالان دینیت ته لهرزه

۱ - ګه وهر به مانای کولمې کچه ګه ده پلروشی به لاران و نه وانش ده ګرین و فرمیکې وهک مرواری بهو ګوا

دهده

۲ - چارشیر (چادر)

۳ - نیماچون.

۴ - په کپکه له کیوه ګانی هه ورامان.

نهر میل وه سورمه‌ش ئارو وه چه‌م دا
 کی بی بیبینی ناخو کی بی که‌ی
 «مه‌بنه‌تی» وه‌سه‌ن هه‌وای جوانی
 سه‌به‌لان و سه‌هه‌ند مه‌داوه‌ هه‌مدا
 بیپیکیت به تیر بلی هه‌ی ده‌ی هه‌ی
 ته‌ماشای خو‌ت که، رو له نه‌مانی

وه‌ته‌ن

وه‌ته‌ن بو قوت و روتی
 بوچ و اتو ره‌نگ‌زه‌ردی
 دارت بوچ که‌م سه‌مه‌ره
 خو‌دارای کانی و ئاوی
 کوا فه‌لای که‌نم‌کیلت
 یا باخه‌وانانی چاکت
 کوانی باخه‌ره‌زه‌که‌ت
 کوانی هه‌رمی کول‌اویت
 بلی‌ی چییان به‌سه‌ره‌هات
 وتی کوره‌چاکه‌که‌م
 با پی‌ت بلیم بزانی
 هه‌سیره‌ی نه‌حسی هه‌لکرد
 له‌ق و پوپ داری شه‌کاند
 نه‌واو کانی و ئاوه‌کان
 گی‌زه‌باو لاف‌اوی هه‌رد
 رومه‌ت ره‌ش وه‌ک باروتی؟
 مه‌ر خاوه‌ن ئیش و ده‌ردی؟
 باخت بوچی بی به‌ره؟
 خاوه‌ن چاوکه‌و سه‌راوی
 کوا به‌روه‌ن و حه‌سیلت؟
 پـسپـور و دل روناکت
 می‌وی پای راوه‌زه‌که‌ت؟
 بوچ مل‌کـز و دام‌اویت؟
 وا ره‌نگ په‌ریو، کش و مات
 ئه‌ی رو‌له‌ دل پاکه‌که‌م
 پاش شه‌و نزیک به‌یانی
 کار منی تیکدا ورد ورد
 گولی باخیشمی ته‌کاند
 گشت چاوکه‌و سه‌راوه‌کان
 گشتیانی پر کرد له به‌رد

هه ر نه و هه سیڙه نه حسه	شملی شه پری بی گه سه
بوو میوه خورکهی باخم	بوئییه وایی ده ماخم
نه و بوو بانیس کاری من	نه و بوو هوئی هه زاری من
نه و به وینهی «بو» خویندی	هه رمیه کانیش نه و گهندی
له خه فهت دارو باخم	رومه ترهش وهک قه لاخم
بو لاوی قوت و روتم	رومه ترهش وهک باروتم

گول^۲

نه م شیعره به ناو بوکی به هاری	بوکی نه و روزی ناو کورده واری
کوردان به شیعر نه لاین هونراوه	به نه لاف بی تی نه و داچنراوه
من قسه ییک نه یژم بو یادگاری	هیچ کاتی مه که تو دل نازاری
تو بیر بکه ره و بو به هار و گول	قسهی ژاراویت مه خه بو نیو دل
وهک گولی به هار دهم پیکه نین به	بو گهل و بو خوٚت ناینهی ژین به
ناینهش بکه سهرمه شقی بو خوٚت	یا داوه ر حق و ناحه قی بو خوٚت
که رچی نه و وینه روخساری خوٚته	به لام روتورشسی کرداری خوٚته
که ر به روتورشسی ته ماشای کهی خوٚت	له و روه تورشه تو حاشا کهی خوٚت
بوچ به به دخوللی خوٚت خراپ نه کهی	دلی دلپاکان وهک که باب نه کهی؟
به دی به خوٚت و دایک و باب نه کهی	خوٚت رسواو به دنام لای نه حباب نه کهی
جا به پیکه نین دهر دت ده واکه	روتورش، قسه تال، گشتی رسوا که

بو خوت و بو گهل ناینه ی ژین به	وهک گولی به هار دهم پیکه نین به
یان له چلی دار یا شاخ و که مهر	کاتی گول له خاک سهر دینیتته دهر
له بو نهم ژینه دهم پیکه نینه	ماوه ییک نینتزار ژیان و ژینه
بو خوت و بو گهل ناینه ی ژین به	جا تویش وهک گول، دهم پیکه نین به

نازادی قودس

شوتی برسیه تی کهس چاره ناکات	وته ی بی عه مه ل قهت پاره ناکات
به زانین و بیر له بو دونیا و دین	به دل تیکوشان بو ژیان و ژین
تا نازادی کهن له دهس سایونیز	نیسلام تیکوشن بو قودسی نازیز
دهستکردی به نای دهور سوله یمان بو	چون هه وه ل روگهی گشت موسولمان بو
واکه ی سه هیونیز بو سه خاوه نی	بی دهنگی نیسلام بو سه پاوه نی
قودس نازاد کهن وهک «صلاح الدین»	به دل تیکوشن یاران پاک دین
نه ترس و بی پاک نازادی ته له ب	پیاوانی زانا و ناوبانگی عه ره ب
هه لپیکرین له یهک وهک هه لقه ی زه نجیر	پال بهن وه پال یهک تیکرا لاو و پیر
قودس نازاد کهن وهک «صلاح الدین»	به دل تیکوشن زانای خاوهن دین
روژی تیکدانی لانه ی شهیتانه	نهم جومعه ناخر مانگ ره مه زانه
روژی هه لو یستی خه لکی ئیرانه	نهم روزه قیام بیچوه شیرانه
بچه یاریده ی خه لکی فه له ستین	ههستن یهک بگرن پیاوانی مه تین
ویل و په ریوه ی بن بهردان نه بن	باکه ی ناواره و سه ره گردان نه بن
ناواره بو لای هه ندهران نه بن	له وه زیاتر مال و یران نه بن

نازاد بن ئیتر سهر به خو بژین
نه توانن هه وته یک قودس نازاد کهن
قودس نازاد کهن وهک «صلاح الدین»

خه لکی لوبنان و له گه ل فله ستین
نهر ئیسلام پیکه و به دل جیهاد کهن
تیکو شان بو که ی پیاوانی پاک دین؟

بہشی سیہم^۷

دہمہتہقی^۷

قانع و هه ژار

ماموستا قانع داوای کردوه له ماموستا هه ژار دو بهیتی «جیژنه پیروزه» ی بو بنوسی، له کاتیکیدا چاپی کا و بیفروشی، نه ویش ئهم دو بهیتی خواره وهی بو نویسه:

جیژنت پیروز بی کوردی زک قوپاو دهرخونه^۱ لاجی و دهرکهوی پلّاو
هیند تامه زرو بوین ئیمه ی دور له چیشته هیشته نه کولابو دهنکمان نه هیشته

له سهر ئهم دو بهیتی ئوستاد هه ژار «مهینه تی» ئهم دو دیره ی خواره وهی داناوه:

لیت موباره ک بی جه ژن نه مسالی ئاره زوت ههیه به پلاوی خالی
پیروز بی جه ژنت کوردی زک خالی بی بهش له خوشبی و هاوراز تالی
به ئاره زوی چیشته، برنجی کالی نیوه کول نه بو مهنجیل^۲ بو خالی
نابی مهردانه قولت هه لمالی تاکو بیتته دهر لهم چال تالی؟

شوان

ئاخ بو شوانی، داخ بو شوانی یاسای شوانی نه و چاک بزانی
له کوی بژنه وم دهنگی بلویری خه بهریکی خوش نه و بو من بییری
ئاخو دیتته گویم دهنگی نه وایی یا وه کو نه زمی، یا کو هه وایی
ئاخو بژنه وم چی نه وایی بی یا کو بیتته گویم چی هه وایی بی

۱ - سه رقار (درب قابلمه).

۲ - تیانه ی گه وره (دیگ بزرگ).

ناخو نه ژنه وم دهنګي شمشالي
 ياکو نه ژنه وم بلوړي شواني
 له و شپړه قوچه و له و ته قهي شاخه
 پاشان مامه شوان به فيته ي بلوړ
 راني لي د خورپت بو سهرکاني و ناو
 کاتيک رانه کهي ته و او بو تير ناو
 نه وسا ميگه له ي نه داته په چه
 هه تا رانه کهي نه چه ويته وه
 نوسه ريش ليرا وهک تينوي دور ناو
 دواي حه سانه وه ي رانه کهي رادا
 به دهنګي شمشال بويان د خويني
 له ناو هه له زو که وه لو و که ما
 شوان وريا، دز و گورگي لي دووره
 ياخوا شواني چاک له به لا دوور بي
 رانيس گوي له عيو شوان و بلوړ بي
 ياخوا رانه کهي پر پيت و فپر بيت
 راني بي شوان گوري نه يدري
 ياخوا هيچ شوانيک خه والو نه بي
 بي واده ياخوا شوان نه خه ويټ
 کاکه گيان شواني بو کهس نيه عيب

ياکو هه وه وي، يا کاله کالي
 به فيکه و کسه بو هيمني راني
 کاکه ي شوان به دل، زور خوش دماخه
 ليک جيا دهکاته و قوچ و خرته نير
 تاکو رانه کهي گشت دهکات پاراو
 بو نه م لاو نه و لاي دهکات چاو و چاو
 لايک داي دهنيت بلوړ و که چه
 خوهيشي وا که ميک نه چه سيته وه
 بو شوانيکي وا، ها له چاو و چاو
 به دل و له بير زاتي خوا دا
 باکهي رانه کهي برسي نه مينی
 دامورين له سهر له ور بي خه ما
 دلپاک و دلسووز له به لا دووره
 باکهي رانه کهي زاو و زي زور بي
 تا خاونه کهي شي دهنګي دلير بي
 دور له چاوي به د له گورگي گپر بيت
 باخ بي باخه وان داربر نه يبري
 راست بي وهک جولاي جالجالو نه بي
 تا رانه کهي شي لي دوور نه که ويټ
 موسا شوان بو لاي حه زرهت شوعه ييب

۱ - جهم دهنه وه.

۲ - جاورته نه: عنکبوت.

شیعری مام شوانه ی «مهینه تی» ته و او
له سهر «محمّد» سه د هزار سالو
بو روحي پاکی سه د هزار سه لوات
بو خوشحالی گه ل دهکات چاو و چاو
خویشی شوان بو فه خری کانینات
نازای نه نامم یه کسهر بو به ناو

په پ و قژ

به سلاوی گهرم و به تین له قولایی دلمه وه بو همو کار به دهستانی به رنامه ی سروهی
شادی رادیو سنه، سهر که و تنتان له خوای تاک و بی پاک داوا کارم، به تاییه ت بو ماموستا
«سید اسماعیل حسینی» به ریوه به ری به رنامه ی سروهی شادی، نه و به راستی خویشم چاک
نازانم شیعره یان نه زمه یان په خشانه، بوتان بخوینمه وه، ناویشم ناوه «په پ و قژ».

سلاو گه وره م حوسه یینی ئاودییری می شک و زه یینی
تو له وه چه ی حوسه یینی
چه ن دی پری شیعری بی ژم هونیه ی بی تام و چی ژم
داخی دلم هه ل پری ژم
بوچی ده قانوده ق نه که یین؟ بوچ حق به ناحق نه که یین؟
کاری یه کتر له ق نه که یین
بوچی له یه کتر دژین خه ریکی په پ و قژین
خوینی یه کتر نه مژین
بوچی یه کتر تل نه ده یین یه کترین پاشه قول نه ده یین
یان له بو ق مل یه ک نه ده یین

تو له به‌رنامه‌ی رادیو چهن قاتی دیو به دیو^۱
 زور لیزانسی دونیا دیو
 راگه‌ینه با وانه‌کهن باشه‌پ و داوا نه‌کهن
 مال به که‌لاوه نه‌کهن
 ناوری شه‌پ گه‌ش نه‌کهن مروف دل‌ناخوش نه‌کهن
 بو «بووم»^۲ جیگا خوش نه‌کهن

ته‌وبه‌ی پشيله

مزگانی داکه‌وت پشی ته‌وبه‌ی کرد
 به «الله الله» روی کرده مزگه‌وت
 روی کرد له مزگه‌وت وتی: «یا الله»
 عابایی شوپی، کردو به به‌ری
 یاخوا توبه بیت له درگانه‌ی تو
 مهرجه چوله‌که من نه‌گرم به چه‌نگ
 مهرجه لای مه‌لا ریگه‌ی دین بگرم
 مهرجه لای مه‌لا برپوم بخوینم
 خه‌به‌ر توبه‌ی نه‌و چووه لای مشکان
 که‌وتنه هه‌له‌پ‌کی زه‌ماوه‌ند ساز بو
 نه به ته‌قلیدی، به دل ته‌وبه‌ی کرد
 بو توبه‌ی پشی قاووقو داکه‌وت
 ته‌وبه‌م قه‌بول که‌ی، هاوردم په‌نا
 میزه‌ری زلی نابوه سهر سهری
 په‌یره‌وی کردن له‌و قورنانه‌ی تو
 له گوشه‌ی مزگه‌وت دانیشم بی‌ده‌نگ
 ریگای سوفیه‌تی له‌بو ژین بگرم
 مشک و چوله‌که پانه‌چله‌کینم
 مشکه‌کان بردیان بو ده‌سته خوشکان
 چه‌پله‌ریزان و ده‌نگ و ناواز بو

۱ - چهند مال نه‌م دیو نه‌و دیو (خانه‌های نو در نو).

۲ - بابه‌قرش. (جغد)

به لام چوله که که می وریا بو
 پروایان نه کرد به و قسه و باسه
 زانیان پیشیله زور فیله بازه
 له ولا مشکه کان که وتنه هات وچو
 ئیتر زلم و زور له ئیمه ناکا
 جه م بونه ده ور یه که له یه کتر پرسین
 مشکیکی قه له و له نیوانا بو
 نه و مشکه ههستا چوه لای پیشیله
 چوه لای پیشیله وتی: «السلام»
 وتی: «وا علیک» تایفه ی مه زلوم
 چه ندی زلم و زور له ئیوه کریا
 پایه ی زلم و زور هینده ی پی ناچی
 چون هاتی بو لام راستم پی بیژه؟
 وا من پیته ئه یژم ئیسته به ویژه
 مه رجه تا ماوم من نویژ بخوینم
 مه رجه له مه و دوا من چله بگرم
 مشکه نه مه ی بیست پروای کرد راسه
 وتی ده ستت به بینمه سهر چاوم
 نه هر ته نیا خوم تایفه م گشتی
 مشکه که پاره بو لای قهوم و کهس
 له خوارده مه نی وشک و ته په بار
 زو جه م و جور کهن له سات و له کات

به دهس پیشیله زوریان خوریا بو
 له ژیر نه م کاسه ههیه نیم کاسه
 قهت ههله نه په رین به و نه غمه و سازه
 مزگینی بو یه که، پیشیله عابد بو
 یانی «عبدیت» خودای خوئی دهکا
 باسی پیشیله له بو خوا ناسین
 کار به دهسیان بو که می زانا بو
 بزانی راسته یافه نه و حيله
 نه ی نه و وهله زاهد «حی لا ینام»
 مه زلومی ئیوه له من بو مه علوم
 چه ندی پیر و لاو له ئیوه خوریا
 هیوادارم زو له بهینا لاچی
 به لام به کورتی نه ده ی دریژه
 مه لا بانگی داو کاتی نویژه
 مشک و چوله که قهت نه ره نجینم
 لیژه بمینم هه تاکو نه مرم
 چووه پیشه وه به بی و مسواسه
 من هر نوکهر تووم هه تاکو ماوم
 خزمه تکاری توون ورد و دروشتی
 ها زوو کهن نازا هه رچی نه دا دهس
 نه ر دهس ناکه وی بنیرن بو شار
 بیبهین بو ناغا به نیوی سه وقات

به مهرج نه گهر نهو قه بول کات لیمان
مشکان به خیرا که وتنه هات وچو
یه کی نان چایی کلوچ کرماشان
یه کی ده لاهمه یه کی تر په نیر
یه کی ره نگا ورهنگ هوت جور شیرینی
یه کی برنج و مریشک سور کریاگ
دهسته به نی که نانی ته پرو وشک
یه کی یه ک و دو دو جه مبون له دهوری
یه کی رومهت و دهستی ماچ نه کرد
وتی واهمه که من گونابارم
باله مه زورتر گونابار نه بم
کاتی نه ویان دی جانماز له شانه
جا وایان زانی چون ته و به کاره
پشيله زانی جه مبون له دهوری
له لای نه مابو نه سهور نه تاقهت
نه و دل جار به قه پ دوانی لیان گرت
چوار تری خنکان به چنگ و ناخون
بو به زاری و شین واوه یلاو پرو
له مه و پیش نیمه روژی یه کی دانه

نیجازه ی «حضور» نه ر بدات پیمان
یه کی ناونه وات یه کی ناو لیمو
یه کی شوکولات یه کی ناودونان^۱
یه کی تر که ره، یه کی توژگه شیر
یه کی کشمیش و بایه م زه وینی
یه کی تر که باب چاک له سیخ دریاگ
ریکوپیک کریا گشت سه وقاتی مشک
پلاو قاوله مه و هیلکه ورون دهوری
یه کی له دوورمه و کرنووشی ده برد
له دهرگای داوهر زور شهرمه زارم
بو روژ قیامت شهرمه زار نه بم
وا به دهسیه وه سه بجه^۲ ی سهد دانه
نیتیر لایه نگیر کوپی هه ژاره
تاقهتی نه ما بریا بو سهوری
چاوی کرده و بو هه لمهت و فرسه ت
به چنگ و چه پوک هوتی بی گیان کرد
باقی مشکه کان له درگا دهر چون
سیانزه له نیمه یه کجار تیا چو
نه که وتنه چنگی به سهد به هانه

۱ - ناودونان: جوړه شیرینیکه. (نوعی شیرینی)

۲ - سهجه: ته زویج. (تبیح)

به‌ناو تو به‌وه بو به‌قه‌زالمان^۱ جانماز و ته‌زو یح بو به‌زه‌والمان
 بروامان پی بو به‌دل و به‌گیان ته‌زو یح به‌ده‌سه‌و جانماز له‌سه‌ر شان
 ته‌وبه‌ی پشیله و دووسی مام ورچه دل هر گیان‌داریک دینیت ته‌قرچه
 هرچی هر جور خولقابی کاکا شوینی باو باپیر خوئی قه‌ت گوم ناکا
 داریک له‌ئه‌زه‌ل ریشه‌که‌ی تاله بیوه باخ به‌هه‌شت ئه‌و داره تاله
 ئه‌ر له‌باتی ئاو شه‌که‌ر و هه‌نگوین برپزیت ته‌پای ئه‌و داره تاله
 له‌باتی سه‌مه‌ر ئه‌ر گه‌وه‌هر بگری هیما هر تاله چون ریشه تاله^۲

باسی نازاد

وتم قه‌له‌م بنووسه‌ وتی ئه‌و لیبراله
 وتم وه‌کیلی مه‌جلس وتی قه‌ت بی‌خه‌یاله
 وتم سه‌روکی ئه‌وی وتی ئه‌و په‌رت و په‌رته
 وتم وه‌زیری ئیره وتی ئه‌و ئه‌هلی حاله
 وتم ئه‌ی ئاغه‌ی مودیر وتی چکی زایفه
 وتم وه‌کیلی مه‌ردم وتی ته‌واوی لاله
 وتم ده‌بیری ئه‌وی وتی نه‌خوینده‌واره
 وتم ئه‌ی موعاوه‌نی وتی چه‌شنی شو‌غاله

۱ - قه‌زال: تیا بردن و فر کردن.

۲ - ئه‌م سی به‌یته‌ دوایی وه‌رگیرانیکه له‌ سی به‌یتی سه‌عدی که ده‌فرموی:

درختی که تلخ است او را سرشت	گوش بر نشانی به باغ بهشت
ور از جوی خلدش به هنگام آب	به بیخ انگین ریزی و شهد ناب
سرانجام گوهر به بار آورد	همان میوه تلخ به بار آورد

وتم سه فیری نهوی وتی نهو خو ری کخه ره
 وتم پسپوری نیمه وتی وه کو دمه جاله
 وتم نهی ناغهی دوکتور وتی خه لکخه له تیغه
 وتم نهی مودیر عامل وتی خوینی حه لاله
 وتم نهی مه لای مزگه وتی ته واو نه فامه
 وتم نهی براهی چی وتی رو له زه واله
 وتم مامه حاجی وتی له حساب نایه
 وتم نهی کهر به لایی وتی پیر و بی حاله
 له هه رکه سی که دهمگوت نهو قهت قه بولی نه بو
 له قوره وه تا دوشاو هه مویان کرچ و کاله
 وتم نهی خوت چیت بلی؟ وتی نهمن شوپشیم
 وتم نه تو فریشتهی وتی نهی نهم دوو باله
 وتم نهی باس نازادی وتی بو ته ماشا بو
 وتم وه کو جنیو بو، وتی حه سیبی فاله
 که سیک نه بو بپرسی له چینی رووت و برسی
 دل به خه م و ماته مه له پاچکهی قورسی ماله
 وتم نه تو فریشتهی نهو دوو بالهت راکیشه
 له سهر سهری نهوانه واکو قسه بیان تاله
 له رواله تا قه شهنک به وینهی گولی ژاله ن
 به لام له «ماهیت» دا ته واوی تال و تاله

وتی کاری نه وانه به پاست به دهس خو یانه
 شیرین زوانیه که یان بو من مه حال مه حاله
 نه مه باسی بازی که س له سهر میزی ئیدارهن
 به راس جزوی زوانی وهک چیزی ههنگه ژاله
 یاخوا جزوی زوانیان نه دات له دل هیچ که سی
 نه گهر بیتو پیوه بات له شی ره زال ره زاله
 زورتر له بو نه وانه بهرگی کوردی نه پوشن
 له لای نه وان گیز و ویز، یان بی عه قل و که ماله
 ناخر جیایی له بهین دی نشین و شاریا
 بلی له کام نائینا ره وایه یا چه لاله
 «مهینه ت» کاری نه مانه بو تو نادری سامان
 بر و بو خوت دانیشه مه گهر دهستت به تاله

دهرویشی دل ریش

پیاویک و ژنیک زور ناله بار بوون	چه و ساوهی دهستی چه رخی چه پکار بوون
خاوهن سی مندال ورده واله بون	چه و ساوهی چارهی رهشی تاله بون
ژدمی نانیاں بو، ژدمی بی نان بون	زهره و گژولگی ژین و ژیان بون
قهت نهی نه زانی پیاوه که چی بکات	بو کام شوین بروات شتی پهیدا کات
له تاو برسیه تی ژن و مندالی	ژیر راخه ریشیان هر زهوی خالی
ژن نه یوت به پیاو وا بیکاری تو	له شوینی کاریک ههسته بر و تو
هینده زوری کرد ژن له پیاوه که	خوا که ورهیه ههسته پیاوه که

تو برو کار و شوینی پهیدا که
 قهت نابیت هر دست له نه ژنو بگری
 ههسته هر نه مرو بچو بو ناوشار
 هر که س کاری ههس منیش کار نه کهم
 هیچ که سی نه بو نهو بوا بو کار
 هیچی دس نه کهوت بیباته و بویان
 بچینه و سهر باس پیاوی چاره پرش
 هر دسورپاوه تا مه لا بانگ دان
 هینده خولی خوارد هیزی پی نه ما
 وتی نهی خوای خاوهن زور و زات
 له دور، دی داریک گه وره دیاره
 له ترس جانده و هر نه یکه ن پاره پار
 دی چ دهرویشی به عه ساو که شکول
 هاته پای دار و ناوا ویساوه
 ههوانه ی له کول کرده و بازی کرد
 له نه م هه لوائیه چوار وینه ی کیشا
 چاویکی گیرا به هر چوار یانا
 با لیمان روون بیت خاوهن وینه کان
 خواو شهیتان و ئاده م و حهوا
 له هه و دل جارا پرسی له شهیتان
 وتی هه ی ئیبلیس له ری خوا دوور
 به فیتنه یی تو ئاده م و حهوا

له دهره و دو قهران پاره پهیدا که
 ئیمه هیچ، خویشت له برسان دهری
 بانگ که تو بلی: من کار نه کهم، کار
 له دست برسیه تی خوم رزگار نه کهم
 هر دسورپاوه تا نزیک ئیوار
 نه مان جی بیلین خویان بو خویان
 هیز له پی نه ماو له برسان نه خوش
 کرتیه پیش ریگای چول و بیاوان
 سهری به رزه و کرد به ره و روی سه ما
 رینمونیم که ی بو ریگه ی نه جات
 زرنکه و بو زو چوه پای نهو داره
 هه لبه زی ئازا چووه سهر پهل دار
 ههوانه یک پری نهو ها له سهر کول
 نه مجا دانیشست و که می حه ساوه
 قاوله مه ی هه لوائی گهرم، سازی کرد
 له پال یه ک دایناو ده یکرد ته ماشا
 له ودوا له شوین یه ک هات به گیانیانا
 زیاتر له بو دل خاوینه کان
 له سهره تاوه هر چوار له ههوا
 وتی فیتنه گهر پشتوین وه ک قهیتان
 وهیشووم وهیشه پ، ناپاک مه غروور
 وا که وتنه سهر نه رز نه مان له ههوا

ئیستا نہ وہیان وہیلانن له دهشت
 نہ وادهی ئهوان ویل و وہیلانن
 نہ وهی ئهوانن و اسهرگرهردانن
 له فیتنهیی تو شهیتنهت پیشه
 ئه مانهیی پی وت هر له ئه و دهمدا
 هاته سهر و کار حهوا و ئادم
 وتی ئه ر ئیوهش و اخا و نه بواین
 له خاوی خوستان لهوی دهر کریان
 مهر نه تان زانی و شهیتاننان ههس
 ئیوهی خهله تان کهوتنه سهر زهوی
 یهکی دهر ویشه و یهکی گه دایه
 یهکی گه دایه و ماله و مال ئه کا
 یهکی بی هیزه و له گوشهیی ماله
 بوچی نه ولادتان ئاوا بمینن
 ههلمه تی دایه سهری هر دویان
 هاته وه لای خوا وتی خوا گیان
 من سویندت ئه دهم به زات پاکت
 قهت لازم ناکات به من بلیی: نا
 روتبه و مهقامت تو دا به شهیتان
 به دهمست خو ت بو ئه و روتبه و مهقامه
 خو ت تهوق له عنهتت کرده گهردهنی
 ئیرادهی خو ت بو ئادم و حهوا

نهوانیان دهر کرد له نیوی بههشت
 و اسهرگرهردانی دو دانه نانن
 ویل و ئاوارهیی چیا و ههر دانن
 کتکه نهفتینهیی دوور له نه ندیشه
 په لاماری داو شهیتانی قووت دا
 لهوانی پرسیی له و ساتا دهردهم
 به وتهی شهیتان گیر داو نه بواین
 چهن سهد سال بهشتان بو ناله و گریان
 بیر و ویری بو خهله تاننان ههس
 نه ولادتان ویله بو نانی شهوی
 یهکی فهقییه و هر و او دیلایه
 بو نان شه و دوعای سهر بهر مال ئه کا
 له دهمس نه بوون شت زیانی تاله
 چاکتره ئیوهیش ههر دوو نه مینن
 ههر دویانی خوارد وک دو تیکه نان
 خو خو ت خولقاندت ئینسان و شهیتان
 بی دیرهک راگر تهوا و نه فلاکت
 له تهوا و زهر پرات تو خو ت ههیی ناگا
 مهله کتاووس بو له ئاسمانان
 له خو ت زیاتر کی بیت و کامه
 هر و هسوه سهیه تا روژ مردنی
 هاتنه سهر زهوی نه مان له ههوا

مه‌شیه تی خوٚت بو نه‌وان بون به جووت
منیش یه‌کیک له نه‌ولاو نه‌وانم
بوچی هیندیکی زوٚر خوٚش ده‌ماخه
هه‌ندیکی خاوه‌ن میلیارد له پاره
نه‌مانه‌ی پیٚ وت ده‌رویش له‌و ده‌مدا
کابرا له‌سه‌ر دار ووتی های نه‌که‌ی
ده‌رویش له ترسا په‌نج هه‌نگاو په‌ری
عاساو که‌شکول و هه‌وانه‌و هه‌لوا
هاته‌و مالی خوٚی زوٚر به خوشحالی
ژن ووتی نه‌م‌ووت خودا گه‌وره‌یه
ووتی چاکت ووت کار هه‌ر وه‌هایه
به‌لام هه‌ر کاریٚ سات و کاتی خوٚی
نه‌ر حازر نه‌بوایم منی ره‌نج وه‌ باو
نه‌مه بو سه‌ره‌ات ده‌رویشی دل‌پیش

گشت نه‌واده‌یان برسی و قوت و رووت
بوچی سه‌رگه‌ردان له بی‌وانم؟
بوچی هه‌ندیکی به‌ن جه‌رگی داخه
هه‌ندیٚ چاوی زه‌ق بوٚ دو قران پاره
بوٚ خواردن خوا واته‌کانی دا
ئه‌وه خودایه «توٚخوا» نه‌ی خوٚی
له هوٚش چو کابرا له‌دار داپه‌ری
گشتی نایه کولٚ هاته‌و بوٚ دوا
دای‌نا له‌به‌رده‌س ژن و مندالی
چه‌رخیش هه‌روه‌ها خول و ده‌وره‌یه
نیمانه‌مان بیٚت خودا خودایه
له‌و سات و کاتا به‌مراو نه‌که‌ی
خوایش ئه‌خوریاو ناگه‌یمه‌مراو
نووسه‌ر مه‌ینه‌تی جه‌ورو جه‌فاکیش

په‌پوله‌ی شه‌وگه‌رد

په‌پوله‌ی شه‌وگه‌رد په‌پوله‌ی شه‌وگه‌رد
سه‌رگه‌ردان له‌شوین شه‌وقی سه‌پی‌گه‌رد
رای واچه‌ پهریم په‌پوله‌ی شه‌وگه‌رد
به‌روٚ له‌خاوی به‌شه‌و وه‌ک شه‌وگه‌رد
نه‌مه‌ز^۱ له‌عیشقه‌ن یاخوٚ نیٚش و ده‌رد
توٚ ئیتوارت هه‌ن وه‌ی چه‌رخ چه‌په‌گه‌رد

۱ - نارانم، (به زبان هه‌ورامی یعنی نمی‌دانم).

جی ی نبعیتبارهن ناخو هاوکارهن
 نایا ده زانی په ی تو دلسووزهن
 نایا ده زانی رحمش هه ن جه دل
 نایا ده زانی رینومای ری ته ن
 یان له په ناوه به وینه ی دزان
 نایا ده زانی هو ی زانینته ن
 نایا ده زانی جیگه ی شادیتنه
 نه م چه رخه کو نه بو زور کهس لاره
 نه هر من بلیم میمل^۱ هه ژاره
 لایک سهر کوت کهر کو پی هه ژاره
 ولامی په پوله

بو هر لایک نه چوم ناشکراو بیده نگ
 بو هر لایک نه چوم نه م دی دلسوزی
 بو هر لایک نه چوم نه م دی یه کرهنگی
 بو هر لایک نه چوم من نه م دی شادی
 بو هر لایک نه چوم بی یارو یاوه
 بو لای رووناکی نه کهر من نه چوم
 له شوله روناک نه کهیم به ناوات
 کاتی من ده چوم بو نیو دارو باخ
 گول بو خو ی گول بو له کاتی به هار

یا دایم کارش دهر د و نازارهن؟
 یا چه شنی دوو پشک^۱ کلکی سوارهن؟
 یا پیکه نینش دل دینیته کول؟
 یا دایم بیر ی بو نابودی ته ن؟
 بو پیوه دانت یا دل هه ل کزان؟
 یان ری گوم کردن له زانینته ن؟
 یا لی شیواندن ژین و شادیتنه ن؟
 هه می شه کاری جه ورو نازاره
 قهت ده لی نوو کهر کاک نیستعمار
 له لایک میمل جووقی بالداره

نه کهیم به مه قسوود سهرم دای له سهنگ
 به غهیر له جهیر و زهبرو ئالوزی
 به غهیر جیایی و ماتی و بی دهنگی
 ناخو شنی حال و هه م نامورادی
 نه له خوارو ژور نه له ده ورو بهر
 پامی نه سوتان دیسان په پروپوم
 وه م زانی هاته، بو من بوه نه هات
 بو دین شکوفه و گولی خوش ده ماخ
 له به ختی تارم گولیش بو به خار

۱ - دهماره کول، (عقرب)

۲ - دوزمن، (دشمن)

په نا ئاوردده به سه يوانتم
واتش دلسوتاو په پوله ي حه زين
ئه تو بروره و بو شاري خوتان
تو ئه وت خوش ويټ، ئه ويش به دل تو
به خوشه ويستي ئه وان ديته دي
پيتان نيشان دهن ريگا له بو زين
زانين بو نه مان ياخو بو زينه
نه بو سوتان پام، پروزيان په لم
من دل سوتاوم بو به چكه كانم
نهم زاني بو من تيشكي به قينه
نهم زاناني «ناپال»^۱ پايه ي نه مانه
شويني نه مانمان بو «نيدرورژن»^۲ بي؟

من گوتم به گول من ميوانتم
ناما وه جواو گول به پيکه نين
من توّم خوش ئه ويټ به دل و به گيان
له گهل دوستي خوت بکه گفتوگو
چاره ي گيلان و سهر لي شيواوي
بيژه زانايان به شيري زانين^۱
توله لايه ن گول پيان راگه ينه
من خه م خو ناخوم هاوار بو گه لم
من خه م خوم ناخوم ره فيقه كانم
من وامده زاني رووناكي زينه
وام زاني شووله مايه ي زيانه
مايه ي زيانمان نهر «نيدرورژن»^۲ بي

ئه سكه ناس

كه لله ي مه جليس گير ئاغه و حاكم ناس
بي شك وه هايه به بي قسه وباس
قهرت نه و گه وچ نيه پياويكه دم پراس

كاكه ئه سكه ناس كاكه ئه سكه ناس
روله هر كه س كه ي نه و تاجي سهره
گهر بچيه لاي هر بي عه قل و كه وجي

۱ - بريته له قهلم، (شمير علم = قلم)

۲ - جورنيك بومه، (بمب ناپال)

۳ - نيدرورژني ناو ناو كه مايه ي زيانه، (هيدرورژن آب)

۴ - بومي «نيدرورژن» كه مايه ي نه مانه (بمب هيدرورژني)

گهر بچی لای هەر ریوی سیفه تی
 هه رکهس توی نه بی نه ره یله سوف بی
 بی شک وه هایه هه رکهس توی نه بی
 ورده پۆل:

که می کش هه لچین به ورده پۆلدا
 «فلس» به قوربان زړه ی دهنگت بم
 «فلس» به فیدای رهنگی شیرت بم
 بوچی واکه ی من ده بمه قوربانیت
 بو هه رکوی نه پوم دوس و یارمی
 تو ماشین ژیر پی ی شاره و شارمی
 له میوانخانه تو که بابمی

وهک شیر بی په روا، له رسم و یاساس
 پیاویکی گه وجه شیتته یا وه سواس
 نه زړ و زیو بیت ده بی به «نه حاس»^۱

با بگاته داومان له جیگای چو لدا
 فیدای ورده پۆل رهنگا و په نکت بم
 فیدای زهنجیره ی سه روژیرت بم
 وا نه دم تاریف سه ر تا دامانت
 له روژی تهنگا تو هاوکارمی
 به راستی راستی تو سه رکارمی
 تو شیشه ی مه ی و هه م شه رابمی

شعری کاک خالد نه حمه دی به نیو خه م و خه زان

خاله هه ماسه ن زانای به ته دبیر
 ناسک هه سته که ی شیر بیژه که م
 ناله ی دهروونم گهرم و به تینه
 هه ناسه ی ساردم سه ما سپ نه کا
 رهنگه زه رده که م وینه ی خه زانه
 خونچه ی به هاریم نه کراوه کزه

پیاوه ژیره که ی به پواویژ و بیر
 قسه خوشه که ی به راویژه که م
 شیرم شین گیر ی شیوه ن و شینه
 دونیای خاموشم پر له گر نه کا
 له باخچه ی دلما که لاریژانه
 ده می به سراوه و لی ی نایه بزه

۱ - وشه یکی عه ره بیه به مانای مس (مس).

چون دلداره كې جوانه مېرى بووه
 دونيای رووناكېم پر له تېم بووه
 له جېگه ي به فراو ژاراو نه نوښتن
 ساتېك هل نايي تاريكه شه وه
 خودا بېبېرې كې نه مه ژينه
 نه وازشم كاو به دل بمديويني
 دره ختي به ختم سهره و خوار بووه
 گه نجينه ي نه دېب پېرى وريا و ژير
 گه لم رزگار بې و بهس ' ناواريه بېت
 جه ژنيك به پا كېن جېژني سهر به ستي
 په پولې شينه له دهوري شه ما
 خه له سهر دلم توژيک ره ها كه

بولبولې باخم له خویندن چوه
 نه ستیره ی ژینم تیشکی کهم بووه
 کوښتانی دلم همو رهش پوښتن
 مانگ رومه تی خوئی لیم شاردوه ته وه
 گهرچی روژ هلدی به لام بی تینه
 شنه ی بای شه مال نایتو پام ژیني
 به کورتي ژینم پر له ژار بووه
 له تو نه پرسم زانای خاوه ن بیر
 ناخو روژیک بی دهر دم چاره بیت
 ناخو روژیک بیت به بی دهر به ستي
 خالید خنکاو له دهریای خه ما
 جوابم دهره و دهر دم دهوا که

۶۷/۱۲/۲

وه لامي شيعره كې كاكي خاليد نه حمه دي له لايه ن مه ينه تيه وه:

دل سوژي گه لي لي شيواوي كورد
 چوزه ي به پر هزاي داویني هر مس
 مه له می دا به جهرگی زو خالم
 گه وهر ریژا بول له نوک خامه کت
 بهک بهک هه لقولاو له کانی نه دېب
 چيايیک پر بیت له گول و گيا

لاوی به پرېزم خاوه ن بېری ورد
 کاکه نه حمه دي، هاو فېردي نه وېرېس
 شيعري به سوژت وا هات بو مالْم
 زور روژ خوشحال بوم له که لامه کت
 وشه ي شيعره کت زوباني نه دېب
 شيعره کت به رزه وهک لوتکه ي چيا

خامه که ت خه مه ی خه مبار ده پړینې
یاخوا هر بژیت نه دیب پر فام
خوت ژیری وامن به ژیر نه زانی
به لام زور که ستر وهک من نه زانن
زور که ستر وهک من دل پر له داخن
به راست نه زانین کو سپی سهر ریگاس
هو ی نه زانینه والی شیواوین
هو ی نه زانینه واده به دهرین
نه گهر زانا بین له یهک رق ناکه یین
نه گهر زانا بین له یهک زیر نابین
نه گهر زانا بین حق یهک ناشکینین
نه گهر همومان دس له ناو دس بین
نه گهر همومان به وینه ی گول بین
له بو یه کگرتن په یمان له ناو نین
به شیر ی قه لاهم رچاو بشکینین
نمام یه کیه تی با داچه قینین
نه گهر هست بکه یین به که سایه تی
نه گهر هست نه که یین به که سایه تی
نه گهر ناوا بن لاوانی ولات
بولبولی باخمان به شوق ده خوینې
به رزه پر ده بیت هه لو له سهر یال

وهک خه نجر سینگى ناحه ز ده پړینې
توز نه گری جامی دلت له نه ییام
تا چوکم^۱ وام له چالی نه زانی
له ژیر سیبهری خور ناو ه زانن^۲
به دل به تاسه ی نیو دارو باخن
هو ی نه زانینه بووین گیز و کاس
له نیو که لانی دونیا جی ماوین
وهک باوه ژن دار چه پوک له سهرین
بی مه به ست و ته ده قاوده ق ناکه یین
دوچار ناخوشین هه و او فیز نابین
چنگه ل موش نابین ده ق یهک ناشکینین
گشت وهک برا بین وهک قه وم و که س بین
ده ست له ناو دس و دل له ناو دل بین
ده ردی نه زانی به تیکرا راو نین
توی که سایه تی ولات بچینین
داری جیایی له بن دهر بینین
ده بیت به پایه بو یه کایه تی
نه بیت به وشه ی کوا کور دایه تی؟!
هیوامان وایت نه گهن به ناوات
له لانساران که و ده قاس پیڼې
دیته گوی، سرو و گرمه ی بای شه مال

۱ - تا نه زنوم. (تا زانو)

۲ - گولی له سهره یی و نیشکی خور لی نه دات هه میته رهنکی زه رده.

دهپشکویت گولی هیوای ولاتت
 گهرمای هه تاوت تین دهگری به تاو
 شهوقی مانگه شهو له لوتکه ی کیوان
 رهنگه زهردهکته گولناری دهکات
 هه ستیره ی ژیان نه دره وشیتته وه
 ناله ی دل ده بیٚت به دهنگ ئازادی
 خونچه ی به هارت دهم به پیکه نین
 دین بو پیشوازت به رهنگ ئال و وال
 ده لین ئاواتت خالید به دی هات
 ده لین وا جه ژنه به بی ژیردهستی
 پیر و لاو ده یکه ن به به زم و شادی
 خه زانی خه مت ده بیٚت به به هار
 من پیرم ده پوم به ره و لای پیری
 به لام می شک و دل هر به بریایه
 زانینیان له یکه نه شارینه وه
 نه گهر زانینمان بشارینه وه
 نیتر «والسلام» کاکه ی هاو فهر دم
 نوسراوی هه سه ن «مهینه تی» ناز ناو
 ده بی بیووری گه دای زانینم
 به هو ی نه زانین حال م ناکو که

قه له م ده شکینی ره چاو بو هاتت
 ساردی سه هو لٚت گشت دهکات به ناو
 شو له ی ئازادی ده خاته نیوان
 له باخچه ی رومه ت دیاری دهکات
 له ناسوی ولات نه گه شیتته وه
 شین شیعره که ت، شو پش شادی
 وه نه وشه و سوسه ن سونبل و نه سرین
 نه لین دلخوش به نه پروات ژینی تال
 به زانینی باش لاوی نیو ولات
 له ژیری سیبهر داری سه ره بهستی
 له ژیر سیبهری ئالای ئازادی
 باخچه ی دل ده بیٚت به گول و گولزار
 روه ولای روژی ماتی و زه وییری
 هیوای به لاوی ژیر و وریایه
 به شیعر و په خشان بی هو نینه وه
 هر له بیگانه ده پارینه وه
 چیژی شیعره که ت بو دهوای دهر دم
 له داخ جیایی، دل پر له زوخاو
 دل پر له داخم له ش به برینم
 سه وقاتی شوان هر هاله کو که

سه روک کو ماری مام جه لال

ئه م چهند دیره شیعره ی خواره وهم بو پیرۆزبایی سه روک کو ماری به ریز مام جه لالی
تاله بانی به دل و گیان پیشکesh ده کهم:

یه ک دانه مودیر چوار فه رمانبه ر
سلاوم له تو ئه دیب زور زان
دوباره سلام سه روه رم گه وره م
به راستی راستی له م ده ور و دهمه
سه روک کو ماری لیت بی موباره ک
له نیو زاناکان تو به ناوبانگی
به ههستی خاوین به بیریکی ورد
تیکرا قهومی کورد ده لین: خوره هلات
بژیت بمینی خاوه ن بیرری ژیر
یاخوا گشت بژین به شاد بمینن
زانا به زانین رچاو ئه شکینن
دل پر له ههست و عه شق ئه وینن
جگه شادی گهل نیه ن نیازم
ده بی بم به خشن زانین نوقسانه
به هوئی نه زانین حاله م ناکوکه
نوسراوه ی هه سه ن نازناو «مهینه تی»

به یاری پینوس نوسرایه ده فته ر
ئاودیر می شک و دل بو چینی نه زان
دلسوز گهل و هوژ له م خولو ده وره م
سه د هه زار سلاو بو تو هه ر که مه
به حه ق دو سوره ی تاها و ته باره ک
ئه وان هه سی ره و تو وینه ی مانگی
وره ت خستوه ته دلی گه لی کورد
له لای خوه رئاوا رو له خوره هلات
قازی و شیخ مه حموود هی نا ته وه بیر
زاناکان له ده ور یه کتر بخوینن
نمام سه ره به ستی له خاک ئه پروینن
رووناک که ره وه ی شه قامی ژینن
سه رکه وتن هه مو له خوا ئه خوازم
پایه ی خویندنم ته نیا قورئانه
سه وقاتی شوان هه ر ئاله کوکه
خه مخوری روت و برسی و پی په تی

هاوینی ۱۳۸۴

به یادی مهستورهی نه‌رده‌لانی

هه‌ناسه‌ی قه‌له‌م وه‌ک عه‌نبهر و عوود
 ده‌لین بو‌ روحی پاکی مه‌ستوره
 قه‌له‌م بی‌ره ده‌نگ چه‌نی نه‌وای ده‌ف
 بی‌هین‌ه‌ره و یاد به‌ بیریکی ورد
 له‌ کوردستانا هه‌سیریک هه‌له‌هات
 شه‌وقی زانینی وه‌ک هه‌ور باران
 شه‌پول بارانی تکتک یا دل‌ووپ
 هو‌ی ئیفتخاره بو‌ ژنانی کورد
 نه‌ هه‌ر له‌ ئیران نه‌و ناوی ماوه
 به‌ واژه‌ی شیرین به‌رزی خه‌یالی
 مه‌ستوره‌ی مه‌ستور عیرفان و نه‌ده‌ب
 به‌ واژه‌ی وه‌ک گول سه‌وزه‌و می‌رگه‌لان
 شاعیره‌و نووسه‌ر می‌ژووی کوردستان
 پاک و دل‌خواوین ناده‌ی نه‌ییام
 ماده‌شه‌ره‌ف وه‌ک مانگ واژه‌ی هه‌ساره
 وی‌ژه‌و فره‌ه‌نگی نه‌گه‌شیته‌وه
 مه‌کو‌ی زانایان رووناک نه‌کاته‌و
 کویم وا له‌ ناله‌ت قه‌له‌م وینه‌ی نه‌ی
 بری‌ژه فرمی‌سک وه‌سه‌ر گل‌کو‌دا
 وه‌ سه‌ر گه‌وه‌ره‌دا ری‌ز که‌ مرواری
 بی‌ژه یا که‌ریم وا می‌وانت هات
 چه‌نی ناله‌ی نه‌ی بونه‌سه‌ سروود
 هه‌زاران درود که‌مه‌، نه‌ زوره
 بو‌ بیره‌وه‌ری خاتون ماده‌شه‌ره‌ف
 نه‌ستی‌ره‌ی گه‌شی له‌ ئاسمانی کورد
 تیشکی روناکی گه‌ییه‌ دور ولات
 روه‌و هه‌نده‌ران نه‌ده‌بی باران
 که‌وته‌ نی‌و دلی زانایان ئورووپ
 شاعیران ئورووپ نه‌ویان په‌سه‌ند کرد
 له‌ ئوروپاشدا نه‌و ده‌نگی داوه
 بو‌ به‌ هاو‌فه‌ردی مامو‌ستا نالی
 سه‌ر باشقه‌ی ژنان ئازادی ته‌له‌ب
 نه‌یبه‌ی به‌ناو ئیلی ئارده‌لان
 زانای که‌م وینه‌ی نه‌واده‌ی داستان
 جوت و هاوده‌می خوسره‌وی ناکام
 له‌نی‌و نه‌دی‌بان کوردان دیاره
 وه‌ک شه‌وقی هه‌تاو نه‌دره‌وشیته‌وه
 ناوی ناوداران زیندو نه‌کاته‌و
 بناله‌ به‌سو‌ز په‌یاپه‌ی په‌ی په‌ی
 گل‌کو‌ی نه‌و ناکام خاوه‌ن شکو‌دا
 په‌نا ببه‌ره‌ه‌ر که‌ه‌ی باری
 به‌ لوتفت ئیمان پیشان‌که‌ر خه‌لات

شیاو دروودن نهو دو ناکامه
خولاسهش کهره قهلهم با بهس بو
وتهی «مهینه تی» ئیتر بو تهواو
ئیتر وشکهو بو فرمیسکی خامه
روحشان له جام حهقیقهت مهس بو
بو روحی پاکی دروود و سلاو

له گهل داسه کهم

کاکه من فهلام گهنم و جو کیلم
که وتمه وتووێژ له گهل داسه کهم
داسه کهی دهسم داسه کهی دهسم
داسه خاسه کهم داسه خاسه کهم
ئیستا من و تو هاوکاری یه کین
ئیستا من و تو پیکه و دلسوزین
ئیستا دورکه وتو له قهوم و که سین
با شهرت کهین به دل هاوکاری یه ک بین
ولامی داس:

وتی پیم نه ری کاکه ی خاوه نم
زیرانه وتی نه ری کاک ی من
نه گهر وریا بیت ناوا که می ژیر
له بیرت نه چم نه م خه یته پشت چاو
نه وسا ژهنگ تیرم له کار نه کهوم
نه گهر تو چاوم لی نه نوقینی
نه ر جیم نه میلی له دهشت و دهردا
نه ر وه دورویی نه که ی پاوه نم
ره فیقی دلسوز، وا دلپاکی من
نابیت تو منت قهت بجیت له بیر
جیم کهل که نو بیت یاخو نم و ناو
دایم له ش به زام بو خو م ناسر هوم
کرو کاکیلهم به بهرد نه شکینی
یا نه م پلوسنی به بهردی ههردا

هه رکاتی بلی وام له بهر دهستا
بهین بهین تیژم کهی بمخه بته سهر ساو
لهق و پوپ دارت بو داده پاچم
پیویستی مالت بو پته و نه کهم
نهوسا دیته دی بریا و ههستی تو
قهومن و خزمن دلسوزی منن
بی گزی و دزی به گور و سادمن
نامادهی خزمهت بو هوز و گهلن

نهر چاوت لیم بی ههروه کو نیستا
نهر له لای دوس یاخو له پیش چاو
گیات بو ده دورم زهل ههله نه پاچم
گهنم و جویست بو دره و ده کهم
تو پشت من بگری منیش دهستی تو
پاچ و بیلایش واله هوزی منن
ههریه ک بو ئیشی نهوان نامادمن
به هیزی بالیان به وینهی مهلن

شهری بهنی ئادهم و هه نار

زینته دهه ندهی سه ما و ستاران
شه مسی و به هجهت هم چینی خانم
سهر گهرم، چهنی قسهی نه و نهو
ته شریفیان هاورده پانزه هه نار
سه لامیکیان کرد له گشت حازرین
به نه دهب نهوان هاتنه سهر قورسی
هیچ نازانن وان نه پرسن نه حوال
بو گرتن نهوان نه خشه مان کیشا
بهرد بنچینهی نهوان دمر نه ینین
به ساق و سالم دمر بکهن گیانیان

شه وی جه ته قدیر کار سازکاران
سی کچ «معلم» بون به میوانم
شه ومان رابوارد ههتا نیمه شهو
ناگاه جه ته قدیر پادشای «جبار»
خه بلی به نه دهب ته و او به ته مکین
له دواي سه لام و هم نه حوال پرسسی
نیمه له نهوان کهوتینه خه یال
خومان بو خومان ناخ مان نه کیشا
وتمان نهر یه کجار مالیان نه پمیینین
نه واکو دمر چن دوان یا سیانیان

دو پالنه وانمان تاین^۱ کرد بو یان
 پالنه واننه کان بو شناسایی
 له هورمی نه وهل نه بو به دوان
 کاتی زانیان گشت مال و یرانن
 هه ندیکیان به زات، هه ندیک نه ترسی
 بازیکیان کوریان، بازیکیان گیریان
 له نه وان گیریا شوینی خوارو ژور
 له گیریا گه کان که وتنه هه ی هاوار
 له هه وهل مانگی مانگ خاکه لیوه
 له مانگی خاکه لیوه و هاتگین
 نیوه نه مان خون بو خوشی حالتان
 یا له نیوه دهوری له بو دیواخان
 نیوه نه مان خون، مه مان هارینن
 نیوه نه مانگرن زیقمان دهرمه یرن
 خوای نیمه خوشی ناییت بهم کاره
 نیوه زوردارن ناخر رهحمی^۲ کهن
 کهم نه زیه تمان کهن، کهم سزامان بهن
 هاوار هه ی هاوار نه مه که ی کاره
 هه رکهس حازرویت بو خزمهت نیوه
 «مهینه تی» له داخ نه م شیوان شیوه

له بیخ دهر بیرن بهرد بنه کویان
 شه مسی مه کتوبی و سه عید رهزایی
 بهرد بنچینه ی مالیان دهرهینان
 بی یانه و لانه و اسهر گهر دانن
 بازی په نایان برد بو ژیر قورسی
 هه ندی رایان کرد بو ژیر پای یه غان
 بازی رایان کرد بو گولگه ی ته نور
 بوچی و نه کهن به نیمه ی هه ژار
 بو خزمهت نیوه و هاین به ریوه
 نیمه بو خزمهت نیوه هاتگین
 له بو روسوری ژن و منالتان
 وادامان ده نین له بهردهس میوان
 مه نینه شوینمان، مه مان تارینن
 له کاتی خواردن جیقمان دهرمه یرن
 هه رکهس کهم زوره خوراک زورداره
 نایژین فره، رهحمی^۲ کهمی^۳ کهن
 نیسته گیریاوین کهم جه زامان بهن
 خزمهت کار دایم ویل و ناواره
 نه یژن بی عه قله یاخو هه ن لیوه
 شیت و شهیدایه، سه رسام و لیوه

دو پالنه وانمان تاین ' کرد بو یان
 پالنه واننه کان بو شناسایی
 له هوژمی نه وەل نه بو به دوان
 کاتی زانیان گشت مال و ییرانن
 هه ندیکیان به زات، هه ندیک نه ترسی
 بازیکیان کوژیان، بازیکیان گیریان
 له نه وان گیریا شوینی خوارو ژور
 له گیریا گه کان که وتنه هه ی هاوار
 له هه وەل مانگی مانگ خاکه لیوه
 له مانگی خاکه لیوه و هاتگین
 نیوه نه مان خون بو خوشی حالتان
 یالنه نیو دهوری له بو دیواخان
 نیوه نه مان خون، مه مان هارینن
 نیوه نه مانگرن زیقمان دهرمه یرن
 خوای نیمه خوشی ناییت بهم کاره
 نیوه زوردارن ناخر رهحمی کهن
 کهم نه زیه تمان کهن، کهم سزامان بهن
 هاوار هه ی هاوار نه مه که ی کاره
 هه رکهس حازرویت بو خزمهت نیوه
 «مهینه تی» له داخ نه م شیوان شیوه

له بیخ دهر بیرن بهرد بنه کویان
 شه مسی مه کتوبی و سه عید رهزایی
 بهرد بنچینه ی مالیان دهره ینان
 بی یانه و لانه و اسهر گهر دانن
 بازی په نایان برد بو ژیر قورسی
 هه ندی رایان کرد بو ژیر پای یه غان
 بازی رایان کرد بو گولگه ی ته نور
 بوچی و نه کهن به نیمه ی هه ژار
 بو خزمهت نیوه و هاین به ریوه
 نیمه بو خزمهت نیوه هاتگین
 له بو روسوری ژن و منالتان
 وادامان دهنین له بهردهس میوان
 مه نینه شوینمان، مه مان تارینن
 له کاتی خواردن جیقمان دهرمه یرن
 هه رکهس کهم زوره خوراک زورداره
 نایژین فره، رهحمی کهمی کهن
 نیسته گیریاوین کهم جه زامان بهن
 خزمهت کار دایم ویل و ناواره
 نه یژن بی عه قله یاخو هه ن لیوه
 شیت و شهیدایه، سه رسام و لیوه

به ره ره کانی دار خورما و بزنی

روژیک بزنیك چوه سیبهر داری
 جیگاییکی خوش کرد نه و به ههردودهست
 داری ناوبراو داری خورما بو
 دی چی بزنیك وال له سیبهر دار
 ههسته زو برپو بزنی بیقه
 با دهستوور نهدهم به نهجاری خاس
 بیژمه ههسیرباف دروس کا رهسه
 ساخت چهفت و چیل پیسی تو رهشه
 بزنی بزانه خو من دیارم
 خورما کهوته باس تاريفاتی خوئی
 دیسان هاته باس ناوی خو بردن
 سوپاس بو یهزدان و بالابه رزم
 دارای سیبهرم بو پول نازداران
 نهوا دین بو لام چینی پیر و لاو
 له شاخ و لهقم گهرم نهکن مهنزل
 مهنزل میوانان وهمن گهرم نهکن
 رهنگ سووربون مایه شهرو حهیايه
 لیم دروس دهکن میز و سهنهالی
 نهمنینه نیومال یان خو مهدرهسه
 دیسان بزانه نهمن چهند جورم
 هینده مهحبوبم له نیوان یاران
 داریکی گهوره و تهواو سالاری
 به دل راحه تی له ژیر دارا نوست
 جیگهی دانیشتن کاتی گهرما بو
 وتی چی دهکهی بزنی ناهه نجار
 له پیشی چاوم گوم به بزنه گهر
 بو تو بتاشی میخی چهپ و پاس
 له پوشم دهست و پیی تو بو هسن
 ههسته زو برپو من پیم ناخوشه
 له نیو دارهکان هه من سالارم
 ریز لی گرتن و ته شریفاتی خوئی
 به جهعبه و سهندوق شاره و شار کردن
 خاوهن ئیحترام من له سهر ئهرزم
 دهسته دهسته دین بو لام له شاران
 لاو وهک چهپکه گول، پیر وهک گول گولاو
 گهوره و بچوکیان شهوق نهخنه دل
 رهنگ سوورن، دیاره لهیهک شهرم نهکن
 به هاتن میوان له خوشی دایه
 نه مکن مهر دم زور به خوش دلی
 نه گهر فیس بکهه ههقم به دهسه
 کالم من رهشم زهر دم هه سورم
 به بهسته بهسته نه مبهن بو شاران

شیره‌ی دوشاوم چه‌ند مه‌زه‌داره
دوشاوم تایبته هه‌ل‌وای شیرینه
له‌ شار و لادی ک‌پ‌یارم هه‌س
بزن چه‌کایه‌ت درێژ‌ه‌ی به‌سه
ولامی بزن به‌ دار خورما:

بزن وتیه‌ دار: نه‌ی داری سه‌ره‌به‌رز
تاریف خوت مه‌که‌و به‌خوت مه‌نازه
من خاوه‌ن موی ره‌ش، کورکی جوانم
له‌ کورکم دروس ده‌که‌ن که‌م و زور
کلاو فیسی شیک بو‌ سه‌ر نازاران
بازیکیان نه‌یکه‌ن نه‌و به‌ تا‌قی زه‌ر
بازی نه‌یکه‌ن به‌، سه‌ر بی‌شکه‌ی منال
بازی نه‌یننه‌ سه‌ر سه‌نه‌لی و می‌ز
په‌رده‌ی نه‌کی‌شن به‌ دل و به‌ گیان
نه‌مانه‌ گشت بو‌ زینه‌ت دونیایه
چه‌ن جو‌ر مه‌تایه‌ل ره‌نگا‌وره‌نگم هه‌س
نیتر له‌ کورکم من قسه‌م به‌سه
تاریف که‌م من له‌ شیرینی شیرم
رونی شو‌ره‌تیم رو‌نی چه‌یوانه
نه‌که‌ر تاریف که‌م له‌ خاسی ماسم
له‌ رو‌نم تایبته چه‌ن جو‌ر شیرینی

قه‌ت نه‌لی‌ی هه‌نگوین شاخ و مه‌غاره
خواردن من ده‌وای چه‌ند ناخوشینه
له‌ ده‌وله‌ت خارج هه‌م بازارم هه‌س
نه‌که‌ر فیس بکه‌م چه‌قم به‌ ده‌سه

خوت چه‌ساو نه‌که‌ی هه‌رخوت له‌سه‌ر نه‌رز
ری‌ی تاریف‌کردن بو‌ بزنی‌ش بازه
منم سه‌ره‌جه‌له‌ی پانسه‌ت سه‌ر پانم
سوخمه‌و سینه‌پوش، په‌سته‌ک جو‌را‌وجو‌ر
نه‌ی‌نینه‌ سه‌ر سه‌ر له‌ لادی و شاران
بازی ئالتون ری‌ز بو‌ ده‌وری که‌مه‌ر
بازی بو‌ پشتوین لاوی که‌مه‌ر لال^(١)
یا له‌ دیواخان خو‌ ده‌یکه‌ن ئاو‌یز
له‌بو‌ زینه‌تی ناوی دیوه‌کان
نه‌بی‌ وابی‌ تا‌ دنیا دونیایه
بازار سادرات شار فه‌ره‌نگم هه‌س
نه‌که‌ر فیس بکه‌م چه‌قم به‌ ده‌سه
له‌ تام و مه‌زه‌و چاکی په‌نی‌رم
نه‌و رو‌نه‌ تایبته میوانی خانه
خوت ته‌س‌دیق نه‌که‌یت به‌ قسه‌و باسم
لای شیرینی‌په‌ز، بر‌و‌ بی‌وینی

کلوج کرماشان له گهل نان چایی
تافی کهرهیی و زولوبیام ههس
له چهن چنگهل تر دهسه لاتم ههس
ناو تاوه و برساق ناویان مه شهوره
دوانزه تایفه ی برنج نه زانی
به تیگرا نه وان ته واو سه راسهر
روژ نه بیته یان شیر نه وان بی که لکن
خورما، کوتا کهین با نه مه بهسته
نه گهر من تاریف بکه مه له گوشتم
تاریف ناکری چه ند مه زه داره
خاوه ن پول بو خوی ده یکتا به که باب
به لام سه ده نه فسوس هه زار ناخ و داخ
خه بهر خه مهینه ره قه لاخی پیم دا
دار خورما تو خوت به خوت نه نازی
له نیو کورده کان شیعی و تراوه
گوشه و مه ته له له نیو کورده کان
«هه رچی خولقاوه له گشت میوه جات
نه وانیه ی داوه یه زدانی مه زن
نیسته دار خورما دووسی دلسوزم
بیکهین به سه ره مشق نیتر فیس نه کهین

من نان ته رم ههس به نهو زیبایی
چه ن جوړ شیرینی جیاجیام ههس
شیرینی شیرین شوکولاتم ههس
به هوئی منهو ههس واره نگیان سوره
هه ره له کلک رهش هه تا سولتانی
نه گهر شارو دی گشت بکرنه بهر
ته واو بی بایی له ناوی خه لکن
نه گهر فیس بکه مه حه قم به دهسته
له نه رمایی ران یا مازه ی پشتم
خوراکی تایبته گه وره و پولداره
لای خوی دای ده نیته بو مه زه ی شه راب
خه م، پیسی منی واکردوه قه لاخ
نه لاین ده و له مه ند بهش گدا نادا
من بهم شیعه ره وه ده کهم شانازی
نیسته و له نیو عامه بلاوه
له باب و باپیر کورده گورده کان
له باخ و باخچه ی ته واو سه ر بسات
هه موی به سه راوه به شاخی بزنی
یایه و سه رمایه ی ژیاخی هوژم
دلی پاک خو مان به فیس پیس نه کهین

به لام نهم شیعره لیرا زه روره
پا دریژ مه که زیاتر له گلیم
بو خزمه تی گهل ببین ناماده
دهس له ناو دهس، دل له ناو دل بین

نه گهر چی بزن له شیعر دوره
به فورمی تازه شیعرت بو بلیم
ههردو به تیکرا به دلی ساده
به وشهرته ههردو به کرهنگ وهک گول بین

ووت و ویژ له گهل تونگله ی ئاو

هو ی فیئکی دل بو رابواردنم
ههروهک شه که راو پر له گولوت
رهنگ زهردم سور و گهش ئه کاته وه
زه پره ی بی گیان بوین، له نهم سارای چول
خول و دهوری چهرخ له من عه یان که
وتی ئه ی ره فیق باعه قل و که مال
که م کهس ئه زانیئ چو ن بو وه چو نه
زانین هه ر زانییک قهت تییدا له نگه
خاوه ن بهیره ق و ههم سوپاهانم
به خوشی و شایی له ته ماشا بوم
که شتی نوحم دی له هوژمی لافاو
گشت سامانه که ی چهرخ نابوتی کرد
شان و شه و که تی نه ریمانم دی

ووتم به تونگله ی جی ی ئاو خواردنم
کاتی ئه نو شم جامی له ئاوت
ئیشی لاشه کهم خوش ئه کاته وه
راستم پی ی بیژه تو خول و من خول
به سه رهاتی خوت بو من به یان که
ولامی داوه به زوبانی حال
به راست خول و دهور نهم چهرخه کو نه
ناسین نهم سه رای پیروژه رهنگه
به لام خو م زه پرات که له ی شاهانم
کاتی له ته وقی سه ری پاشا بوم
نه هرام سی جو ره ی میسرم دی به چاو
گه نج قارونم دی، زه وی قوتی کرد
که و که به ی به فه پ سوله یمانم دی

سام و هه یبه تی تامورسم^۱ دی
 چه نده غولامان زه رکه مهرم دی
 زهرد و لیو به بار قور به سهرم دی
 کارنامه ی ژیان خاوه نی دریا
 له سهر سهری بو جوقه ی ژاژ بهر
 کردی به گولزار بو ی خودای قادر
 به ئه مری به زدان له به ژ^۲ قوتی کرد
 وینه ی کورده کان که ی که یانم دی
 واوه یلای خوسره و دل^۳ ناشادم دی
 چه نده زانایان رهنج به بادم دی
 سوپاو سانه که ی ئه فراسیاوم دی
 تیری دوحاچه ی گزیچارم^۴ دی
 کاری بو تیری روسته می ناودار
 ئه سفه ندیار کوژیا، مه حفه و بو ناوی
 زولمی بی سامان موغولانم دی
 بی رحم و دلپرق هم خوین مژم دی
 ماتن و بیکاری سهر خومگهرم دی
 بهر چه م کاویان هر ماوه له ناو
 جیگای ئیحترام گشت ئیرانیه

ساز و ده بده به ی که ی کاووسم دی
 پیاله گاکه ی، توس نه وزهرم دی
 زور چین هه ژار و ده به ده رم دی
 وتاق که سرام دی له یه ک پچریا
 دیم به چاو شه وکته فهره یدون فهر
 ئیبراهیم دی له نیوی ئاگر
 یونس له ده لیا ماسی قوتی کرد
 نوسراو بیستوون ده ور ساسانم دی
 شان و شه وکته ی کاقوبادم دی
 زامی قوله نگی سهر فهره دام دی
 زوران روسته م و هم زوراوم دی
 شه پی روسته م و ئیسه فهندیارم دی
 روژیک له مه یدان شه پ و کارزار
 تیره که ی روسته م دای له دو چاوی
 هاتن و چوونی ره سولانم دی
 زولمی زوحاکی مروف کوژم دی
 به شیوی کاوه ی ناسه نگره م دی
 سفره چه رموه که ی کاوه م دی به چاو
 به فارسی «درفش کاویان» یه

۱ - طهر رث

۲ - وشکانی. (خشکی)

۳ - گزی چار: نیوی داریکه که رونی هه به بو لبردنی گهرولی پوس به کار دی. (نام درختی)

من نه بوموسلم خوراسانم دی
 سوپاو سانه که ی سهلم و تورم دی
 گریانی یاقو^۱ له که نعانم دی
 بالآ وهک عه رعر سه ولی ته پرم دی
 روت و پی ی پته تی ده و روبهرم دی
 چه نده باوک و دایک خوین له جهرگم دی
 ته مه نی کورتی نات ه و او م دی
 وهیلان له سارای چو^۲ و هو^۳م دی
 له په و پروو که وتوو له سهر سینه ی خاک
 هر که س بیدیا یه قهت نه بو به ئاو
 له ده وری هات و هم نه هاتی خو^۴م
 بو ژن و مندال^۵ هم قه و م و که ست
 له ریشه گشتمان خاوین و پاکین
 هه ورکه پ منی و هها دروست کرد
 دایم خزمهت کار پیر و لاوتم
 نه م دهیت به ئه رزا ورد و خاشم که ی
 زینه ت مال^۶تم هم فی^۷نکی ئاو
 پاش ژینی دونهیا ده بینه و به خاک
 ریشه له خاک بون چونه و ژیر خاکی

یوسو «نجم الدین»^۱ شای بابانم دی
 خوشی و ناخوشی جورا و جورم دی
 لی ی شیوانه که ی شیخ سه نعانم دی
 چهن نه وتول تمام تاقی زهرم دی
 چه نده لی ی شیواو ده ربه دهرم دی
 چه نده شوپه لاو جوانه مهرگم دی
 چه نده بیچوه شیر دل که و او م دی
 چهن ژنی لانکه له سهر کو^۲لم دی
 چهن کو^۳رپه ی مردو له بهر مه مکی داک
 دو^۴ستم نه مانه م من دیوه به چاو
 نه مه بو کورته به سهر هاتی خو^۵م
 نیستا بومه سه جی ی ئاوبه رده ست
 له سهر چاوه وه هر دو له خاکین
 ده سی قودرهت ناوا توی نه خشبه نی کرد
 نه گهر قه بول که ی جی^۶که ئاوتم
 به و مهرجه تویش چاودی^۷ر باشم که ی
 بهین بهین چاودی^۸ری، نه م خه یته پشت چاو
 چون هر دو بی شک پاک بین یا ناپاک
 سهره تای مرو^۹ف پاک و ناپاکی

۱ - یوسف نجم الدین صلاح الدین.

۲ - یعقوب.

۳ - نیشاره به به بردمانی مه له بهجه.

هاوکاری یهک بین راست و دلپاک بین
بو پیاوی یهکرهنگ دهکات چاوه چاو

چاکتر نهوهمیه له بو یهک چاک بین
پرسیار «مهینه تی» تونگهی بو تهواو

حه ج ږوین

کار و بار مالی نهو نامیزان بو
مالیک دهوله مه ند تهواو خوشحالیک
وتی کاکه گیان دیدن حاجیه
یهکی که له قه ند یهکیتر برنج
یهکی بن باخه ل یهکیک سه رشانی
دیهایاتی خاوان مهر و مالآتن
یهکیک کوپه ماس یهکیتر په نیر
نهوهمی که ژیر بو پییان نهکهنی
سهری نه خه واند کرنووشی نه برد
سهردانه واندن له نه وجا بوچی؟
سهردانه واندن لایق خودایه
گوتی با بجم به حاجی خاسه
نه هر قه ند، شتگه ل ترم بو تیرن
زور شتگه لی تر پیویستی بو مال
له دیش بوم دینن گیسک و کاوړ
به شهوق و شادی تهواو له سهر حال
دردی دلی خوئی یه کجار کرد نه زهار

دهلین پیاویک خاوه ن خیزان بو
دی چی خه لکی زور دهر وون بو مالیک
پرسی له که سیک نه م حاله چیه
دی چ ریک و پیک تهواو قیت و قنچ
یهکیک په توی هه زار تومانی
دهسته دهسته خه لک له دی نه هاتن
یهکیک کاوړو و یهکیک گیسکه نیر
به کو مه ل کو مه ل چون بو دیدنهی
نهوهمی ساده بو دهستی ماچ نه کرد
کهس نه بو بلیت نهوهمی یانی چی؟
به راست کاریکی پوچه و بی مایه
پیاو نه مهی دی که و ته وه سواسه
وا دین بو مال قه ند م بو تیرن
په توی په له نگی و نه ساسهی نیومال
به حاجی بونی خوم هه سم باوړ
کابرا نه مهی وت که پراوه بو مال
چو بو لای پیاویک ماقول و دیندار

ووتی مامه گیان من پارهم دهوی
 له ریگای خواو رهسوولی نازار
 له لای خوداوه زور زور سواوه
 ووتی بوچیته کاکه ئەم پارە
 هەرچی بیر دهکهه م خاوهن خیزانی
 ووتی مامه گیان تو پرسیت بوچی؟
 بهچاو دهیبینم حاجی ماقوله
 ووتی سالیکتەر برۆ روله گیان
 ووتی مامه گیان وا من قهرز ئەکهه م
 ههچ پروینی من بو ماقولیه
 کاتی له سهفهه ههچم دیمهوه
 پیر و لاوو ژن میمی و خامباجی
 هاوساکان زوریان وا دین بو مالهم
 سلاو دهکهه ن دهلین حاجی ماقوله
 کاکه ههچ رووین خو شوخی نیه
 دهبی له هاوسات تو ئازادی کهه
 کات رووین ههجت هاوسات لی رازی
 ههقی هیچ کهسی له لای تو نه ما
 نه ر خوت نه خوشبوی خوه بشت چاکه وکه
 له دی خوت نه تدی خه لک به ئاتاجی
 نه وسا بروات بی ههجت قه بوله
 بو فیز و ههوا خه رج بکهه هه رچی

بیرم کرد له لای تو دهس دهکهوی
 ئەمن هاتووم بو پانزده ههزار
 نه گهر یاری کهه بو ئەم داماو
 له بو تو فرهس روله دیاره
 له ئەساسهه مال تو نامیزانی
 ئەمهوی بچم بیم به حاجی
 بویه هاتووم من بو ئەم پوله
 کار و بار مالت ریک خه بو ژیان
 له بو ئەم پوله وا من ههز ئەکهه م
 ئەنیا ئەزانم کات بی پولیه
 نه ر خوا مهیلی بیت به ساغ بیمهوه
 گشت دین بو مالهم پیم دهلین حاجی
 بو خیرها تنه وهه پرسینی حالهم
 ئیتەر چوزانن حاجی بی پوله
 به چاخ لهش و یان قوخی نیه
 دلی قهوم و کهس پر له شادی کهه
 پاش هاوسا خیزان مالت لی رازی
 نه وسا دهتوانی بیت به پیاوی خوا
 ژهنگی ناوینیه دلت پاکه و کهه
 نه وسا تو برۆ ببه به حاجی
 په سهندی خوا و هه زرهت رهسووله
 تاقی بزانه تو ئاخه هیچی

نه ر سوار بیت وده نه سب فیزو هه واوه
 «مهینه تی» به راست بو نه م حه ساوه
 چیت خه رج کرد گشتت دا به دهم باوه
 سه ری گیز بووه و ورو ماق ماوه

دوستی خراب

روژیک دانیشتوم وا به چه شنی گیز
 بیرم ده کرده و هیچم نه ده گوت
 قه له م گوتی پی م بوچی و ماتی
 راستم پی بلی بوچی دلگیری
 گوتم به قه له م من بو وی گیزم
 گوتی چاکت گوت له بیرو ویرت
 رازی دلی خوت لای که م کهس بیژی
 دیریش بروات بی به دوسی دوست
 دوژمن زیر له دوس دورو چاکتره
 دوستیک نه فام بیّت دورویی له که ل
 ناورو دو که ل بن به تی که لاو
 حاشا بیّت حاشا له دوستی خراو
 هه رتا نه توانی قسه ی باش بیژه
 چیت بو خوت ناوی بو خه لک مه یژه
 هه زار دوستی چاک هیما هه ر که مه
 «مهینه تی» به دل سه ریژ له زوخاو
 یان پیاویکی نمچ هیچ نه ویژ
 له پاچکه ی قورسین بو خوم کردم مت
 نه لی له بیر ی هات و نه هاتی
 ناوا بی ده نگ و مات و زه وییری
 رازی دله که م له لای کی بیژم
 من شتیک ده لیم نه چیت له بیرت
 بو دوژمن داخی دل هه ل نه ریژی
 بازی دوس وا هه ن نه که نن پوست
 وا ژیره و یه کره نگ دلی پاکتره
 ناو و باروت ده کات به تی که ل
 له ش ده پروژینن کویریش ده که ن چاو
 وه ک بلقی سه رئاو زو لاچیت له ناو
 وته ت نه گه ر کورت یا کو دریژه
 نه ینا پیّت نه لین نه و کابرا گیزه
 دوستی خراو بیّت خه رمانی خه مه
 بو پیاوی یه کره نگ ده کا چاوه چاو

دهمه قره

له سهر باسی پیاویکی شاری و مه لایکی نایینی که یه کیان ده لیت «جن» هه یه و نه ویان
 نه لیت نه، نه وه وا نه لیت هه یه سابیته نه کات و نه ی سه لمینی به سهری نه ویانا، له پاشان
 نه و پیاوه نه لیت شایه ت نیشاره بیت به دیهاتیه کان؟! بو نه و پیاوه فره فره زانه نه م چه ند
 شیعره ی خواره وه م داناوه:

پیاویکی شاری و مه لای نایینی	له بو وجودی نینسان و «جن» ی
یه کیکیان ده لیت «قطعاً» جن نیه	نه و تریان ده لیت هه یه و نیه
ماموستا ده لیت قهت له قورنانا	ته نکیده له سهر «جن» و نینسانا
نه م یه که ^۱ نیریت شایه ت ئاوا بیت	ده بی بو ناوی خه لک دی هاتویت
دییهاتی روژره ش ئاوا توومن	ئاخری نه و کابرا کردمانی به «جن»
دهک خوا روت رهش کات پیاوی نه زان	وا روت رهش بوه لای زانای زهمان
توخوات نه مردی قسه ی ئاوات کرد	بوچ ئابروی خوهتت لای دییهاتی برد
تو خوت له نه سلا له کوینه و هاتی	وا ناو جنت ناله سهر دییهاتی
له نه سلا تو خوت خه لکی کام دی بوی	گیان زانینه کهت تو له کام جی بوی
له چه ند شوین گیلای یال و ته پولکه	له چه ند شوین کردت کولکه به کولکه
له چه ند شوین کردت مانگا وه که لی	زانینه که ی خوت یاخوا لیت هه لی
له چه ند شوین کردت تو سی کوچکیله	هه زار ئافه رین قیته خنجیله
له چه ند شوین خواردت پیچکو مه ندوکه	چاک بیر بکه ره و پیاوه په رتوکه
به رودای خوت، چاک لیکه ده ره وه	بزانه کامیان قورسه یا سوکه
دهنگ دوات نه که یته تیکه لاو کوکه	وا ده رده که ویت خوتی جندوکه

۱ - مه به ست پیاره به ناو فره فره زانه کهس که نه ک ماموستا ده مه قری ده کا.

له ته بعا شاعیر ئه ر دلی ره نجا ناچاره ده لیت ئه و شیعری «ههجا»
له بو هندی که س قسه ی پوچ ده که ن باکه ی جاریکتر وا بی جا نه که ن

بو ولّامی سه یید «حسام الدین» کوپی سه یید مه جیدی که ولّه

کاکه حیسام گیان مه هده وی له قه ب نه واده ی نه وه ی شای عالی نه سه ب
نامه که ت یاوا موتالاش که رد م خه م رای کرد، شادی بو به هاو فهر دم
کاتی حالی بوم له مانای نامه ت گه وه ر ریژا بو له نوکی خامه ت
یاخوا هه ر بژیت «دایم المدام» توژ نه گری جامی دلّه ت له «ایام»
به لام عه زیزم بو زانا و زانین خوّم و قه له مم که وتینه گرین
نوسیبت سه وز بیّت نه مامی تازه ئه روا بیّت چاکه، هه ر پاش ئه ندازه
پاش ئه نداز زانین زوّر زوّر به که لکه هوّی روون کردنه وه ی پیش چاوی خه لکه
له کودستانا له هه زار لاه دارانی گه وره و پور گول رواوه
نیچه هه ست ناکه ین دارگه ل وامان هه س ئه وان بی بایین له لای هه ندی که س
نیستا نامیک تازه رواو بیّت چی مه علووم نیوی ئه و نه پواو بیّت
چی مه علووم دارای سه مه ری چاک بیّت یان تال ژاراوی، زوّر خه ته رناک بیّت
داره گه وره کان داری سیبهرن جیگه ی پشوودان کوپ در به دهرن
داره گه وره کان زوّر پر سه مه رن روت و قوته کان په نای پی به رن
داره گه وره کان زوّر ورشه دارن روون که ری ریگای کوپی هه ژارن
داره گه وره کان سه مه ر شیرینن دهرمانی دهردی دلّه ی حه زینن
ئیتر «والسلام» برای هاو فهر دم ره نگینی نامه ت بوه شه فای دهر دم
نوسراوی حه سه ن «مهینه تی» نازناو هاودهردی هوژی له که ل به جی ماو

ناسین

خوا له ئایه‌ئیکا نه‌مر نه‌کات له ئینس و جن بو عه‌بدیه‌ت کردنی خوا^۱، وه په‌یغه‌مه‌ری
نازیزیش له حه‌دیسیکا ده‌لی^۲ که خوا فه‌رمویه: ئیوه‌م خولقاند تا بمناسن^۳ ده‌وه، مه‌وله‌وی
کوردیش^۴ ده‌فه‌رموی:

تا نه‌یمه‌ناسی شیتایه‌تیم کرد کاتیکا ناسیم عه‌بدایه‌تیم کرد
منیش نه‌م چه‌ن دیره‌ی خواره‌وه‌م دانا.

گوتم ناخو چون خودا بناسم
له‌چ شوینیکا ده‌بی‌ت بیناسم
بیرم کرد نه‌بی من خووم بناسم
تا خووم نه‌ناسم خوداش ناناسم
له‌کاتی نه‌بون نه‌و منی خولقان
له‌دوای خولقاندن بو مه‌دارای گیان
له‌پاش دروس بون نه‌مری کرد لیمان
بو ناسینی خوی ته‌بلیغ^۵ بو پیمان
دوای ناسین ده‌ستور له‌بو عه‌بدیه‌ت
له‌بو ئینس و جن بو نه‌به‌دیه‌ت
وده‌کو قوتابی نه‌ه‌وات بو مه‌کته‌ب
له‌بو فی‌ربونی حیکمه‌ت و نه‌ده‌ب

۱ - نیشاره‌به به‌نایه‌تی ۵۶ سوره‌ی ذاریات «و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون».

۲ - نیشاره‌به به‌حه‌دپسی: «كنت كنزاً مخفياً... فخلقت الخلق لكي اعرف».

۳ - پیرسته‌هوتری که ماموستا مه‌وله‌وی له «عقیده‌ مرخیه‌دا ده‌لی ناسین و عیاده‌ت ناگرتی له‌به‌پێاندا به و تا ناسین»
نه‌بی «عیاده‌ت» به‌دی نایت و له ناخویدا ده‌لێت:

له‌که‌ی مونافات «لکی اعرف» چوو ده‌سه‌هل ده‌گه‌ل «ليعبدون» به‌وو

له پېشا ده بیټ مه لا بناسی
 بو رهوشتی جوان دروستی و خاسی
 کاتی چاک زانیت نه دو مه بهسته
 پهیره وی کردن مه لا دروسته
 هر ده ستوری کی ده بی ئیجرا بیټ
 یانی عه بدیهه ت زاتی خودا بیټ

به‌شی چوارهم

وهرگیراوه‌کان، شیعری فارسی، په‌خشان

رزگاری له دهس نه حمه ق

«مولانا» له «مثنوی معنوی» دا ده فهرموی:

عیسی مریم به کوهی می گریخت
آن یکی در پی دوید و گفت خیر
گفت از احمق گریزانم برو
شیر گفתי خون او می خواست ریخت
در پیت کس نیست چو گریزی چو طیر
می رهامم خویش را بندم مشو

«مهینه تی» هم سی دیره ی گورپاوه به کوردی و فهرمویه تی:

روژیکا چه زرهت عیسا رای نه کرد
پیاویکیش به شوین نه وای نه کرد
وتی یا عیسا بوچی رات نه کرد
وتی نازانی بوچ فیرار نه که م؟
کاتی راکردن نه م لای نه کرد
کابرا به قول بو چه زرهت عیسای گرد
کاتی راکردن نه م لای نه کرد؟
له دهستی نه حمه ق خوم رزگار نه که م

فیتنه

ماموستا هم چهن دیره ی له سهر شیعری «حافظ» داناوه که ده فهرموی:

«ماهی از سر گندد نی ز دم
فتنه از عمامه خیزد نی زخم»

ماسی له سهره و نه که نی کاکه
عه با له شان و «سبحه»^۱ له نیو دهس
نهر شه بکه له سهر بییت به حاکم
فیتنه له ژیری عه باو شه باکه^۲
وهک داله که رخوهر ناماده ی لاکه
بی شک بزانه برای «ضحاک» ه

۱ - شه پای مه پست شه بکه ی پانی سهره (عمامه)

۲ - سبه نه سیج

جا ئه گهر خاوهن بیریکی ژیری	لای شه بکه وه سهر مه وهسته پاکه
ئه ته ویت له دهس ئه وان «خلاص» بیت	روژی پهنج که پهرت رو له خودا که
حه قسین حه قیقی تاکه و بی باکه	خوئی راهینه ری ته و او نه فلاکه
«مهینه تی» هه رکهس وا بو به حاکم	عه مه لی نیه و هه ر فیک و فاکه

ترجمه ها

حافظ گوتویه:

گفتم غم تو دارم	گفتا غمت برآید
گفتم که ماه من شو	گفتا اگر برآید
مهینه تی ده فهرموی:	
وتم من خه می تو مه	وتی خه مت نه می نی
وتم ده مانگی من به	وتی ئه ر سه ره له نی

سعدی گوتویه:

ابر اگر آب زندگی بارد	هرگز از شاخ یید برنخوری
با فرومایه روزگار مبر	کز نی بوریاشکر نخوری
مهینه تی ده فهرموی:	
ئه ر له هه ور ئاوی ژیان بواری	تو له داری بی بهر قهت سه مه ر ناخوی
له گهل دوور هنگا ره فیقی مه که	له قامکی قامیش تو شه که ر ناخوی

کسی به نام «حسین قدیریان» سرباز وظیفه‌ای اصفهانی در منزل «مه‌ینه‌تی» مستاجر بوده و در رفتن به اصفهان چند بیت زیر را برای قدردانی می‌فرستد:

ای شاعر باوفا میرزا حسن رضایی	با این قدیریان تو هر دم رهنمایی
از تو وفا بدیده با آن همه وفایی	برای دیده‌ها تو، باور بکن ضیایی
دارم دعا برایت از حق تقاضا کند	خاک اصفهان را برایت ویزا کند

مه‌ینه‌تی در جواب این اشعار را می‌نویسد:

ای شاعر هنرمند اصفهانی	ادیب هستی سخنور در جهانی
بیت‌هایت آنقدر شاداب بود	همچو شهد و انگبین یا که آب زندگانی
قدیریان قدرش ز پیش خود بود	نیستم من درخور آن چنانی
نور چشم ما بود قدیریان همچون ضیاء	عمر و قدر هر دو باشد جاویدانی
من که ویزای اصفهان آرم به کف	او به دست آرد ویزای کربلایی
السلام از من حکیمی تخم حکمت کاشتی	در میان بیت‌هایت شاعرم پنداشتی
نیستم من شاعر و شاعر مپندار	از محبت اسم شاعر بر سرم بگذاشتی
از برایت می‌فرستم این چند بیت را	تا بماند یادگار و یا که چون یادداشتی

حج مقبول

«مه‌ینه‌تی» این شعر را به مناسبت بازگشت عارفانه حاج زاهد پسر سیدبابا احمد شهیدی از زیارت خانه خدا سروده است:

السلام حاجی شهیدی زبده‌ی پاکی ز دین

السلام ای حاضرین در یسار و در یمین

السلام ای رادمرد قدوه اهل یقین
 در طواف کعبه‌ات زاد تو شد شهد دین
 در عرفات باد مقبول، ذکر و هم تسبیح تو
 آب زمزم از برایت باد چون «ماء معین»
 در صفا و مرویات اندر صفای وصل حق
 در صفوف حاجیان حق تو بودی هم قرین
 جملگی در مشعرالحرام هم منی اندر وقوف
 آن وقوف حاجیان مقبول ربّ العالمین
 طاعتت مقبول حق و حج هم مبرور باد
 جمع طاعت طوف کعبه و شاه فخرالمرسلین

قوم خودبین

رفتیم به یک محفل و نشستیم بسی	پس از نظاره کشیدیم گرم نفسی
منتظر بودم شنوم نکته‌هایی	فیض معانی را ببرم از چند کسی
به گوشم رسید تو در میان سیمرغ‌ها	چه انتظار که در چشم آنها مگسی
با خود گفتم الحق چه خوش است	که از دور بشنوید ناله‌ی جرسی
هر یک از بهر نفس خود دارد	در دل خویشتن هوا و هوسی
یکی برای انداختن زر و سیم	یکی ایثار نماید به چند کسی
یکی بهر به دام انداختن مرغی چند	یک آزاد کند پرنده میان قفسی
یکی بهر نفاق در میان مردم است	یک با مهر و محبت در میانه بسی
هر یک به فکر آسایش خود	نیست از مردمی بودن دسترسی

از زمین خوب گل سرخ و ریاحین
 اگر کسی بر او ستم رود و اجحاف
 به اندازه یک کت کهنه در برش
 زندگی در میان این قوم خودبین
 می‌روید از شوره‌زار خار و خسی
 سرگردان داور است و دادرسی
 ندارد با دست بلندش کسی
 محنتی برای تو نیارزد مال مگسی

باباتاهیری همه‌دانی به فارسی گوتویه:
 اگر دستم رسد بر چرخ گردون
 یکی را داده‌ای صد گونه نعمت
 مه‌ینه‌تی وه‌ری گیراوه‌ته سهر کوردی و ده‌لی:
 نهر که‌وته گیرم نهم چه‌رخه کوئه
 به‌شی یه‌کیکی شهر به‌ت هه‌نگوینه
 هه‌ندیک واه‌نیو میلیارد سهرمایه
 ده‌سته‌ی واه‌بان سی‌چینه‌قالی
 یه‌کی شیرینی و میوه‌ی ره‌نگاوره‌نگ
 بلیم پی‌ی نا نهم به‌ش‌کردنه‌ت چونه؟
 به‌شی‌گرده‌ی جوی ناویت‌ه‌ی خوینه
 چینی بی‌پوله‌و چوقی سهرمایه
 یه‌کیک ژیر راخهر سهرزه‌وی خالی
 یه‌کی به‌برپاس بو‌دیتن نارهنک

دوستی دو پهنک

شاعیریکی فارس گوتویه:

دوستی با هر که کردم خصم مادرزاد شد
 آشیان در هر جا که بستم لانه‌ی صیاد شد

مهینه تی وهری گیراوه ته سهر کوردی و دهلی:

دهس ئاخو بوو دوژمن زکماکی

له گهل هه رکه سی من کردم چاکی

به راستی راستی لانه می شیوان

دوستی دورپهنگ، دهردمی دیوان

ئه مه یش وینه یه ک له په خسانی ماموستا که له ناخری ئه م به شه دا ده ی نووسین:

هاوار و هومید

له گیزاوه ی نیو ولاتم، کوردستانم روح و گیانم هو ی ژیانم خاوه ن باخم،
 خاوه ن باخی له په رداخم، نیشتمان ی پر له گو لم، نارام ده ری جهری و دلم،
 ده شتت پر له گولاله، شه و بون لاله و هه لاله، له ده شتا گیل و گه شتت، دیمه ن
 جوان وهک به هه شتت، لوتکه ی کیوی هه ربه رزت، گولانی هه زار ته رزت،
 ناوبانگی له سهر ئه رزت، نیشتمانم نیشتمانم په ناگاکه م روح و گیانم،
 کوردستانم هه تا ماوم به دو چاوم بو ت ئه پروانم، به لام ماتم من بی ده نگم، به
 چه شنی ته خته به ردم، من رهنگ زهر دم، من گیر کردووی چالی ته نگم، بویه ناوا
 زهر ده ره نگم نیشتمانم چاوگه ی مانم، هیزی نه ژنوم، هو ی ژیانم، بو چ ناپرسی
 بو چی ماتم؟ بو چ رهنگ زهر دم؟ بو چی لاشم؟ بو چ لاوازم؟ خاوه ن دهر دم بو چ
 ناپرسی بو چ په ریوهم؟ بو چ ناوارهم؟ بو چ دانیش تووی بن ئه م دارهم؟ من به
 ته مای نانه م دارهم ته مای سی بهر نانه م دارهم، ته مای گولی نانه م دارهم،
 ته مای سه مهر نانه م دارهم، نیشتمانم من تو م نه وی له ناو دلا من تو م نه وی،
 له نیو خه ودا، له نیو خه وی نیوه شه ودا، من ده بینم گول و باخت، له سهر
 لوتکه ی به رزی ساخت، ئه پروانم بو دول و ده شتت، پر گولاله ی وهک
 به هه شتت، نیشتمانم هه ر به هه شتی، هه ر گول گه شتی، وهک به هه شتی،
 نیشتمانم رو ح و گیانم، به لام چی بکه م، ناخو چی بکه م، ناخو چی بکه م له
 ده شتی شه پ، شه پی بی شه پ، مال کاول که ر، به ره م زهر م، سه رلی شیواو، بوین
 په ریوه، بوین دهر به دهر، له بهر ته قه ی گوله ی تفهنگ، دونیا تاریک وهک

شہوہ زہنگ، هوّشہی موشہک کریا بہ چہک، یان تہ یارہ وەک پەتیارہ، یا
خومپارہی ناوړ پارہ، دہنگ واوہیلا ہہی ہاوارہ، چی بکہین لہ دەست بومبای
شیمی، زام و زوخ و چلک و کیمی، بومبای شیمی و گازی خەردەل، نہ ہەر
مروّف نہ پروزیئی، بالندەکان بی بال دەکات، ژینی مروّف گشت تال ئەکا،
بەرہمی شہپ، شہپی بی فہپ، شہپی بەد فہپ، خانوبەرہ خاپوور دەکات، تہ واو
گیان دار بی گیان دەکات، خاوہن ژین لہ ژیان ئەکات.

نیشتمانم، خوشەوہیستم، هوّی ژیانم، توی پیویستم، دەت پەرہستم،
عاسای دەستم، توّی ولاتم، توی مہ بہہستم، بریا و ہہستم، دەت پەرہستم،
نیشتمانم توی باوانم، نازارہ کہم، دلدارہ کہم، لیّت دەپرسم لہ بوّ خزم و قہوم و
کہسم، بوّ من بلیّ چوّنہ ژینی خەلکی شارم؟ روت و برسی و چین بی کارم،
لەش بہ زام و کولہ وارم، برا کوژراو و ہەتیو بارم، با لیّم روون بیّت، روناکی
چاو، فیئکی دل، دلی بہ تاو، خوشە ژینیان یاکو تالہ، ئاخو ماوہ ئاہ و نالہ،
فرمیّسکی چاو وەک ہەلّالہ، با لیّم روون بیّ ئەم ہەوالہ، وان لہ بیرى
بەکتریندا، یا وەک جاران وان لہ قیندا، لەناو چالی رہشی ژیندا، یان ہەر وەک
من خاوکیّش کرام، ئاوکیّش کرام، لہ ناو شارم رامال درام، پامال کرام، ژینم بو
تال لہ بہر زرمہی بومبای ناپال، ویران بون مال، دوکەل بومبا لہ عاسمانا،
کەوال کەوال لہ قیزہی ژن، زریہی مندال، دەبو بہ ئاو قەت جەرگی زال.

نیشتمانم، نیشتمانم، روح و گیانم، دل بہ داخم، رہنگ قەلّاخم، چاو پر
تەم، دل بہ خەم، من نازانم لی شیواو و ہەرسانم، ئاخو چی بکہم دونیا
ویئہی شہوہ زہنگہ، دہنگہ دہنگہ، ہہی ہاوارہ، نالہی زارہ، دہنگ پەرہیوہی
شارہ وشارہ، ئاخو چیہ ئەم ہاوارہ، ہاوار لہ دەس پارہ دارہ، نیستعمارہ، یا
زوردارہ، ناوا مروّف بو ناوارہ.

داخ! هیچکس نیه، دادپورس نیه، دادپرس نیه، ته نیا کهسیک نهو
ته نیا، هر دادپرسیک، هر تاکهیه و هر ته نیا، نهو تاکهیه و نهو ته نیا،
هر خودایه و هر خودایه، نهو خودایه لایه نگری ماف خوراوه، بهش خوراوه،
سه رکوت کراو یان چه وساوه، هر خودایه هر خودایه، نهی خودایه، کهی
رهوایه، کهی کویله تی، کهی دیلیه تی، بووچ رهوایه، نهی خودایه، زالم بووچی
نیشی وایه، هه ژاریکی به بیر نایه، زوردار، چه کدار نیشی وایه زامداریکی به
بیر نایه، رووت و قووتی به بیر نایه، بهرچاو نایه، بووچی مردن بهش
هه ژاره، بهش په پیوهی شارمو شارو، بهش بیکاره، نایا مردن بهشی دیله یا
بهش کویله و بهش زه لیله، بووچی مردن بهش بی هیزه، بهش فه قیره، بهش
چه وساوهس، بهش زه ویره، ناخو مروف دوست وان لهم بیره؟ چینی بی باوک
دلسوتاوه، دل به تاوه، دهوری چاوی پر له ناوه، بهندک جهرگی هه لقرچاوه،
نهی خودا بوچی نه م دونیا به له بو خوین مژ، بهش هه ژار خوژ، له بو حق کوژ
هر رهوایه، له بو نه ترس، له بو مل هوپ، ورک هه لدپ، نه م دونیا به هر بو
نه وان، نه م دونیا به بو یان بو یته جیگای کایه، نهی مروف دوست، نهی نینسان
دوست، نهی دل به تین، نهی دل به قین، نهی جوانمیر، نهی روناکبیر، نهی
چینی لاو، نهی کوپی پیر، هاواری کهن له بو نینسان، له بو به شهر، له بو

چہوساوه، چینی بہش خوراو، بو کویلہ تی، بو دیلیہ تی، بو بی سیپال، بو
پی پھتی، ہاوار لہ لای کوڑی بہر پوہ بہر مافی بہشہر، با تیکوشن نہ مینیت
شہر، شہری بہدھہر، لہم دونیایہ لہم دونیایہ، وتہم زورہ دواپی نایہ، بہلام
دلہم پر ہیواہ و بہ بریایہ۔

پہپو نہلی نہم ولاتہ نازانی بوچ کش و ماتہ، نہم ولاتہ سہر تا خواری، لہ
پی دہشت، چیا و روباری، ہەر لہ گوندی تاکو شاری، ہہموی تاپوی خہمی
منہ، نہہریمہ نیش دوستی منہ، بوچی دنیا ہی پہپوہ، یان بایہ قوش ہەر
نوئویہ، بوچ نہم دنیا ہی پہپوہ، یا بایہ قوش و نہہریمہ نہ، یا بو ئینسان یا
بو بہشہر یا بو منہ، نہر بو ئینسان گوروی بہشہر یا بو منہ منی بہشہر،
بوچی ناوا شہر و شورہ، تہ یارہ و گرم و ہوڑہ، بوچی دنیا لہم چہن شوینہ،
بوچی ناوا لافاو خوینہ، بوچ ہہندی کہس تینوی خوینہ، توتوی خوینی لہش
جوینہ، بوچی ناوا زاری و شینہ، بوچی یہقہ دادپینہ، بوچی دہست و پی
بہرینہ، بوچی مروٹ بو فہوتانہ، لہ فیلیپین لہ نہوغانہ، لہ فہلہستین لہ
لوبنانہ، دہنگی نالہی دل چہ زینہ، خاکیان بہ خوین وا رہنگینہ، خولی چہرخہ
وابہ قینہ؟

(نا نا) چہرخ لہ ہیچکس زہرہر نادات، مالی خہلکی ہہدہر نادات، ہەر
زالہ، ہەر زوردارہ، ہەر ملہوڑہ، ہہزار کوڑہ، خوین ہہلمڑہ، کویلہ گرہ،
فہقیر کوڑہ، ناخ و داخم دواہناسہی کورتی ناخم، رومہت گرژ و بی دہماخم،
ودک قہلاخم، نہ ہەر بو خوّم لہبو گہلم، گہلی جی ماو و ہہم شہلم، بو
پروربان پوّل پوّل مہلان، لیان شیواو لانہ و ہیلان، لہگہل ئینسان نہک لہ
شوینیک، لہ چہن شوینا کہوتون لہناو دہریای خوینا، بوچی ژین تیکہلاو

له ناو خوینا، ژین گهوزانه^۱، له ناو خوینا ئایا دنیا دونیای خوینه، له چهن شوینا وا رهنگینه، یا بهخت هه ژار سهر نوخوینه^۲، ئاخو ههر واده بییت، ئا له م باسه مروف کاسه، گیز و سهرشیواوه و خو نه ناسه، به راست بو ژین وان به تاسه، بو نه مان شهر وان به تاسه، له بو خوشی و بو پیکه نین، دور له گرین، بو رووناکی دل و نهوین، دور له تالی و ئاه و نالین، بهو هیوایه، بهو هیوایه، نهی خودایه، نهی خودایه، قه بول کهی لی م نه م دو عایه: نه مینیت شهر له م دونیایه، مروف له سهر نه رز، بی ترس و له رز، ژین بهین به سهر، ئازاو سهر به رز، بژین گه لان بژین گه لی ته واو جیهان، نهی خودا گیان، پول پول مه لان، خاوهن هیلان، له گه ل گه لان، هه تا دوا هه ناسه ی ژیان، ببه خشی بیان بی ترس و له رز، بی شهر و شوپ، دنیا خوش بییت نهی خودا گیان، یاخوا و ابییت نهی خوا گیان!

۱ - گهوزاندن: نله و کردن (هر پهلو غلتیدن).

۲ - سهر نوخوین: سهر به ره و خوار (آویزان).

ISBN: 964-8327-85-8

شابک: ۸۰-۸۳۲۷-۸۳۲-۹۶۴

وهتهن

ههرتاکو ماوه نهوینی دلم
به روژ و به شهو وای له نیو دلم
ههرتاکو ماوه من بیرم لهسهر
سهرم وا له ریت «وهتهن» سهرم سهر
سهرم به فیدای شاخ و راخه کهت
خوینم خهلات بو دار و باخه کهت
نه گهر که ساتیک توم بچیت له بیر
بیت به نه سیوم که له بچه و زهنجیر

لایه ره ی: ۲۵

نرخ: ۱۸۰۰۰ تمهن

نتیعر